

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

64. årgang

11. januar 2021

Indhold

I Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

555. plenarforsamling i Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, 27.10.2020-29.10.2020

2021/C 10/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Integration af kvinder, mødre og familier med migrantbaggrund i EU's medlemsstater og målsprogsniveauer for integration« (sonderende udtalelse)	1
2021/C 10/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om mangfoldighedsledelse i EU's medlemsstater (sonderende udtalelse)	7
2021/C 10/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Social dialog som et vigtigt aspekt af økonomisk bæredygtighed og modstandsdygtige økonomier under hensyntagen til virkningen af en livlig offentlig debat i medlemsstaterne« (sonderende udtalelse)	14

III Forberedende retsakter

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

555. plenarforsamling i Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, 27.10.2020-29.10.2020

2021/C 10/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 168/2013 for så vidt angår særlige foranstaltninger for restkøretøjer i klasse L som følge af covid-19-udbruddet« (COM(2020) 491 final — 2020/0251 (COD))	27
--------------	---	----

2021/C 10/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2014/65/EU for så vidt angår oplysningskrav, produktstyring og positionslofter med henblik på at bidrage til genopretningen efter covid-19-pandemien« (COM(2020) 280 final — 2020/0152 (COD)) »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2017/1129 for så vidt angår EU-genopretningsprospektet og målrettede justeringer for finansielle formidlere med henblik på at bidrage til genopretningen efter covid-19-pandemien« (COM(2020) 281 final — 2020/0155 (COD)) »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2017/2402 om en generel ramme for securitisering og om oprettelse af en specifik ramme for simpel, transparent og standardiseret securitisering med henblik på at bidrage til genopretningen efter covid-19-pandemien« (COM(2020) 282 final — 2020/0151 (COD)) »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 575/2013 for så vidt angår tilpasninger af securitiseringsrammen for at støtte den økonomiske genopretning som reaktion på covid-19-pandemien« (COM(2020) 283 final — 2020/0156 (COD))	30
2021/C 10/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2016/1011 for så vidt angår undtagelsen for visse valutabenchmarks fra tredjelands og udpegelse af erstatningsbenchmarks for visse benchmarks, som snart ophører« (COM(2020) 337 final — 2020/0154 (COD))	35
2021/C 10/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den europæiske dagsorden for færdigheder med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed« (COM(2020) 274 final) — »Forslag til Rådets henstilling om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed« (COM(2020) 275 final)	40
2021/C 10/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Støtte til ungdomsbeskæftigelse: en bro til job for den næste generation« (COM(2020) 276 final) — »Forslag til Rådets henstilling om en bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien og erstatning af Rådets henstilling af 22. april 2013 om oprettelsen af en ungdomsgaranti« (COM(2020) 277 final — 2020/132(NLE))	48
2021/C 10/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU-strategi for ofres rettigheder (2020-2025)« (COM(2020) 258 final)	56
2021/C 10/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en midlertidig undtagelse fra visse bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF for så vidt angår udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenesters anvendelse af teknologier til behandling af personoplysninger og andre data med henblik på bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online« (COM(2020) 568 final — 2020/0259 (COD))	63
2021/C 10/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse »Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem for så vidt angår identifikation af afgiftspligtige personer i Nordirland« (COM(2020) 360 final — 2020/0165 (CNS))	65
2021/C 10/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme« (COM(2020) 220 final — 2020/0097 (COD))	66
2021/C 10/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion for så vidt angår anvendelsesdatoen og visse andre datoer som henvist til i denne forordning« (COM(2020) 483 final — 2020/0231 (COD))	67
2021/C 10/14	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Rådets forordning om åbning og forvaltning af autonome EU-toldkontingenter for import af visse fiskevarer til De Kanariske Øer i perioden 2021-2027« (COM(2020) 437 — 2020/0209 (CNS))	68

2021/C 10/15	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 (»den europæiske klimalov«)» (COM(2020) 563 <i>final</i> — 2020/0036 (COD))	69
2021/C 10/16	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og Den Europæiske Investeringsbank — Årlig strategi for bæredygtig vækst 2020« (tillægsudtalelse) (COM(2019) 650 <i>final</i>)	70
2021/C 10/17	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet« (tillægsudtalelse) (COM(2019) 652 <i>final</i>) . . .	79

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

555. PLENARFORSAMLING I DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG,
27.10.2020-29.10.2020

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Integration af kvinder, mødre og familier med migrantbaggrund i EU's medlemsstater og målsprogniveauer for integration«

(sonderende udtalelse)

(2021/C 10/01)

Ordførere: **Indrė VAREIKYTė**

Ákos TOPOLÁNSZKY

Anmodning fra det tyske rådsfor- Brev af 18.2.2020
mandskab

Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	9.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	234/4/14
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU konstaterer, at

- de nationale handlingsplaner og strategier for integration af migranter i EU er meget forskellige med hensyn til vejledende principper og foranstaltninger, og i hvor høj grad de overvåges og evalueres
- der er meget lidt dokumentation for, at medlemsstaterne har indført handlingsplaner og strategier med særligt fokus på kvinder eller kønsspørgsmål, selvom kvinder fra etniske mindretal med migrantbaggrund og kvinder i forskellige aldersgrupper udsættes for multipel eller intersektionel forskelsbehandling på mange områder af tilværelsen
- under halvdelen af EU's medlemsstater har handlingsplaner eller strategier, der eksplicit henvender sig til efterkommere af migranter, selvom statistiske oplysninger fra Eurostat og internationale organisationer tydeligt viser, at de er dårligt stillede

- velfungerende integration har en række potentielle økonomiske, sociale og skattemæssige fordele for de lande, hvor migranterne bosætter sig, men alligevel er summen af tilstrækkelige tiltag både på EU-niveau og i medlemsstaterne lille i forhold til kompleksiteten af udfordringerne.

1.2. Covid-19-krisen har ramt sårbare grupper uforholdsmæssigt hårdt, især migranter, der tilhører etniske mindretal, og i særdeleshed migrantkvinder. EØSU opfordrer derfor kraftigt Kommissionen til i forbindelse med udviklingen af det nye initiativ vedrørende integration og inklusion at tage erfaringerne fra denne krise i betragtning og sætte fokus på de mest vellykkede tilgange i medlemsstaterne.

1.3. EØSU mener, at migrationsudfordringerne bør tackles på en helhedsorienteret måde. Initiativet bør derfor omfatte politikker vedrørende grundlæggende rettigheder, social integration, integration på arbejdsmarkedet, uddannelse, kultur, retfærdighed og sundhed.

1.4. EØSU opfordrer Kommissionen til at udvikle en bedre og mere effektiv kommunikation og koordinering med medlemsstaterne, de nationale, regionale og lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationerne med henblik på at udforme helhedsorienterede integrationspolitikker.

1.5. EØSU fordømmer endnu en gang alle former for vold mod kvinder og ser gerne, at de medlemsstater, der endnu ikke har ratificeret Istanbulkonventionen, tager deres holdning op til fornyet overvejelse, og opfordrer alle medlemsstater til at sikre kvindelige migranter, der udsættes for vold, samme adgang til passende tjenester, støtte og faciliteter som kvinder, der er født i landet.

1.6. EØSU opfordrer igen til, at der indføres bedre ordninger til vurdering af uddannelsesmæssige kvalifikationer og til at etablere kønsspecifikke støtteprogrammer, som kan gøre det lettere for migrantkvinder at komme ud på arbejdsmarkedet.

1.7. EØSU opfordrer til, at der hurtigst muligt iværksættes tiltag for at sikre en integreret tilgang, der tager sigte på at harmonisere flerniveaustyringen af de social- og beskæftigelsespolitikker, der har betydning for husligt arbejde i EU.

1.8. Det er nødvendigt at udvikle mere systematiske aktiviteter, der når ud til og bevidstgør migranter og flygtninge, således at det sikres, at de er bevidste om deres rettigheder og pligter. Endvidere skal forvaltningernes og de offentlige myndigheders evne til at beskytte migranter og flygtninge — og sidstnævntes tillid dertil — forøges.

1.9. EØSU efterlyser fælles EU-retningslinjer for sprogundervisning for at sikre en ensartet og helhedsorienteret tilgang, hvor ikke blot de lærendes forskellige behov og niveauer, men også kvalifikationskravene til lærerne afspejles.

1.10. EØSU mener, at **sprogundervisning bør omfatte vejledning, information og forklaring** af, hvordan målene og fordelene ved sprogundervisning kan påvirke deres liv, således at migranterne tilskyndes til selv at være mere aktive i processen.

1.11. EØSU mener, at det vil være hensigtsmæssigt at se nærmere på, om den fælles europæiske referenceramme for sprog kan anvendes til at strømline sprogundervisningen af migranter og i højere grad gøre tilgangen formålsbestemt.

1.12. EØSU understreger, at det er nødvendigt at forbedre indsamlingen af tilstrækkelige og sammenlignelige data om migration og integration på EU-plan, nationalt plan og især lokalt plan.

2. Emnet for den sonderende udtalelse

2.1. Det tyske formandskab for Det Europæiske Råd har anmodet EØSU om i en sonderende udtalelse at behandle de specifikke foranstaltninger, der i medlemsstaterne er iværksat med henblik på integration af kvinder, mødre og familier med migrantbaggrund og de sprogundervisningsmodeller, som medlemsstaterne anvender i begyndelsen af integrationsprocessen for flygtninge og andre migranter, og de målsprogniveauer, der er fastsat i disse kurser.

3. Situationsanalyse ⁽¹⁾

3.1. De nationale handlingsplaner og strategier for integration af migranter i EU er meget forskellige med hensyn til vejledende principper og foranstaltninger, og i hvor høj grad de overvåges og evalueres. Disse forskelligheder afspejler de særlige nationale forhold, administrative traditioner og migrationshistorier. De forskellige tilgange drøftes i det europæiske integrationsnetværk. Der er dog stadig nationale forskelle i gennemførelsen af Rådet for Den Europæiske Unions fælles grundlæggende principper for politikken for integration af indvandrere i EU og andre relevante politiske dokumenter. Det er vigtigt at bemærke, at det i nogle medlemsstater er de lokale og/eller regionale myndigheder, der gennemfører integrationspolitikkerne, hvilket øger forskellene i gennemførelsen af denne vejledning endnu mere.

3.2. Handlingsplaner og strategier med særligt fokus på kvinder eller kønsspørgsmål er der få af i medlemsstaterne, og der er tegn på, at kvinder med migrantbaggrund, heriblandt kvinder fra etniske mindretal og sorte kvinder, udsættes for gentagen forskelsbehandling på tværs af sektorer og inden for mange områder af samfundslivet, herunder inden for beskæftigelse og uddannelse, og især støder på hindringer for adgangen til sundhedsydelser ⁽²⁾.

3.3. Under halvdelen af EU's medlemsstater har handlingsplaner eller strategier, der eksplicit henvender sig til efterkommere af migranter, selvom statistikkerne tydeligt viser, at de er dårligt stillede. Manglende social integration indebærer en risiko for, at unge migranter kan føle sig fremmedgjorte med konsekvenser for den sociale samhørighed og i form af intolerance, forskelsbehandling og stigende kriminalitet, og at de unge migranter bliver lettere modtagelige over for desinformation og ekstremistiske bevægelser.

3.4. Det er kun nogle få medlemsstater, der har en etableret og systematisk politik for at nå ud til migrantforældre. Disse politikker spænder fra at inddrage og engagere migrant- og flygtningeforældre og -familier i skolernes liv samt informere og øge bevidstheden om undervisningen af deres børn til at støtte dem i at lære medlemsstatens nationale sprog og gøre det muligt for dem at hjælpe og støtte deres børn med undervisningen.

3.5. Nationale undersøgelser og studier i medlemsstaterne dokumenterer, at migrantbørn segregeres i skolen. Selv i områder med lav beboerkoncentration er der en tendens til, at segregeringen i nogle skoler, især grundskoler, er større end i det omkringliggende samfund.

3.6. Antallet af migrantbørn under 18 år uden værgе er i konstant stigning — Europa modtager 74 % af asylsøgende uledsagede mindreårige. Efter en traumatisk migrationsrejse, der ofte er præget af vold, udsættes disse børn og unge fortsat for mange forskellige farer og er særligt sårbare over for kriminelle netværk: rekruttering af mindreårige, handel med børn til prostitution, seksuel udnyttelse og børnearbejde ⁽³⁾.

3.7. Indsamling af data fra ligestillingsorganer i medlemsstaterne er normalt begrænset til tilfælde af forskelsbehandling på grund af race/etnisk oprindelse. I de fleste EU-medlemsstater findes der kun få eller slet ingen oplysninger om klager over forskelsbehandling fra tredjelandsstatsborgere af andre grunde end etnisk oprindelse eller race ⁽⁴⁾. Det faktiske antal klager fra tredjelandsstatsborgere til ligestillingsorganer er meget lille i forhold til de oplevede tilfælde af forskelsbehandling og viktimering, der konstateres ved undersøgelser. Underrapportering ⁽⁵⁾ er et alvorligt problem og kan kædes sammen med manglende kendskab til rettigheder og mistillid til myndigheder, især blandt migrantkvinder og -børn.

⁽¹⁾ Se mere på: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/feature/what-measures-are-in-place-to-ensure-the-long-term-integration-of-migrants-and-refugees-in-europe>.

⁽²⁾ Together in the EU: Promoting the participation of migrants and their descendants, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2017.

⁽³⁾ Udtalelse SOC/634 — Beskyttelse af uledsagede mindreårige migranter i Europa, EØSU (berammet til plenarforsamlingen den 16., 17. og 18. september 2020).

⁽⁴⁾ Links between migration and discrimination — A legal analysis of the situation in EU Member States, det europæiske netværk af juridiske eksperter inden for ligestilling og ikkeforskelsbehandling, Kommissionen, GD for Retlige Anliggender og Forbrugere, 2016.

⁽⁵⁾ Being Black in the EU — Second European Union Minorities and Discrimination Survey, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2018.

4. Bedre integration

4.1. EØSU understreger, at **integration er en dynamisk, langsigtet og kontinuerlig tovejsproces**, der involverer både migranter og det modtagende samfund. Det er en udfordring, som Unionen har forpligtet sig til at løfte, og velfungerende integration har en række potentielle økonomiske, sociale og skattemæssige fordele for de lande, hvor migranterne bosætter sig, men alligevel er summen af tilstrækkelige tiltag både på EU-niveau og i medlemsstaterne lille i forhold til udfordringens kompleksitet.

4.2. Covid-19-krisen har ramt sårbare grupper uforholdsmæssigt hårdt, især migranter og i særdeleshed migrantkvinder⁽⁶⁾. Den har konsekvenser for den fysiske og mentale sundhed og økonomien og kan føre til øget forskelsbehandling og racisme, ligesom nedlukningen af skolerne har virkninger for migrantbørn og deres forældre. EØSU opfordrer derfor kraftigt Kommissionen til i forbindelse med udviklingen af det nye initiativ vedrørende integration og inklusion at **tage erfaringerne fra denne krise i betragtning og sætte fokus på de mest vellykkede tilgange** i medlemsstaterne. På baggrund af krisen opfordrer EØSU endvidere medlemsstaterne til at tilbyde gratis undervisning i brugen af digitalt udstyr, dokumenthåndtering, jobsøgning og fjernarbejde og sørge for, at der er mulighed for krisehjælp og juridisk rådgivning til personer, der er økonomisk trængt og/eller i risiko for social udstødelse⁽⁷⁾.

4.3. EØSU mener, at migrationsudfordringerne bør tackles på en helhedsorienteret måde. Det fremtidige initiativ bør derfor omfatte politikker vedrørende grundlæggende rettigheder, social integration, integration på arbejdsmarkedet, uddannelse, kultur retfærdighed, sundhed og boliger.

4.4. EØSU fordømmer endnu en gang alle former for vold mod kvinder og ser gerne, at de medlemsstater, der endnu ikke har ratificeret Istanbulkonventionen, tager deres holdning op til fornyet overvejelse⁽⁸⁾, og opfordrer alle medlemsstater til at **sikre, at kvindelige migranter, der udsættes for vold, har samme adgang til passende tjenester, støtte og faciliteter som kvinder, der er født i landet**. Indvandrere, der udsættes for vold i hjemmet, bør i fortrolighed kunne søge status som lovlig indvanderer uafhængigt af gerningsmanden⁽⁹⁾.

4.5. Migrantkvinder er ofte overkvalificerede til de ledige job, er arbejdsløse og risikerer kvalifikationstab⁽¹⁰⁾. EØSU opfordrer igen til, at der **indføres bedre ordninger til vurdering af uddannelsesmæssige kvalifikationer og til, at der etableres kønsspecifikke støtteprogrammer**, som kan gøre det lettere for kvinderne at komme ud på arbejdsmarkedet (såsom førskoleundervisning og børnepasning) for at få løst disse problemstillinger⁽¹¹⁾.

4.6. Udvalget understreger, at migrantkvinder ikke er en homogen gruppe, især ikke hvad angår færdigheder og kvalifikationer⁽¹²⁾. Der er større sandsynlighed for, at de er under- og/eller overkvalificerede til deres job, og mindre sandsynlighed for, at de er i beskæftigelse⁽¹³⁾. Derfor bør integrationsforanstaltninger, aktive arbejdsmarkedspolitikker og -programmer og socialøkonomiske projekter omfatte sprogkurser, vurdering af færdigheder og erhvervsuddannelse⁽¹⁴⁾.

4.7. Vandrende husarbejdere er blevet en vigtig grundpille i velfærdssystemerne, især inden for langtidspleje af de ældre, og migrantkvinder i sektoren for husarbejde rammes oftest negativt⁽¹⁵⁾. Beskæftigelsen i denne sektor er stadig helt eller delvist ureguleret, og lønnen er lav. Arbejdstagerbeskyttelsen og/eller den retlige beskyttelse mod arbejdsløshed,

⁽⁶⁾ Det europæiske websted om integration følger løbende covid-19's indvirkning på migrantsamfundene på en række centrale integrationsområder i hele EU.

⁽⁷⁾ Manifest om digital inklusion, det europæiske netværk af kvindelige migranter, 16. juni 2020.

⁽⁸⁾ EUT C 240 af 16.7.2019, s. 3.

⁽⁹⁾ Handbook for Legislation on Violence against Women, DEW/DESA, De Forenede Nationer, 2009.

⁽¹⁰⁾ Harnessing Knowledge on the Migration of Highly Skilled Women, Den Internationale Organisation for Migration, 2014.

⁽¹¹⁾ EUT C 242 af 23.7.2015, s. 9.

⁽¹²⁾ The New EU Migration Pact in Progress: Recalling Legal Obligations, det europæiske netværk af kvindelige migranter, 2020.

⁽¹³⁾ Det europæiske websted om integration, Integration of migrant women, 12/11/2018, <https://ec.europa.eu/migrant-integration/feature/integration-of-migrant-women>.

⁽¹⁴⁾ Punkt 4.16 i udtalelse EUT C 283 af 10.8.2018, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Out of sight: migrant women exploited in domestic work, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2018.

arbejdsskader eller handicap og i forbindelse med barsel er lavere for husarbejdere, og de er ofte socialt isolerede, især når de er indeboende⁽¹⁶⁾. EØSU efterlyser en hurtig indsats for at sikre en integreret tilgang, der tager sigte på at **harmonisere flerniveaustyringen af de social- og beskæftigelsespolitikker, der har betydning for husarbejde** i EU, og at der i den forbindelse tages højde for berøringsfladerne mellem pleje-, beskæftigelses- og migrationspolitikker, og hvordan de påvirker integrationen på arbejdsmarkedet og levevilkårene for vandrede husarbejdere.

4.8. EØSU gør opmærksom på, at migrantkvinder ofte tvinges til at leve isoleret og bliver sårbare ofre for ensomhed og vold. Hvis de arbejder, bliver de samtidig ofte overanstrengt og skal desuden stå for alle omsorgsopgaver i hjemmet. Da disse problemstillinger søges løst med ligestillingspolitikker, -foranstaltninger og -værktøjer, er det vigtigt at **sikre migrantkvinder lige adgang** til disse værktøjer, og at de har samme muligheder som kvinder, der er født i landet. Det er ligeledes nødvendigt at udvikle mere systematiske aktiviteter, der når ud til og bevidstgør migranter og flygtninge, således at det sikres, at de er bevidste om deres rettigheder og pligter. Endvidere skal forvaltningernes og de offentlige myndigheders evne til at beskytte migranter og flygtninge — og sidstnævntes tillid dertil — forbedres.

4.9. EØSU mener, at ligestilling mellem kønnene spiller en lige så vigtig rolle for migration og integration som for resten af det europæiske samfund, da der heri ligger en række grundlæggende rettigheder (tolerance, lighed, ytrings-, holdnings- og religionsfrihed mv.), som kan være kulturelt ukendte for flygtninge og andre migranter, der kommer fra helt andre kulturer og baggrunde. Ligestilling bør derfor blive en af de vigtigste søjler for integration gennem formålsbestemte helhedsorienterede politikker, integrationsmodeller og -tiltag.

4.10. EØSU bemærker, at migrantfamilier og -forældre hurtigt efter ankomst bør inddrages i lokalsamfundet og i skolefællesskabet for at undgå marginalisering og deraf følgende fremmedgørelse af børn og unge med migrantbaggrund. Den slags tidlig støtte kan fremme tilegnelsen af landets sprog på et tidligt tidspunkt.

4.11. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at **udvikle en bedre og mere effektiv kommunikation og koordinering** med medlemsstaterne, de nationale, regionale og lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationerne med henblik på at udforme helhedsorienterede integrationspolitikker, offentliggøre komparative rapporter om gennemførelsen og aktivt fremme udvekslingen af god praksis. Dertil kommer, at det er EU-institutionernes ansvar at værne om de europæiske værdier og håndhæve den gældende lovgivning i tilfælde, hvor medlemsstaterne ikke overholder menneskerettighedslovgivningen, behandler migranter umenneskeligt og/eller udøver forskelsbehandling.

4.12. EØSU opfordrer Kommissionen til at etablere en række foranstaltninger og værktøjer, der kan hjælpe medlemsstaterne, de nationale og lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, NGO'er og individuelle initiativer med at bekæmpe fjendtlighed over for migranter og migration i almindelighed og imødegå desinformationskampagner vedrørende migration ved at sætte fokus på de fordele og det potentiale, migranter bibringer vores samfund.

4.13. EØSU understreger, at det er nødvendigt at sikre, at der indsamles tilstrækkelige og sammenlignelige migrationsdata på EU-plan, nationalt plan og især lokalt plan, herunder, men ikke begrænset til data opdelt efter køn, alder, etnicitet og migrationsstatus, varighed af beskæftigelse, lønskala og karriereforløb for at sikre, at politikkerne er baseret på tilstrækkelig evidens.

5. Sprogundervisning

5.1. Efter EØSU's opfattelse bør sprogundervisning ikke være et isoleret mål — i stedet bør man kombinere sprogundervisning med kulturel udforskning og deltagelse i fællesskaber og samfundet, hvilket vil sikre en mere vellykket integration.

⁽¹⁶⁾ International migration paper No. 115, Den Internationale Arbejdsorganisation, 2013.

5.2. Desværre er det kun nogle få medlemsstater, der følger en behovsbaseret tilgang til sprogindlæring ved at åbne kurser for alle borgere med begrænsede sprogfærdigheder. I flere medlemsstater er den slags kurser kun åbne for personer, der har fået humanitær beskyttelse. Sprogindlæringsprogrammer er sjældent knyttet til beskæftigelse, og jobspecifikke sprogkurser på jobbet og på højere niveau er sjældne. I andre lande skal migranter betale for kurserne på forhånd og får kun pengene tilbage, hvis de består de afsluttende eksaminer. Desuden er der store forskelle, ikke kun i sprogundervisningen, men også i migranternes eget engagement ⁽¹⁷⁾.

5.3. EØSU mener derfor, at det er vigtigt, at der er fælles EU-retningslinjer for sprogundervisning for at sikre en ensartet og helhedsorienteret tilgang, hvor ikke blot de lærendes forskellige behov og niveauer, men også kvalifikationskravene til lærerne afspejles.

5.4. Desuden er det for kvinder med omsorgsforpligtelser særligt vanskeligt at deltage i sprogkurser på grund af tidspunkter og vilkår (omkostninger/beliggenhed) ⁽¹⁸⁾. Det er vigtigt at bemærke, at der bør være ekstra fokus på kvindelige migranter på grund af de særligt store forskelle i sprogundervisningen, der kan være en følge af kvinders begrænsede adgang til almen uddannelse i nogle oprindelseslande. Migrantkvinder bør f.eks. tilbydes børnepasning, mens de er på sprogkursus, og deres små børn bør kunne deltage i aktiviteter, hvor de lærer sprog og leger, hvilket har vist sig yderst effektivt i forhold til både sprogindlæring og integration.

5.5. EØSU mener, at det også er op til migranterne selv og deres familier og børn at afgøre, hvilke sprogindlæringsstrategier der passer bedst til deres mål i livet. Migranter ønsker måske nogle valgmuligheder, og derfor bør der træffes foranstaltninger for at lytte til migranternes synspunkter og for at kunne tilrettelægge og administrere formålsbestemte kurser. Det er afgørende, at **sprogundervisningen omfatter vejledning, information og forklaring** af, hvordan målene og fordelene ved sprogundervisning kan påvirke deres liv, således at migranterne tilskyndes til selv at være mere aktive og engagerede i processen.

5.6. EØSU mener, at det vil være fordelagtigt at se nærmere på, om den fælles europæiske referenceramme for sprog kan anvendes til at strømline sprogundervisningen af migranter og sikre en mere formålsbestemt tilgang, da det muligvis ikke kun vil lette organiseringen, men også kunne opstille klare forventninger til eleverne.

5.7. EØSU fremhæver, at tolke har stor betydning for, hvordan den enkelte oplever migrations- og integrations-tjenesterne og tiden derefter. Tolkenes kvalifikationer svarer dog ikke nødvendigvis til migranternes behov, og kvinderne er ofte dårligt stillede. Tolkeuddannelserne bør derfor strømlines og certificeres på EU-niveau. Der bør etableres samarbejde med universiteter i EU, der tilbyder uddannelse i tolkning til den offentlige sektor.

5.8. EØSU mener, at sprogkundskaber, beskæftigelse og kvaliteten af denne beskæftigelse hænger sammen, og at jo bedre sprogkundskaber, desto større sandsynlighed er der for, at nytilkomne får adgang til gode job, uddannelsesmuligheder og bedre integration i samfundet generelt. Fordelene ved at lære sproget i det modtagende samfund er mange: fra større og bedre adgang til arbejdsmarkedet til det øvrige samfunds anerkendelse af tilhørsforhold og migranternes egen følelse af at høre til. De vigtigste aspekter ved sprogindlæring er således, at undervisningen er af høj kvalitet, tilgængelig, praktisk og målrettet. Erfaringerne fra covid-19-krisen fortæller os, at der bør investeres mere i digitale værktøjer, så migranter har mulighed for at deltage i undervisning online.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/201915_early_language_support_wider_dissemination.pdf

⁽¹⁸⁾ Udtalelse EUT C 242 af 23.7.2015, s. 9.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om mangfoldighedsledelse i EU's medlemsstater**(sonderende udtalelse)**

(2021/C 10/02)

Ordførere: **Adam ROGALEWSKI****Carlos Manuel TRINDADE**

Anmodning fra det tyske rådsfor- Brev af 18.2.2020
mandskab

Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	9.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	237/4/10
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Denne udtalelse er udarbejdet efter anmodning fra det tyske rådsformandskab og fokuserer på mangfoldighedsledelse i forhold til migranter og etniske minoriteter i samfundet og på arbejdspladsen. Case studies af fire EU-lande, som repræsenterer fire geografiske regioner, undersøges i denne udtalelse, nemlig Nordeuropa (Finland), Central- og Østeuropa (Polen), Vesteuropa (Frankrig) og Sydeuropa (Italien).

1.2. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) opfordrer til, at der anvendes en helhedsorienteret tilgang i politikker vedrørende mangfoldighedsledelse. Sådanne politikker bør fokusere på alle aspekter af de pågældende gruppers arbejds- og dagligliv, herunder arbejdspladser, uddannelse, offentlige tjenester, lokalsamfund og sociale rettigheder.

1.3. Mangfoldighedsledelse bør tage hensyn til heterogenitet og multiidentiteter. Migranter og etniske minoriteter er ikke en homogen gruppe, og det er afgørende at anerkende intersektionaliteten for at kunne udvikle vellykkede mangfoldighedspolitikker.

1.4. At gøre noget ved den strukturelle racisme på tværs af alle institutioner forudsætter social retfærdighed for etniske minoriteter og migranter. Til dette formål opfordrer EØSU EU og medlemsstaterne til at styrke deres lovgivningsmæssige og politiske indsats for at bekæmpe racisme og fremmedhad. De seneste begivenheder på verdensplan viser, at det haster. Covid-19 forværrer den strukturelle racisme i Europa. Etniske minoriteter og migranter er ikke kun mere udsat for sygdommen, men har også større risiko for uligheder som følge af den, og de har mindre sandsynlighed for at modtage støtte. På tværs af Europa har Black Lives Matter-demonstrationer efter mordet på George Floyd i USA afsløret, at institutionel racisme og fremmedhad fortsat er en del af vores europæiske samfund.

1.5. Migranter og etniske minoriteter står i mange tilfælde i forreste linje, når det gælder om at håndtere pandemien og dens følger, men de bærer også en uforholdsmæssig stor del af risiciene. Deres bidrag bør anerkendes, og mangfoldighedsstrategien bør spille en vigtig rolle i denne forbindelse. Anerkendelsen af deres bidrag bør omfatte arbejdsvilkår af høj kvalitet, rimelige lønninger og social beskyttelse. Migranter bør have adgang til de samme kvalitetsbolig-, uddannelses- og sundhedsstandards som EU-borgerne. Desuden bør der gennemføres politikker til beskyttelse af papirløse indvandrere med deltagelse og godkendelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer.

1.6. EU og medlemsstaterne bør proaktivt sikre flere midler til mangfoldighedsledelse til gavn for alle borgere, den sociale retfærdighed, de grundlæggende rettigheder og økonomien. Covid-19-pandemien og den økonomiske krise må ikke medføre, at der skæres i midler, der anvendes, eller mindske medlemsstaternes kapacitet på området. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer bør i særdeleshed tildeles passende og langsigtet finansiering til at udvikle og gennemføre mangfoldighedspolitikker. En af disse finansieringsmuligheder bør være den nye ESF+-fond.

1.7. Mangfoldighedspolitikker bør adressere underudnyttelse af kvalifikationer. EØSU gentager sine henstillinger om bedre anerkendelse af kvalifikationer, navnlig inden for sundheds- og langtidsplejesektoren⁽¹⁾. Forbedringerne i procedurerne til anerkendelse af kvalifikationer og tidligere uddannelse bør følge UNESCO's anbefalinger, som tilskynder til sammenhængende, gennemsigtige og fleksible rammer, som er målrettet til migranter og flygtninge⁽²⁾.

1.8. EØSU understreger, at offentlige tjenester og en passende finansiering af disse spiller en vigtig rolle med hensyn til at beskytte mangfoldigheden.

1.9. Udvalget opfordrer EU og medlemsstaterne til at stille gratis og universelle undervisningsprogrammer, herunder sprogundervisning, til rådighed for at give migranter mulighed for at deltage fuldt ud på arbejdsmarkedet.

1.10. EØSU opfordrer til, at mangfoldighedsledelse integreres på tværs af EU's forskellige politikområder og indarbejdes i EU's regler for offentlige indkøb, idet et af kriterierne for tildeling af offentlige kontrakter bliver, om virksomhederne har en mangfoldighedspolitik.

1.11. EØSU understreger, at arbejdsmarkedets parter spiller en vigtig rolle med hensyn til at udvikle, gennemføre og vurdere mangfoldighedsledelsen. Forskning og de beskrevne case studies viser, at kollektive forhandlinger og social dialog er afgørende, og at arbejdspladser med fagforeningstilstedeværelse har større sandsynlighed for at også at have inklusionspolitikker og bedre ligebehandlingspraksis. Desuden spiller fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer en vigtig rolle med hensyn til at styrke migrantarbejdstagere og -iværksættere inden for deres egne strukturer gennem særlige støttemekanismer.

1.12. EØSU understreger, at civilsamfundsorganisationer og -grupper, som fokuserer på migranternes og etniske minoriteters rettigheder, spiller en vigtig rolle. Migranternes egne organisationer efterlyser udtrykkeligt struktureret dialog og reel deltagelse i alle faser af politikken vedrørende arbejdskraftmigration og beskæftigelsespolitik, som påvirker arbejdstagere med migrantbaggrund og etnisk minoritetsbaggrund. Hvis mangfoldighedsledelse skal være meningsfuld, skal alle interessenter inddrages i den sociale og civilsamfundsmæssige dialog.

1.13. Udvalget opfordrer arbejdsgivere til i samarbejde med fagforeningerne at udvikle robuste strategier for mangfoldighedsledelse, som er mere vidtgående end erklæringerne om virksomheders sociale ansvar (CSR), og til at skabe forandring ved at følge behørigt op på dem. Navnlig bør arbejdsgivere understøttes i at anvende eksisterende redskaber og metoder, f.eks. dem der er udviklet af det Europæiske Netværk mod Racisme (ENAR). Arbejdsgivere bør sigte mod at anvende mangfoldighedspolitikker i hele forsyningskæden.

1.14. Med henblik på at udvikle omfattende strategier til at bekæmpe systemisk racisme og fremme mangfoldigheden bør medlemsstaterne udvikle nationale handlingsplaner mod racisme som foreslået af FN's verdenskonference mod racisme, som blev afholdt i Sydafrika i 2018⁽³⁾.

1.15. EØSU opfordrer Kommissionen til snarest muligt at udarbejde en plan for inklusion af tredjelandsstatsborgere, eftersom den tidligere plan udløb i 2018. Desuden bør der indarbejdes særforanstaltninger for at styrke inklusionen af migranter i forslaget til en pagt om asyl og migration.

1.16. Udvalget er af den opfattelse, at der er behov for at forbedre indsamlingen af data og overvågningen af mangfoldighedspolitikkerne på arbejdsmarkedet i medlemsstaterne og på EU-plan. Hvis vi ikke får en bedre dataindsamling, vil vi ikke være i stand til at overvåge og forbedre de relevante strategier. Til dette formål opfordrer EØSU alle relevante interessenter til at samarbejde om at forbedre dataindsamlingen om etniske minoritetsarbejdstageres og migrantarbejdstageres deltagelse på arbejdsmarkedet.

⁽¹⁾ EUT C 487 af 28.12.2016, s. 7.

⁽²⁾ GEM (2018), Policy Paper 37, UNESCO.

⁽³⁾ Sverige, Nederlandene og Frankrig er eksempler på lande, som for nylig har vedtaget sådanne politikker.

1.17. Inklusion og mangfoldighed er afgørende for demokratiet. Vores arbejdspladser og samfund bliver mere demokratiske, når etniske minoriteter og migranter deltager i civilsamfundet, i fagforeninger og i formelle demokratiske processer såsom valg. For at fremme aktivt medborgerskab bør medlemsstaterne tilskynde migranter til at deltage aktivt ikke blot på arbejdsmarkedet, men også i beslutningsprocesser såsom politik. For at fremme mangfoldigheden i vores samfund er det vigtigt at give migranter valget, så de kan deltage i lokalvalg på samme grundlag som EU-borgere og er valgbare som repræsentanter for lokalsamfund.

1.18. EU's institutioner, herunder EØSU, bør gå foran med et godt eksempel inden for mangfoldighedsledelse, bl.a. ved at øge antallet af medlemmer og ansatte med etnisk minoritetsbaggrund⁽⁴⁾. Et godt eksempel er udvalgets udtalelse om ligestilling mellem kønnene⁽⁵⁾, som førte til, at der blev oprettet en intern gruppe om ligestilling.

2. Indledning

2.1. I denne udtalelse anvendes begrebet »migranter« til at betegne mennesker, som er født i et andet land end det, de aktuelt bor i, herunder EU-borgere og tredjelandstatsborgere. Begrebet »etniske minoriteter« betegner mennesker med racemæssig, etnisk eller religiøs minoritetsbaggrund, som er født i deres bopælsland. I udtalelsen anvendes den mere positive term »inklusion« frem for »integration«, som også er hyppigt anvendt i debatten om mangfoldighed.

2.2. Racisme og diskrimination kan være individuel og omfatte handlinger som forskelsbehandling, chikane eller hadforbrydelser. Det kan også være strukturelt og omfatte institutionel diskrimination i form af ulighed på arbejdsmarkedet eller udelukkelse fra sociale rettigheder som følge af uregelmæssige arbejdsforhold eller migrantstatus⁽⁶⁾. Mangfoldighedspolitikker bør derfor have særligt fokus på »grupper, der udsættes for racediskrimination« — marginaliserede befolkningsgrupper, der oplever strukturel eller institutionel racisme, forskelsbehandling eller profilering som følge af tilhørsforhold til visse etniske eller religiøse grupper.

2.3. Bedste praksis inden for mangfoldighedsledelse på arbejdspladsen indebærer, at virksomhederne samarbejder med fagforeningerne gennem kollektive forhandlinger — med støtte fra NGO'er og myndigheder — om i samarbejde at udvikle strategier til fremme af inklusion og lighed i arbejdsstyrken. Der bør rettes særlig opmærksomhed mod virksomheder i medlemsstater, hvor få arbejdstagere er omfattet af kollektive overenskomstforhandlinger, og mikrovirksomheder og små virksomheder, som også beskæftiger mange migranter og etniske minoriteter, og som bør støttes via den sociale dialog til at udvikle mangfoldighedspolitikker. Dette kræver en deltagerorienteret vurdering af hindringerne for mangfoldighed og inklusion på arbejdspladsen, og af hvordan den skal forvaltes, overvåges og evalueres. Strategierne kan omfatte at se på organisatoriske strukturer, som har diskriminerende virkninger (f.eks. rekrutterings- og ansættelsespraksis), at sikre mangfoldighed i ledelsesstrukturen og at indsamle data med henblik på at rapportere resultater med hensyn til personalefastholdelse, karrierefremskridt og ligebehandling. Strategier til mangfoldighedsledelse kan også se på tvistbilæggelsesmekanismer og interne klageprocedurer, hvor ledelsen i samarbejde med fagforeningerne fastlægger klare procedurer for, hvordan klager skal behandles, og passende foranstaltninger til at afhjælpe eventuelle tilsidesættelser af rettigheder, idet klager skal beskyttes mod represalier. Mulige aktiviteter kan være at gennemføre uddannelseskurser, oprette støttegrupper og udvikle mentorprogrammer. Desuden kan mangfoldighedspolitikker tilskynde etniske minoriteter og migranter til at deltage i rådgivende organer som f.eks. samarbejdsudvalg.

2.4. Der er gået 20 år, siden direktivet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (2000/43/EF) blev vedtaget. Dette direktiv skabte en europæisk ramme for at fremme ligebehandling af mennesker uanset race eller etnisk oprindelse og lagde grunden for positiv handling (mangfoldighedsledelse). Det er også 20 år siden, at rammedirektivet om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (2000/78/EF) blev vedtaget for at bekæmpe diskrimination på arbejdspladsen. Ingen af disse direktiver forhindrer imidlertid specifikt strukturel diskrimination på grund af nationalitet eller oprindelsesland, og de giver dermed ikke migranter tilstrækkelig beskyttelse mod diskrimination. Desuden formåede Rådet ikke at vedtage det såkaldt horisontale direktiv, som skulle beskytte mennesker mod forskelsbehandling af flere grunde både på arbejdspladsen og uden for denne.

⁽⁴⁾ Se kommissionsformand Ursula von der Leyens tale af 17. juni 2020.

⁽⁵⁾ EUT C 240 af 16.7.2019, s. 3.

⁽⁶⁾ ENAR, Shadow Report: Racism and Discrimination in Europe 2013-2017.

2.5. Bekæmpelse af forskelsbehandling og fremme af ligestilling indgår også i EU-traktaterne og i den europæiske søjle for sociale rettigheder. I 2004 vedtog Rådet de fælles grundlæggende principper for integrationspolitikken for immigranter i EU. På basis af disse principper understregede Zaragozærklæringen, som blev vedtaget i 2010, behovet for at udvikle en ny dagsorden for integration og fastlagde en række indikatorer for at analysere og overvåge integrationen af migranter i Europa ⁽⁷⁾. Som et resultat af denne proces oprettedes det europæiske websted for integration, EWSI, som er en central ressource for komparativ forskning, overvågning af strategier til integration af migranter på landeniveau og vurdering af bedste praksis ⁽⁸⁾. I forbindelse med denne proces oprettedes også det europæiske integrationsnetværk, EIN, som samler repræsentanter for ministerier med ansvar for integration af migranter fra alle EU-lande plus Island og Norge med henblik på en dialog med Kommissionen om integrationspolitik ⁽⁹⁾.

2.6. I 2010 oprettede Kommissionen EU-plattformen for mangfoldighedsskiltet ⁽¹⁰⁾, som tilskynder organisationer til at udvikle og gennemføre mangfoldigheds- og inklusionspolitikker og tilbyder et sted, hvor man kan udveksle og dele erfaringer og bedste praksis. I dag er der 24 europæiske mangfoldighedsskiltet. Ved at underskrive et charter forpligter en organisation sig frivilligt til at fremme diversitet og lige muligheder på arbejdspladsen. Når en organisation underskriver et mangfoldighedsskiltet, får den adgang til et stort netværk af ligestillede organisationer, publikationer og hjælpere til benchmarking, måling og overvågning.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Situationen for migranter og etniske minoriteter er blevet forværret på det seneste, og vi ser flere angreb på disse grupper og en stigning i hadefuld tale, som næres af racistiske og fremmedfjendske fordomme. Det er bydende nødvendigt, at EU gør mere på området, og en metode hertil er at fremme mangfoldighedsledelse.

3.2. Desuden har tilstrømningen af asylansøgere og migranter medført et øget pres på kapaciteten hos medlemsstaternes integrationstjenester. Fondene under den kommende flerårige finansielle ramme, f.eks. EFS+, bør tilføres flere midler til at støtte inklusionspolitikker.

3.3. Nylig forskning, som er udført for Kommissionen, har vist, at på tværs af alle medlemsstater er gennemsnitligt 13 % af alle ansatte i »nøgleprofessioner« indvandrere, og at ikke-EU-migranter er overrepræsenterede i essentielle frontlinjefunktioner i sektorer som sundhed, fødevarer, distribution og transport ⁽¹¹⁾. Nylige data indsamlet af ENAR viser, at krisen har haft markante negative konsekvenser for etniske minoriteter med hensyn til boliger, politiovergreb, beskæftigelse, sundhedsomsorg, hadefuld tale og civilsamfundsnetværkenes kapacitet til at tale deres sag ⁽¹²⁾. Migranter og etniske minoriteter står i mange tilfælde i forreste linje, når det gælder om at håndtere pandemien og dens følger, men de bærer også en uforholdsmæssig stor del af risiciene. Deres bidrag bør anerkendes, og mangfoldighedsstrategien bør spille en vigtig rolle i denne forbindelse. Anerkendelsen af deres bidrag bør omfatte arbejdsvilkår af høj kvalitet, rimelige lønninger og social beskyttelse. Migranter bør have adgang til de samme kvalitetsbolig-, uddannelses- og sundhedsstandarder som EU-borgerne. Desuden bør der gennemføres politikker til beskyttelse af papirløse indvandrere med deltagelse og godkendelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer.

3.4. Det er vigtigt, at mangfoldighedspolitikker vælger en intersektionel tilgang. Etniske minoriteter og migranter udgør ikke en homogen gruppe. Mange er kvinder — migrationen har på det seneste i høj grad bestået af kvinder. Nogle er unge, har religiøse baggrunde, er handicappede eller tilhører LGBTIQ+-gruppen. Ofte bliver de udsat for flere forskellige former for diskrimination, som skyldes institutionel og strukturel partiskhed. Dette gælder navnlig med hensyn til adgang til arbejdsmarkedet og diskrimination i forbindelse med beskæftigelse, som f.eks. er knyttet til menneskers opholdsstatus, ansættelsespraksis og racistiske fordomme om mennesker af visse nationaliteter eller med visse religiøse eller etniske baggrunde.

3.5. Det er en vigtig del af inklusionen at sikre universel adgang til offentlige tjenester. I mange tilfælde modtager migranter og etniske minoritetsgrupper offentlige ydelser. I andre tilfælde er de ansat i den offentlige sektor, som har et særligt ansvar for at fremme ligebehandling. Imidlertid oplever mange migranter, navnlig asylansøgere og grupper, der udsættes for rasediskrimination, også betydelige hindringer, når det gælder adgangen til offentlige tjenester. Som følge af privatisering og en generel mangel på investeringer i offentlige tjenester står myndighederne også over for store udfordringer med hensyn til at gennemføre ligestillingspolitikker.

⁽⁷⁾ Den europæiske ministerkonference om inklusion, 16.4.2010.

⁽⁸⁾ EWSI.

⁽⁹⁾ EIN.

⁽¹⁰⁾ Kommissionen, EU-plattformen for mangfoldighedsskiltet.

⁽¹¹⁾ F. Fasani, & J. Mazza (2020), Immigrant Key Workers: Their Contribution to Europe's COVID-19 Response, Briefing Note JRC120537, Kommissionen.

⁽¹²⁾ ENAR (2020), Covid Impact Paper.

3.6. Mange migranter udfører arbejde, som de er overkvalificeret til. Årsagerne til dette er ofte strukturelle, f.eks. når uddannelse, kvalifikationer og færdigheder, som er erhvervet uden for EU, ikke bliver anerkendt, hvilket fører til diskrimination i ansættelsespraksis og jobfordeling. Utilstrækkelige sprogfærdigheder opfattes ofte som en hindring for beskæftigelse, mens de fordele ved kulturel og sproglig mangfoldighed, som migrantarbejdere tilfører arbejdspladsen, ofte overses. Mangfoldighedsledelse kan også bidrage til at adressere dette spørgsmål og dermed øge arbejdsstyrkens samlede produktivitet.

3.7. Mangfoldighedspolitikker bør ikke kun anvendes som en strategi til at inkludere den pågældende gruppe, men også som et redskab til at oplyse den brede EU-befolkning. I den forbindelse bør der i højere grad fokuseres på at lære ældre og unge mennesker om etnisk mangfoldighed og migration, herunder det livsvigtige bidrag til vores kultur, samfund og økonomi. Endvidere bør skolernes læseplaner fokusere mere på racisme, herunder på strukturel racisme. Sammen med medlemsstaterne og med aktiv deltagelse af arbejdsmarkedets parter og samfundsorganisationer bør EU iværksætte informationskampagner for at fremme mangfoldighed og bekæmpe racisme på europæisk og nationalt plan.

3.8. Uddannelse og erhvervsuddannelse er også vigtige for at styrke inklusionen af indvandrersamfund og etniske mindretal. Erhvervsuddannelse kan også omfatte frivilligt arbejde eller etablering af forskellige former for mentorordninger, hvor mentorerne er lokale borgere eller migranter selv. Covid-19-krisen har understreget, hvor vigtig sundhedsoplysning er i indvandrersamfundene, for at de kan beskytte sig mod pandemien.

3.9. Mange af arbejdsmarkedets og civilsamfundets organisationer arbejder med mangfoldighedsledelse inden for deres egne strukturer, f.eks. gennem migrantudvalg eller selvorganiserede grupper inden for fagforeningerne. Sådanne strukturer er ikke kun med til at fremme borgerrettighedsaktivisme, men bidrager også til at forbedre demokratiet på arbejdspladsen og i samfundet som helhed⁽¹³⁾. Migranter, som ikke har stemmeret, kan kun deltage i de demokratiske beslutninger i deres bopælsland gennem civilsamfundsorganisationer og fagforeninger.

3.10. Med passende støtte bidrager migrantarbejdere ikke kun til økonomien, men også til social retfærdighed. Eksempler, hvor fagforeninger organiserer migrantarbejdere, viser, at de kan være mere proaktive end andre arbejdstagere med hensyn til at mobilisere til kamp for social retfærdighed og bedre arbejdsvilkår for alle⁽¹⁴⁾.

3.11. At lære sproget spiller en væsentlig rolle for inklusionen af migranter⁽¹⁵⁾. I alle lande er sprogfærdigheder en forudsætning for at blive statsborger, men det er kun få lande, der tilbyder gratis sprogkurser⁽¹⁶⁾. EU og medlemsstaterne bør facilitere gratis sprogundervisning for migranter, som ønsker at blive statsborgere.

3.12. Mangfoldighedsledelse indgår i nogle tilfælde i arbejdsgiveres CSR-politik, og nogle medlemsstater tilskynder til dette. CSR-politikker kan benyttes til at støtte principper for mangfoldighedsledelse, men hvis det ikke sker i et samarbejde med fagforeninger og civilsamfundet, er det problematisk at forlade sig på dette med hensyn til at gennemføre mangfoldighedsledelse.

3.13. Nogle medlemsstater bevæger sig væk fra mangfoldighedsstrategier. Navnlig anvender lande i Central- og Østeuropa en model for gæstearbejdere, som primært giver mulighed for korttidsvisa til udenlandske arbejdstagere. Denne model har ikke kun vist sig at være økonomisk ineffektiv, men har også været med til at legitimere diskrimination og fremmedhad⁽¹⁷⁾.

⁽¹³⁾ A. Rogalewski (2018). Organising and mobilising Central and Eastern European migrant women working in care. Transfer: European Review of Labour and Research, 24(4), s. 421–436.

⁽¹⁴⁾ Ibid.

⁽¹⁵⁾ Together in the EU — Promoting the participation of migrants and their descendants (2017), Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder.

⁽¹⁶⁾ www.sirius-project.eu

⁽¹⁷⁾ R. Penninx, J. Roosblad (eds) (2000) Trade Unions, Immigration and Immigrants in Europe, 1960-1993. A Comparative Study of the Attitudes and Actions of Trade Unions in Seven West European Countries. New York: Berghahn.

3.14. Der foreligger kun begrænsede data om arbejdstagernes etniske og migrationsmæssige baggrund i EU. Disse data er imidlertid afgørende for at kunne overvåge og forbedre mangfoldighed i forbindelse med rekruttering, karrieremønstre og fastholdelse af medarbejdere. EØSU anerkender bekymringerne for, at indsamling af sådanne data i sig selv kan udgøre en form for diskrimination, men understreger, at indsamling af data er tilladt i overensstemmelse med EU-lovgivningen, hvis sådanne data afgives frivilligt og i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne, herunder fortrolighedsreglerne⁽¹⁸⁾. For at politikerne for ligestilling skal være effektive, er arbejdsgiverne nødt til i deres mangfoldighedsledelse at anvende strategier for bedste praksis, der omfatter indsamling af ligestillingsdata med henblik på bekæmpelse af forskelsbehandling på arbejdspladsen. Indsamling af følsomme personoplysninger vedrørende etnisk oprindelse, religion og migrationsbaggrund bør kun finde sted, hvis der er truffet de rette sikkerhedsforanstaltninger til sikring af informeret samtykke, selvidentificering, frivillig deltagelse, overholdelse af privatlivets fred og fortroligheden af personoplysninger og i samråd med grupper, der risikerer at blive forskelsbehandlet. Forskellige arbejdsgivere og mange fagforeninger og civilsamfundsorganisationer har allerede valgt en sådan tilgang for at fremme inklusion og forbedre mangfoldigheden i deres arbejdsstyrke og medlemskab.

3.15. Der er behov for en ændring af diskursen om mangfoldighedsledelse, navnlig i forhold til små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Mangfoldighed bør være en investering med langsigtede fordele, og den bør ikke opfattes som en administrativ byrde for SMV'er eller være forbeholdt multinationale virksomheder med store budgetter. Inklusionspolitikker bør under inddragelse af fagforeningerne gennemføres af alle virksomheder, navnlig dem, der arbejder i sektorer med en stor andel af arbejdstagere med migrationsbaggrund og etnisk minoritetsbaggrund, såsom catering, restaurations- og hotelbranchen samt byggeriet.

3.16. Mangfoldighedsledelse bør ikke blot handle om at opfylde nogle kvoter, men om proaktivt at nedbryde barrierer på arbejdspladsen, som skaber racemæssig ulighed. Strukturel racisme fører til situationer, hvor uforholdsmæssigt mange arbejdstagere med etnisk minoritetsbaggrund eller indvandrerbaggrund er ansat under usikre ansættelsesforhold og i farligere, dårligt betalte og midlertidige job i forhold til hvide arbejdstagere. Det er vanskeligt at retsforfølge tilfælde af indirekte diskrimination på grund af race, og det er endnu vanskeligere at bevise institutionel racisme. Når strategier til mangfoldighedsledelse tages alvorligt, kan de være et effektivt redskab til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af race og migrationsbaggrund.

4. Sammenligning af strategier for mangfoldighedsledelse i fire lande

4.1. Der er signifikante forskelle mellem Frankrig, Italien, Finland og Polen med hensyn til migrationsmønstre, situationen på arbejdsmarkedet og etniske minoriteters status. Alle fire lande står dog over for fælles udfordringer, når det gælder strukturel diskrimination.

4.2. En fælles faktor i alle fire lande er segmenteringen af arbejdsmarkedet, hvor migrantarbejdere er koncentreret i dårligt betalte og usikre ansættelsesforhold. Italien har den mest ekstreme situation, fulgt af Frankrig. Polen har også en tendens i denne retning. I disse lande er der fra civilsamfundet rejst krav om en regulering af migranternes status. I Finland er der påvist et stort løngab mellem migranter og hvide finner, men data stammer fra tiden før vedtagelsen af ligebehandlingsloven i 2014.

4.3. Intersektionen mellem diskrimination af kvinder på grund af køn og diskrimination på grund af migrantbaggrund trænger sig på som et centralt spørgsmål i alle landene, idet undersøgelsen påviser, at farvede kvinder oplever den største diskrimination med hensyn til beskæftigelse, både i forhold til hvide europæere og i forhold til mænd fra de samme etniske grupper.

4.4. Der er varierende grader af aktivitet fra myndighedernes, arbejdsgivernes og civilsamfundets side med hensyn til mangfoldighedsledelse. Der findes aktive mangfoldighedschartre i alle fire lande som en del af EU-plattformen for mangfoldighedschartre. Frankrig vedtog i 2015 en national plan for bekæmpelse af racisme, som fremmer den sociale dialog. Finland har på sin side valgt en stærk lovgivningsmæssig tilgang, hvor diskrimination defineres som en strafferetlig forbrydelse, og har indført en juridisk forpligtelse for arbejdsgivere med over 30 ansatte til at udvikle planer for fremme af ligestillingen på arbejdspladsen.

4.5. Marginalisering af romaer og sintier er et problem i alle fire lande — det er denne gruppe, der oplever den største grad af diskrimination i forbindelse med beskæftigelse.

⁽¹⁸⁾ ENAR (2016), Equality Data Collection: Facts and Principles.

4.6. Italien samarbejder — som en del af et forskningsprogram med Belgien og Sverige, som er organiseret gennem landets mangfoldighedscharter — med arbejdsgivere og jobsøgende og deler bedste praksis for strategier for inklusion på arbejdsmarkedet.

4.7. I Polen udvikler visse ngo'er, lokalsamfund og arbejdsmarkedsorganisationer selv politikkerne for integration af migranter. På grund af opsplitningen af arbejdsmarkedet er det vanskeligt for eksisterende initiativer at nå migranterne og beskytte deres rettigheder. Sproget synes at være mindre problematisk, da størstedelen af migranterne er fra Ukraine, hvor sproget minder om polsk.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Social dialog som et vigtigt aspekt af økonomisk bæredygtighed og modstandsdygtige økonomier under hensyntagen til virkningen af en livlig offentlig debat i medlemsstaterne«

(sonderende udtalelse)

(2021/C 10/03)

Ordførere: **Cinzia DEL RIO**

Vladimíra DRBALOVÁ

René BLIJLEVENS

Anmodning fra det tyske rådsformandskab	Brev af 18.2.2020 Retsgrundlag Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	9.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	252/0/5
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Den sociale dialog spiller på nationalt og europæisk plan en central rolle i udformningen af økonomiske politikker og arbejdsmarkeds- og socialpolitikker, der fremmer den opadgående konvergens for alle medlemsstaternes leve- og arbejdsvilkår. Krisestyring, foregribelse og styring af forandringer, langsigtet planlægning, evnen til innovation og opfølgning på grønne og digitale omstillinger, en sund virksomhedsledelse og tillidsbaseret samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter — understøttet af arbejdstagernes informations-, hørings- og deltagelsesrettigheder — er en del af den samme europæiske ramme for effektivt at imødegå udfordringer, som Europa står over for, og også for at tackle covid-19-krisen.

1.2. Den sociale dialog har udviklet sig. De voksende globaliserede og indbyrdes forbundne økonomier og produktionsprocesser og virkningerne af handel medfører øgede tværnationale forbindelser med multinationale virksomheder og globale forsyningskæder på forskellige niveauer, hvilket kræver en fælles og koordineret indsats på europæisk plan.

1.3. EØSU anerkender, at en effektiv social dialog skal omfatte repræsentative og legitime arbejdsmarkedsparter med viden, teknisk kapacitet og rettidig adgang til relevante oplysninger for at deltage, politisk vilje og engagement i den sociale dialog, respekt for arbejdsmarkedets parters grundlæggende ret til selvbestemmelse, foreningsfrihed og kollektive forhandlinger, som fortsat er kernen i relationen mellem arbejdsmarkedets parter, og en retlig og institutionel ramme, der kan støtte den sociale dialog med velfungerende institutioner.

1.4. Den europæiske sociale dialog er en uundværlig del af den europæiske sociale model og er forankret i traktaten, understøttet af EU-lovgivningen og anerkendt i den europæiske søjle for sociale rettigheder. EØSU opfordrer arbejdsmarkedets parter i EU til at udnytte alle de potentialer, som traktaten giver dem for at deltage i forhandlinger med henblik på at tage fat på nye emner og hurtige ændringer på arbejdsmarkedet.

1.5. Handlingsplanen til gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder vil undersøge, hvordan man kan styrke den sociale dialog og kollektive forhandlinger. Arbejdsmarkedsparternes inddragelse i semesterprocessen bør ses som afgørende for at opnå effektive resultater, mens data viser, at en sådan inddragelse i nogle lande er fragmenteret eller mangelfuld på trods af Kommissionens direkte landespecifikke henstillinger. Under hensyntagen til den fremtrædende rolle, som det europæiske semester vil få i gennemførelsen af FFR 2021-2027 og programmet Next Generation EU, efterlyser EØSU indførelse af en mekanisme, der giver arbejdsmarkedets parter ret til at blive hørt både på EU-plan og på nationalt plan.

1.6. EØSU opfordrer Kommissionen til i samråd med arbejdsmarkedets parter på EU-plan gennem europæiske initiativer at fastsætte klare og gennemsigtige kriterier for gennemførelsen af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på sektorplan, jf. artikel 155, stk. 2, i TEUF.

1.7. Erfaringerne fra tidligere kriser viser, at lande med veletablerede institutioner for social dialog og arbejdsmarkedsordninger med større sandsynlighed vil kunne formulere hurtige og effektive trepartsinitiativer. Arbejdsmarkedsparternes hurtige og effektive inddragelse og regeringernes støtte er nøglefaktorer i imødegåelsen af de umiddelbare konsekvenser af krisen i kombination med langsigtet genopretningsplanlægning til beskyttelse og fremme af beskæftigelse gennem bæredygtige virksomheder og sociale investeringer.

1.8. Dækningen af og selve processerne i forbindelse med kollektive forhandlinger bør prioriteres på alle niveauer. Inddragelse af sårbare grupper af arbejdstagere og borgere i de sociale sikringssystemer bør prioriteres i den offentlige politik.

1.9. God virksomhedsledelse baseret på social dialog, kollektive forhandlinger og respekt for arbejdstagernes ret til information, høring og deltagelse kan gøre det muligt at nå både positive økonomiske mål og sociale og miljømæssige mål. At gøre det nemmere at træffe velfunderede ledelsesbeslutninger i spørgsmål af direkte interesse for arbejdstagerne bidrager til en bæredygtig og mere retfærdig forretningsmodel. Dette er med til at fremme den europæiske sociale model, som er katalysator for de europæiske virksomheders konkurrenceevne.

1.10. Globaliseringen og væksten i tværnationale produktionsprocesser har ændret måden, hvorpå informationsstrømmene omkring virksomhederne struktureres. Arbejdstagernes ret til information, høring og deltagelse anerkendes i EU-lovgivningen og er af afgørende betydning for en effektiv social dialog. De europæiske samarbejdsudvalgs kvalitet og effektivitet i de tværnationale omstrukturingsprocesser skal forbedres, der skal rettes op på manglerne for at styrke demokratiet på arbejdspladsen, og der skal indføres håndhævelsesforanstaltninger sammen med effektive og forholdsmæssige sanktioner. EØSU har allerede opfordret til en harmoniseret ramme på EU-plan for arbejdstagernes deltagelse på bestyrelsesplan, samtidig med at man respekterer de nationale forskelle og forskellene på virksomhedsniveau. Den europæiske lovgivning om selskabsret, der er blevet vedtaget, behandler desværre ikke dette forslag.

1.11. EØSU opfordrer til fleksible, målrettede løsninger baseret på forhandlinger mellem arbejdstager- og arbejdsgiverrepræsentanter på et passende niveau med henblik på at fastlægge de specifikke ordninger for information, høring og deltagelse, samtidig med at der sikres en tilstrækkelig minimumsbeskyttelse.

1.12. EØSU efterlyser handling på europæisk og nationalt plan for at sikre overholdelse af informations- og høringsretten i forbindelse med omstrukturingsprocesser som følge af covid-19-krisen.

1.13. I håndteringen af den post-pandemiske krise anbefaler EØSU på det kraftigste: i) en reel inddragelse af arbejdsmarkedets parter i udformningen og gennemførelsen af de nationale genopretningsplaner, ii) et bedre samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og Kommissionen til sikring af konsekvent anvendelse af EU-midler, og iii) at Kommissionen fremmer et nyt midlertidigt finansieringsinstrument for at støtte de ekstraordinære aktiviteter, der skal udføres i genopretningsfasen, sådan som de europæiske arbejdsmarkedsparter har foreslået.

2. Social dialog: fremme og udbredelse

2.1. Det tyske formandskab anmodede EØSU om at koncentrere sin udtalelse om, hvordan begrebet social dialog, navnlig social dialog mellem tre parter, kan nå ud over overenskomstforhandlinger. Trepartsdialoger er — ligesom topartsdialoger — et vigtigt instrument til at sikre en god styring af enhver forandringsproces.

2.2. For at vurdere den rolle, som social dialog og deltagelsesbaserede modeller kan spille for at fremme økonomisk og social konvergens og i krisetider som i dag, ved at bidrage til at reagere på covid-19's indvirkning på vores samfund og økonomier, er det nyttigt at minde om udviklingen i begrebet social dialog på internationalt og europæisk plan.

2.3. De selvstændige og repræsentative arbejdsmarkedsparters rolle blev fra begyndelsen fuldt ud anerkendt i Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) grundlæggende konventioner, men den sociale dialogs rolle i forbindelse med udformningen og overvågningen af gennemførelsen af social- og økonomiske politikker har udviklet sig i overensstemmelse med ændringerne i vores samfund og i globaliseringens hurtige processer. Behovet for at inddrage alle aktører⁽¹⁾ på tværnationalt, nationalt og lokalt plan fremmer nye former for høring og deltagelse i den politiske beslutningstagning, som kan finde sted på forskellige niveauer, afhængigt af de nationale forhold, men også af regional udvikling, som f.eks. den europæiske integrationsproces.

2.4. Ifølge ILO's definition⁽²⁾ omfatter social dialog alle former for forhandlinger, høringer eller blot udveksling af oplysninger mellem eller blandt repræsentanter for regeringer, arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer om spørgsmål af fælles interesse vedrørende økonomisk politik og social- og arbejdsmarkedspolitik. Den kan eksistere som en trepartsproces med direkte inddragelse af regeringen, som en topartsproces mellem arbejdsgivernes og arbejdstagernes repræsentanter, eller som i de senere år på tværs af landegrænser⁽³⁾ i en tværnational social dialog i multinationale virksomheder og globale forsyningskæder inden for rammerne af den voksende, globaliserede og indbyrdes forbundne økonomi.

2.5. EØSU arbejder på at opfylde behovet for en konsekvent strategi på EU-plan for at forbinde respekten for menneskerettighederne, gennemførelsen af verdensmålene og bæredygtige investeringer i virksomhedsdrift over hele verden og for at imødegå virkningerne af de voksende tværnationale forbindelser med multinationale virksomheder, der inddrager arbejdsmarkedets parter. Disse emner er særligt relevante i en række specifikke udtalelser, f.eks. om rettidig omhu og anstændigt arbejde i globale forsyningskæder, som det tyske formandskab og Europa-Parlamentet har anmodet om, efter de drøftelser, der blev indledt på G7- og G20-topmøderne i 2015 og 2016. Den Europæiske Union har udstyret sig selv med en lovgivningsmæssig ramme for grundlæggende økonomiske, sociale og miljømæssige standarder, som er et nøgleelement i den europæiske konkurrenceevne.

2.6. Den store udfordring er imidlertid at støtte denne dialog med en institutionel ramme for at sikre en regelmæssig dialog og høring af aktørerne. Det sker desværre i de færreste lande på verdensplan, og i flere europæiske lande er den sociale dialog sporadisk og fragmenteret. Statens rolle i trepartsmekanismerne er afgørende og må ikke være passiv⁽⁴⁾. Den er ansvarlig for at skabe de rette betingelser og fastsætte de retlige og institutionelle rammer for sådanne høringer og for det

⁽¹⁾ Ordet »aktører« henviser til arbejdsmarkedets parter (arbejdsgivere og fagforeninger). Den sociale trepartsdialog omfatter desuden regeringer.

⁽²⁾ ILO's Declaration on Social Justice for a Fair Globalization, ILC, 2008, ILO's Resolution concerning the Recurrent Discussion on social dialogue, vedtaget af Den Internationale Arbejdskonference (ILC) den 13. juni 2013, ILO's Resolution concerning the second recurrent discussion on social dialogue and tripartism, vedtaget af ILC den 8. juni 2018. Se også ILO's Centenary Declaration for the Future of Work vedtaget af ILC, 108. samling, 2019.

⁽³⁾ Ibid, ILO's resolution fra 2018 og Conclusions of the general discussion on Decent work in global supply chains, juni 2016.

⁽⁴⁾ De seneste OECD-undersøgelser Employment Outlook 2019 og Going Digital: Shaping Policies, Improving lives Report 2019.

politiske og samfundsmæssige klima, der gør det muligt for repræsentative og legitime arbejdsmarkedsparter at deltage og blive anerkendt. I visse europæiske lande er den sociale dialog imidlertid blevet svækket, og arbejdsmarkedsparternes selvstændighed er blevet undermineret ⁽⁷⁾.

2.7. En stærk og beslutsom indsats fra EU's side for at få en mere støttende tilgang til udformningen af høringspraksis ville være velkommen ⁽⁶⁾.

2.8. EØSU overvåger regelmæssigt udviklingen, håndhævelsen og kvaliteten af den sociale dialog i mange af sine udtalelser. Arbejdsmarkedets parter spiller en særlig ⁽⁷⁾ rolle i forbindelse med udarbejdelse og gennemførelse af politikker, der direkte eller indirekte berører beskæftigelsen og arbejdsmarkedet. EØSU glæder sig også over Eurofound's positive holdning til, at den sociale dialog skal fremmes og støttes, samtidig med at arbejdsmarkedets parter selvstændighed og kollektive forhandlinger respekteres, og arbejdsmarkedets parter evne til at deltage i den sociale dialog forbedres. De skal udstyres med viden og uddannelse, og der skal skabes passende politiske og juridiske rammer, der gør det muligt for alle sociale aktører at yde en effektiv indsats ⁽⁸⁾. Social dialog mellem arbejdsmarkedets parter og de kollektive forhandlinger er på alle niveauer kernen i de nationale arbejdsmarkedsordninger og spiller en afgørende rolle i udformningen af beskæftigelsesvilkårene og arbejdsmarkedet. Den sociale topartsdialog bør understøttes af en passende institutionaliseret ramme under overholdelse af subsidiaritetsprincippet og arbejdsmarkedsparternes selvstændighed.

2.9. De nationale dialogmekanismer kan omfatte nationale økonomiske og arbejdsrelaterede trepartsråd, der er åbne for forskellige civilsamfundsorganisationer eller økonomiske og sociale råd, der skal tjene som kanaler for det europæiske samfunds holdninger til økonomiske og sociale anliggender gennem borgergrupper for at skabe denne form for dialog og i fællesskab tackle udfordringerne i vores økonomier og samfund. Sådanne organer er imidlertid ikke blevet oprettet i alle EU-lande, og EØSU's kontaktgruppe bør spille en større rolle i koordineringen.

3. Den europæiske sociale dialog: en søjle i EU's sociale model

3.1. Den sociale dialog er en uundværlig del af den europæiske sociale model. Selv om »Val Duchesne«-dialogerne i 1985 betragtes som udgangspunktet, var det først med Maastrichttraktaten, at der blev taget højde for arbejdsmarkedets parter synspunkter med henblik på at etablere den europæiske tværfaglige sociale dialog, som vi kender den i dag.

3.2. Som det er nedfældet i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) ⁽⁹⁾, anerkendes fremme af dialogen mellem arbejdsmarkedets parter som et fælles mål for Den Europæiske Union og medlemsstaterne. Når arbejdsmarkedets parter på tværfagligt plan eller sektorplan samarbejder og underskriver aftaler, er de med til at definere EU-lovgivningen om arbejdsrelaterede spørgsmål og gennemførelsen heraf på nationalt plan. De gør det efter lovgivningsinitiativer fra Kommissionen (og til støtte for Europa-Parlamentet) eller gennem selvstændige initiativer i overensstemmelse med et treårigt arbejdsprogram fastlagt af arbejdsmarkedets parter i Europa. Desuden garanterer TEUF de europæiske arbejdsmarkedsparteres rolle og selvstændighed.

3.3. I de seneste 20 år har den europæiske sociale dialog udviklet sig meget ujævnt: Der er både sket fremskridt og tilbageskridt. Med starten på krisen i euroområdet i 2009 skete der en klar forværring af den europæiske sociale dialog som helhed.

⁽⁷⁾ I de landespecifikke henstillinger vedrørende flere EU-lande efterlyser Kommissionen specifikke indgreb for at fjerne hindringer for kollektive forhandlinger og social dialog.

⁽⁶⁾ Det er vigtigt at bemærke, at ILO's konvention nr. 144 om trepartshøring er blevet ratificeret af 26 EU-lande. I Kroatien træder den i kraft i februar 2021, men Luxembourg har ikke ratificeret den.

⁽⁷⁾ EUT C 125 af 21.4.2017, s. 10.

⁽⁸⁾ Eurofound 2020, *Capacity building for effective social dialogue in the European Union*.

⁽⁹⁾ Artikel 151 og 155 i TEUF.

3.4. EØSU understreger i sin udtalelse ⁽¹⁰⁾ om EU's retningslinjer for beskæftigelsen i 2020 retningslinje 7: Forbedre arbejdsmarkedernes funktion og effektiviteten af den sociale dialog, hvori det meget klart **fastslås, at medlemsstaterne bør fremme den sociale dialog og de kollektive forhandlinger på alle niveauer**. Arbejdsmarkedets parter bør tilskyndes til at forhandle og indgå kollektive aftaler på områder, der er relevante for dem, med fuld hensyntagen til deres selvstændighed.

3.5. De europæiske arbejdsmarkedsparter har indtil nu indgået ni rammeaftaler inden for rammerne af deres regelmæssige fælles arbejdsprogrammer. Tre af dem — om regulering af forældreorlov ⁽¹¹⁾, deltidsarbejde ⁽¹²⁾ og tidsbegrænset arbejde ⁽¹³⁾ — der blev indgået for mere end 20 år siden, er blevet omsat til europæiske direktiver og udgør nu en integreret del af den samlede EU-ret. Dertil kommer de selvstændige aftaler ⁽¹⁴⁾ og handlingsrammer ⁽¹⁵⁾ og en række andre fælles dokumenter. Selvstændige aftaler har ingen direkte virkning på de nationale arbejdsmarkedetsordninger og skal omsættes til national lovgivning eller kollektive overenskomster, men arbejdsmarkedets parter på nationalt plan er ansvarlige for rettidig, korrekt gennemførelse i hele Europa.

3.6. I 2020 nåede arbejdsmarkedets parter frem til en selvstændig aftale om digitalisering. I henhold til aftalen skal der indgås en strategi for digitale ændringer, som sikrer, at både virksomheder og arbejdstagere kan drage fordel af indførelsen af digital teknologi (udvikling af færdigheder, uddannelsesprogrammer i forbindelse med digitale forandringer på arbejdspladsen og foranstaltninger til at tage hånd om de nærmere vilkår for retten til at koble sig af og på).

3.7. Undergruppen for Udvalget for den Sociale Dialog om gennemførelsen af selvstændige instrumenter for social dialog, der støtter opbygningen af arbejdsmarkedsparternes kapacitet, bør se på behovet for et tættere og mere intenst samspil og forbindelser mellem arbejdsmarkedets parter på europæisk og nationalt plan. I den forbindelse har de europæiske arbejdsmarkedsparter forpligtet sig til at intensivere deres bestræbelser på at løse de forskellige hindringer for gennemførelsen af deres selvstændige aftaler, som EU nøje bør overvåge for at målrette specifikke støtteinitiativer.

3.8. Endelig er seks fælles arbejdsprogrammer forhandlet på plads. Det seneste program ⁽¹⁶⁾ støtter målsætningerne i firepartserklæringen fra 2016 om en ny start for arbejdsmarkedetsdialog ⁽¹⁷⁾, der har til formål at styrke den sociale dialog på europæisk og nationalt plan, indgå en selvstændig aftale om digitalisering, øge støtten til kapacitetsopbygning til de nationale arbejdsmarkedsparter, navnlig via Den Europæiske Socialfond, og fremme de nationale arbejdsmarkedsparters rolle og indflydelse i det europæiske semester.

3.9. EØSU opfordrer arbejdsmarkedets parter i EU til at udnytte alle de muligheder, som traktaten giver dem (artikel 154 i TEUF) for at deltage i forhandlinger (som kan danne grundlag for en fornyet europæisk ramme på social- og arbejdstagerområdet), at tage fat på de nye udfordringer, der opstår som følge af hurtige ændringer på arbejdsmarkedet, og at foregribe Kommissionens og Rådets lovgivningsmæssige rolle på området.

⁽¹⁰⁾ EUT C 232 af 14.7.2020, s. 18.

⁽¹¹⁾ Aftalen blev indgået i 1996, revideret i 2009 og derefter gennemført ved Rådets direktiv 2010/18/EU.

⁽¹²⁾ Gennemført ved Rådets direktiv 97/81/EF.

⁽¹³⁾ Gennemført ved Rådets direktiv 99/70/EF.

⁽¹⁴⁾ Om telearbejde (2002), arbejdsrelateret stress (2004), chikane og vold på arbejdspladsen (2007), inkluderende arbejdsmarkeder (2010) og aktiv aldring og en tilgang på tværs af generationerne (2017), digitalisering (2020).

⁽¹⁵⁾ Om livslang udvikling af kompetencer og kvalifikationer (2002), ligestilling mellem kønnene (2005) og beskæftigelse af unge (2013).

⁽¹⁶⁾ Arbejdsprogrammet for 2019-2021 omhandler følgende seks prioriteter: digitalisering, forbedring af kompetencerne på arbejdsmarkedet og i de sociale systemer, håndtering af psykosociale aspekter og risici på arbejdspladsen, kapacitetsopbygning med henblik på en stærkere social dialog om cirkulær økonomi.

⁽¹⁷⁾ Firepartserklæringen kan findes på: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=da&catId=89&newsId=2562>.

3.10. Afgørelse 98/500/EF af 20. maj 1998 ⁽¹⁸⁾ om oprettelse af sektordialogudvalg udgør retsgrundlaget for den sociale sektordialog i EU. I øjeblikket er der 43 sektordialogudvalg, der dækker nøglesektorerne ⁽¹⁹⁾ og omfatter ca. 80 % af EU's arbejdsstyrke ⁽²⁰⁾. En række aftaler blev gennemført ved rådsafgørelser, men Kommissionen undlod — med det formål at omdanne en sektoraftale til et direktiv — at forelægge Rådet to forslag fra arbejdsmarkedets parter: aftalen for frisørsektoren (2012) og aftalen om informations- og høringsrettigheder i centrale/føderale regeringer (2015). Dette var et skridt uden fortilfælde, som har ført til en sag i EU-Domstolen.

3.11. Der er behov for klare procedurer for forhandling af bindende aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på EU-plan i overensstemmelse med traktaterne (artikel 153-155) samt gennemsigtige kriterier, der respekterer arbejdsmarkedsparternes selvstændighed i forbindelse med behandlingen af resultatet af sådanne forhandlinger i sektorspecifikke og tværsektorielle forhandlinger. Kommissionen bør i samarbejde med alle arbejdsmarkedets parter på EU-plan forklare sig, så der ikke er tvivl om Kommissionens handlefrihed i behandlingen af resultatet af forhandlingerne.

3.12. EU's sociale dialogsystem berører også europæiske virksomheder, der opererer i flere EU-medlemsstater, og er hovedsagelig bygget op omkring arbejdstagernes ret til information og høring ⁽²¹⁾. Det vigtigste værktøj, som er udarbejdet af EU-lovgiverne med henblik på at sikre en effektiv og varig håndhævelse af disse rettigheder, er direktivet om europæiske samarbejdsudvalg ⁽²²⁾.

3.13. Der er indgået mere end 1 000 aftaler om at oprette eller forny de europæiske samarbejdsudvalgs og andre grænseoverskridende arbejdstagerrepræsentanters funktion (f.eks. for europæiske selskaber eller europæiske andelsselskaber). Den sociale dialog med multinationale virksomheder har i den senere tid i højere grad også gjort brug af tværnationale virksomhedsaftaler, som bygger på det store antal tekster, der er underskrevet af forskellige aktører, men især af faglige samarbejdsorganisationer og europæiske samarbejdsudvalg ⁽²³⁾. Formålet med de mere end 200 tværnationale virksomhedsaftaler er at modernisere industrirelationerne med multinationale virksomheder ⁽²⁴⁾. Et mere praktisk værktøj i form af retningslinjer for grænseoverskridende kollektive forhandlinger på virksomhedsniveau vil gøre dette lag i EU's system for arbejdsmarkedsrelationer mere effektivt.

3.14. Al denne aktivitet viser dynamikken i den sociale dialog på alle niveauer, selv om en sådan dynamik kan kræve værktøjer, der sætter den sociale dialog effektivt i stand til at imødekomme virksomhedernes og arbejdstagernes nyligt opståede behov, der skyldes hurtige ændringer i arbejdets tilrettelæggelse og omstillinger. Firepartserklæringen om *en ny start på arbejdsmarkedsdialog*, der blev undertegnet i 2018 og støttet af Kommissionen ⁽²⁵⁾, var et forsøg på at tilpasse den tværfaglige sociale dialog til den nye europæiske institutionelle ramme, hvor EU skulle indtage en mere fremtrædende rolle i den økonomiske styring for at skabe opadgående konvergens for alle europæeres leve- og arbejdsvilkår.

3.15. **Ændring af vores samfund: 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling.** FN's dagsorden for 2030 og dens 17 mål for bæredygtig udvikling (verdensmålene) anerkender (i mål 8, 16 og 17), at den sociale dialog kan styrke de (demokratiske) institutioner og lette overgangen til en mere bæredygtig økonomi ved at udvikle en fælles forståelse af udfordringerne og måden at håndtere dem på. Arbejdsmarkedets parter betragtes derfor som nøgleaktører, når det drejer sig

⁽¹⁸⁾ Kommissionens afgørelse 98/500/EF af 20. maj 1998 om oprettelse af sektordialogudvalg til fremme af dialogen mellem arbejdsmarkedets parter på europæisk plan: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1998:225:0027:0028:DA:PDF>.

⁽¹⁹⁾ Såsom transport, energi, landbrug, byggeri og anlæg, handel, metal, skibsværfter og uddannelse, forsikring og bankvæsen.

⁽²⁰⁾ Kerckhofs, *Den sociale dialog på sektorniveau i Europa: Fakta og tal*, Eurofound (2019): https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19015da.pdf.

⁽²¹⁾ Se kapitel 5 for specifikke referencer.

⁽²²⁾ De europæiske samarbejdsudvalg blev først oprettet ved Rådets direktiv 94/45/EF af 22. september 1994 om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre arbejdstagerne, men reguleres nu af det omarbejdede direktiv. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:02009L0038-20151009> I henhold til det europæiske benchmarkingsystem fra 2019 var der i 2018 1 150 europæiske samarbejdsudvalg, som tæller ca. 20 000 medarbejderrepræsentanter.

⁽²³⁾ Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS) og Business Europe — *Final Report — Building on experiences: A win-win approach to transnational industrial relations in multinational companies*, 2018.

⁽²⁴⁾ Ifølge Kommissionens database over tværnationale aftaler på virksomhedsniveau, som er tilgængelig på <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=978&langId=en>.

⁽²⁵⁾ Der kan findes yderligere oplysninger på <https://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=da>.

om at reformere og modernisere samfund og økonomier. De kan bidrage til de fleste af verdensmålene og kan inddrage bæredygtighedsaspekterne mere, end de gør nu. Udvidelsen af forhandlingsområdet kræver nye partnerskaber og nye strategier ⁽²⁶⁾. En social dialog, som er selvstændig og uafhængig, er afgørende for at kunne kombinere socialpolitik med en sund økonomisk politik og en strategi for bæredygtig økonomisk vækst, konkurrenceevne og sociale fremskridt i alle medlemsstater og i det europæiske økonomiske område ⁽²⁷⁾.

3.16. Hvis den sociale dialog fortsat skal være nyttig, skal den tage fat på nye emner og ændringer på arbejdsmarkedet og levere effektive resultater. Nye, ikkestandardiserede former for arbejde kan sløre linjerne i forholdet mellem arbejdstager og arbejdsgiver og føre til et stigende antal mennesker, der ikke længere er omfattet af overenskomstforhandlinger eller lovgivning om beskyttelse. Det er et område, der kan tages op i den sociale dialog, og som kan bidrage til at sikre konsensus mellem arbejdstagere og virksomheder med henblik på at inkorporere alle aspekter af bæredygtighed.

3.17. Den sociale trepartsdialog kan være mere effektiv, hvis den fremmer konkrete forhandlinger og resultater på alle niveauer. Der er mulighed for at forbedre den måde, som organerne i den sociale trepartsdialog og høringsprocesserne fungerer på — især i de central- og østeuropæiske lande — så de kan få en reel virkning, hvilket også vil føre til en større, rettidig og meningsfuld inddragelse af arbejdsmarkedets parter i politikudformningen og beslutningstagningen. Det igangværende projekt mellem ILO og Kommissionen har til formål at kortlægge den gode praksis i den sociale dialog, der opstår i flere lande, og de offentlige myndigheders indsats med at styrke den sociale dialogs rolle — herunder overenskomstforhandlingerne — når det gælder om at tackle nye udfordringer og muligheder i en ny arbejdsverden og samtidig støtte arbejdsmarkedets parters selvstændighed ⁽²⁸⁾.

3.18. **Den europæiske søjle for sociale rettigheder** ⁽²⁹⁾ anerkender arbejdsmarkedsparternes selvstændighed og deres ret til kollektiv handling og til at deltage i udformningen og gennemførelsen af beskæftigelses- og socialpolitikkerne, herunder gennem kollektive overenskomster. Den europæiske søjle for sociale rettigheder bekræfter på ny den vigtige rolle, som den sociale dialog og arbejdsmarkedets parter samt kollektive forhandlinger spiller på alle niveauer.

3.19. **En handlingsplan til gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder** vil undersøge, **hvordan man kan fremme den sociale dialog og de kollektive forhandlinger og øge** fagforeningernes og arbejdsgivernes kapacitet på EU-plan og nationalt plan.

3.20. Arbejdsmarkedets parter bør inddrages i det europæiske semester for økonomisk styring, navnlig i udarbejdelsen og gennemførelsen af beskæftigelsesreformer og -politikker, sociale og eventuelt økonomiske reformer og politikker, enten som følge af de landespecifikke henstillinger eller som følge af national dynamik, og inden for rammerne af udarbejdelsen af de nationale reformprogrammer ⁽³⁰⁾.

3.21. Mange understreger, at de nationale regeringers inddragelse af arbejdsmarkedets parter kun finder sted i nogle få lande, og dokumentation indsamlet i årenes løb viser, at muligheden for at blive hørt inden for rammerne af økonomisk styring afgøres af de siddende regeringer. Endnu værre er det i de medlemsstater, hvor der stadig er historiske svagheder i den sociale dialogs struktur og praksis. Under alle omstændigheder har de nationale arbejdsmarkedsparter ikke altid mulighed for at deltage proaktivt i denne udfordrende proces ⁽³¹⁾.

⁽²⁶⁾ Sustainability and governance, Employment and Social Developments in Europe, kapitel 6.

⁽²⁷⁾ De første resultater af et ILO-EU-projekt om at styrke arbejdsmarkedets parter og den sociale dialog blev præsenteret på en konference i marts sidste år og drejede sig om, hvor effektive de nationale institutioner for social dialog og regeringernes er til at fremme denne proces.

⁽²⁸⁾ Et nyt projekt mellem ILO og Kommissionen, der har til formål at analysere og dokumentere, hvordan arbejdsmarkedets parter i EU-landene bestræber sig på at tilpasse sig disse ændringer (Youcef Ghellab, Daniel). Vaughan-Whitehead.

⁽²⁹⁾ Interinstitutionel proklamation om den europæiske søjle for sociale rettigheder (2017C/428/9).

⁽³⁰⁾ Se Trade Union Involvement Index for the Semester Process fra Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS) om nationale dialoger inden for rammerne af det europæiske semester.

⁽³¹⁾ Mange rapporter fra Eurofound, EFS, Kommissionen, Beskæftigelsesudvalget og OSE bekræfter, at arbejdsmarkedets parter ikke inddrages tilstrækkeligt.

3.22. Den koordinering, der foretages inden for rammerne af det europæiske semester og Rådet gennem Beskæftigelsesudvalget, giver ikke altid et tilfredsstillende resultat for alle parter. I betragtning af den fremtrædende rolle, som det europæiske semester vil få i gennemførelsen af FFR 2021-2027 og programmet Next Generation EU, bør man overveje at indføre en mekanisme, der giver arbejdsmarkedets parter ret til at blive hørt både på EU-plan og på nationalt plan ved de milepæle, som indgår i det europæiske semester. En ændring af pakken om økonomisk styring⁽³²⁾ kan medføre en forpligtelse for de nationale regeringer til at høre arbejdsmarkedets parter i det europæiske semesters nationale milepæle og indføre kriterier, såsom at høringen skal ske på et passende tidspunkt og være meningsfuld og hensigtsmæssig (artikel 2-a, stk. 2, litra c), d) og e), i forordning (EF) nr. 1146/97 som ændret ved forordning (EU) nr. 1175/2011).

3.23. Nogle forskningsresultater⁽³³⁾ viser, at de nationale arbejdsmarkedsparter ikke altid evner at deltage proaktivt i denne udfordrende proces. Kommissionen bør fremme og støtte kapacitetsopbyggende aktioner til fordel for arbejdsmarkedets parter, der har til formål at styrke de nationale rammer for den sociale dialog, også via midlerne fra Den Europæiske Socialfond. Dette vil gøre arbejdsmarkedets parter bedre til at navigere i de nuværende grønne og digitale omstillingsperioder, hvilket er afgørende. I den forbindelse er kapaciteten ikke blot et internt problem med (mangel på) finansielle midler og ressourcer, men også et strukturelt spørgsmål afhængigt af rammerne for arbejdsmarkedetsrelationerne. Uddannelsesaktiviteter, der støtter arbejdsmarkedets parters kapacitet, samt tilskynder til deltagelse i topartsforhandlinger på sektorniveau og virksomhedsniveau, samtidig med at man respekterer de kollektive aftalers selvstændighed, bør støttes yderligere.

3.24. Støtten til kapacitetsopbygning under EFS's operationelle programmer bør videreudvikles. Til trods for indførelsen af adfærdskodeksen for partnerskab, gennem hvilken arbejdsmarkedets parter skal have større indflydelse på indholdet af disse programmer, tildeler forvaltningsmyndighederne ikke støtte til arbejdsmarkedets parters kapacitetsopbygning. Den foreslåede ESF+-forordning bør komme med foranstaltninger til støtte for kapacitetsopbygning og oplysninger om, hvordan man får forvaltningsmyndighederne til at gøre mere for at støtte arbejdsmarkedets parters behov for kapacitetsopbygning. I den forbindelse udpeger de sociale landespecifikke henstillinger (herunder forslagene for 2020) de lande, hvor der er størst behov for støtte til arbejdsmarkedets parter.

3.25. Hvad angår civilsamfundsorganisationerne og den civile dialog, bør de på passende vis høres af EU og de nationale regeringer, især for så vidt angår specifikke politikker, hvor de ville kunne tilføre merværdi.

4. Analyse af både positive og negative erfaringer fra den sidste finansielle krise 2008-2010

4.1. Den sociale dialog har i krisetider som f.eks. den sidste krise i 2008-2010 oftest vist, at den kan skabe løsninger. Det er klart, at arbejdsmarkedets parters svar enten var rettet mod at sikre beskæftigelsen og undgå afskedigelser eller begrænse omfanget og konsekvenserne af tab af arbejdspladser. Den sociale dialog er et vigtigt instrument, som regeringerne under visse omstændigheder har tilskyndet til at bruge med henblik på at bekæmpe de negative økonomiske og sociale konsekvenser af den globale økonomiske krise. »Kollektive forhandlinger er blevet brugt som redskaber til at undgå det værste, dvs. afskedigelser, omfattende tab af arbejdspladser og virksomhedslukninger«⁽³⁴⁾.

4.2. De nationale arbejdsmarkedsparters reaktioner på de arbejdsmarkedsmæssige virkninger af den finansielle krise blev formet af tre hovedfaktorer: den økonomiske krises dybde, arbejdsmarkedetsrelationernes institutionelle struktur samt regeringsbeslutninger. I lande med veletablerede institutioner for social dialog har arbejdsmarkedets parter været aktivt involveret i udformningen af hurtige og effektive trepartsinitiativer på sektor- eller virksomhedsniveau. Interventionsmønstrene har varieret meget fra medlemsstat til medlemsstat. En afgørende faktor for, om den sociale dialog blev en succes

⁽³²⁾ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/eus-economic-governance-explained_en

⁽³³⁾ Ibid Eurofound's rapporter, ETUI Benchmarking Working Europe 2018, Den Europæiske Socialfonds årlige analyser af gennemførelse af landespecifikke henstillinger i forbindelse med semesterprocessen.

⁽³⁴⁾ Det Europæiske Fagforeningsinstitut (ETUI), 2010 Benchmarking Working Europe, Bruxelles 2010.

eller fiasko, syntes at være omfanget af regeringens støtte til processen og rettidig inddragelse af arbejdsmarkedets parter ⁽³⁵⁾. Vi ser følgende generelle mønster: Arbejdsmarkedets parter gjorde i den tidlige fase af krisen (2008-2010), hvor det økonomiske pres var meget stort, en indsats med det fælles mål at bevare eksisterende arbejdspladser og det samlede beskæftigelsesniveau, idet de benyttede sig af automatiske sociale stabilisatorer, hvor disse fandtes. Dette skete ikke blot gennem nationale trepartsforhandlinger, men afspejledes også i de bilaterale kollektive aftaler på sektor-/branche- og virksomhedsplan ⁽³⁶⁾.

4.3. Anden fase af krisen (2011-2014) havde mange væsentlige konsekvenser for en række aspekter af arbejdsmarkedsrelationerne i medlemsstaterne ⁽³⁷⁾. En af disse var en tendens til yderligere decentralisering i overenskomstforhandlingerne. I nogle medlemsstater har den kombinerede effekt af en mere ensidig beslutningstagning fra regeringernes side og decentraliseringen af overenskomstforhandlingerne ført til færre forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter og en nedgang i de kollektive forhandlingers dækning. Også i de central- og østeuropæiske arbejdsmarkedsordninger er der sket en udvikling i retning af mere frivillige og færre trepartsstrukturer og -processer ⁽³⁸⁾.

4.4. De medlemsstater, hvor krisen har haft den største indvirkning på arbejdsmarkedsrelationerne, er dem, der blev hårdest ramt af krisen set ud fra et økonomisk og socialt synspunkt. Arbejdsmarkedets parter i Grækenland, Irland, Portugal og Spanien havde f.eks. ikke meget spillerum i betragtning af omfanget af de økonomiske tilpasninger, som disse lande har måttet foretage ⁽³⁹⁾. De nordiske og centraleuropæiske landes arbejdsmarkedsordninger havde bedre plads til potentiel fleksibilitet for aktører og processer (f.eks. i form af åbningsklausuler i kollektive overenskomster), hvilket gjorde det muligt for dem lettere at tilpasse sig ændringer i det økonomiske miljø. Solide relationer mellem arbejdsmarkedets parter gav således mere positive resultater.

4.5. Der blev indført to typer foranstaltninger til afhjælpning af krisens virkninger. Den første var rettet mod at undgå afskedigelser og den anden mod at mildne virkningerne af afskedigelser. Undgåelse af afskedigelser omfattede arbejdsfordelingsordninger i forskellige former i forskellige lande, men det var også klart, at visse dele af befolkningen og sårbare grupper af arbejdstagere i ikkestandardiserede arbejdsformer ikke var omfattet af nogen form for social beskyttelse, hvilket gør inddragelse af de sociale sikringssystemer og effektive offentlige tjenester til en prioritet for den offentlige politik. Arbejdsfordelingsordninger og arbejdsløshed med dagpenge blev ledsaget af opkvalificering og omskoling. Det kunne man have set i mange tilfælde og bør betragtes som en god praksis i krisesituationer.

4.6. Den anden type respons på afbødning af virkningerne blev fordelt mellem forhandlinger om fratrædelsesgodtgørelse, hvilket der var stor efterspørgsel efter fra arbejdstagerne, og aftaler mellem fagforeninger og arbejdsgivere om at støtte en tilbagevenden til arbejdsstyrken for dem, der blev afskediget. Disse aftaler havde forskellige former på grund af forskellige nationale institutionelle rammer, f.eks. jobmobilitet (i Nederlandene), transfervirksomheder (i Tyskland), ansættelsessikkerhedsråd (i Sverige) og arbejdsfonde (i Østrig). Disse foranstaltninger blev ofte ledsaget af tilbud om rådgivning, genansættelsestiltag, omskoling og information om ledige stillinger. Hele rækken af foranstaltninger findes i Kommissionens publikation *Industrial relations in Europe 2010* ⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁵⁾ ILO Policy Brief, The need for social dialogue in addressing the Covid-19 crisis, Genève, maj 2020.

⁽³⁶⁾ Eurofound 2012, Social dialogue in times of global economic crisis.

⁽³⁷⁾ Eurofound 2013, Comparative analytical report: the impact of the crisis on working conditions relations.

⁽³⁸⁾ Glassner 2013, Central and eastern European industrial relations in the crisis: national divergence and path-dependent change and ILO Recovering from the crisis through social dialogue in the new EU Member States: the case of Bulgaria, the Czech Republic, Poland and Slovenia.

⁽³⁹⁾ Eurofound 2014, Changes to wage-setting mechanisms in the context of the crisis and the EU's new economic governance regime.

⁽⁴⁰⁾ Kommissionens *Industrial relations in Europe 2010*.

4.7. Den sociale dialog spiller en afgørende rolle, når det drejer sig om at finde hensigtsmæssige og målrettede løsninger til støtte for beskæftigelsen og det økonomiske opsving i krisetider, men alene kan den ikke løse alle problemer. Sunde offentlige politikker og regler og et passende finanspolitisk råderum er især afgørende i en krisesituation ⁽⁴¹⁾.

5. Arbejdstagernes deltagelse i virksomhedsledelsen: Et svar på håndtering af forandringer

5.1. Industrielt demokrati forstås bredt som styring af forretningsprocesser i »bæredygtige« ⁽⁴²⁾ virksomheder baseret på social dialog, kollektive forhandlinger og information, høring og medbestemmelse på virksomhedsniveau ⁽⁴³⁾. God virksomhedsledelse kan gøre det muligt at nå positive økonomiske mål og sociale og miljømæssige mål. På nuværende tidspunkt gælder en blanding af lovgivningsmæssige retsakter sammen med operationelle og politiske foranstaltninger, hvor der tages højde for praksis i de nationale arbejdsmarkedsrelationer og situationen i de enkelte virksomheder. De europæiske virksomheders globalisering og tværnationale produktionsprocesser har ændret måden, hvorpå informationsstrømmene omkring virksomhederne struktureres ⁽⁴⁴⁾. Det pålidelige samarbejde mellem arbejdsgivere og arbejdstagere har vist sig at være vigtigt — senest under covid-19-pandemien.

5.2. Arbejdstagernes ret til information, høring og deltagelse er grundlæggende sociale rettigheder, som er forankret i internationale (ILO) og europæiske (Europarådet og EU) menneskerettighedsinstrumenter, og er afgørende for en effektiv social dialog.

5.3. På europæisk plan bidrager arbejdstagernes inddragelse til at dele rettidig information med arbejdstagerrepræsentanter i arbejdsmarkedsordninger, støtter udarbejdelsen af velfunderede ledelsesbeslutninger i visse spørgsmål af direkte interesse for arbejdstagerne sammen med arbejdstagernes repræsentanter og bidrager til en bæredygtig og mere retfærdig forretningsmodel. Dette bidrager til at fremme idéen om det sociale økonomiske marked, der betragter den europæiske sociale model som en motor for de europæiske virksomheders konkurrenceevne.

5.4. Forskellige retsakter på EU-plan har fastsat minimumskrav ⁽⁴⁵⁾ og definerer arbejdstagernes ret til information, høring og repræsentation på bestyrelsesniveau, herunder direktivet om information og høring og direktivet om de europæiske samarbejdsudvalg ⁽⁴⁶⁾ samt retsakter vedrørende specifikke selskabsformer såsom europæiske selskaber og europæiske andelselskaber eller særlige situationer såsom grænseoverskridende fusioner, virksomhedsoverdragelse og kollektive afskedigelser. De europæiske samarbejdsudvalg (og europæiske selskabers samarbejdsudvalg) er organer for information til og høring af arbejdstagerne om tværnationale spørgsmål, og de er meget vigtige for den europæiske arbejdsstyrke. De spiller en vigtig rolle i den gradvise integration af EU-medlemsstaterne og det indre marked ⁽⁴⁷⁾. Som Kommissionen understregede i sin rapport ⁽⁴⁸⁾, er der plads til forbedringer for så vidt angår kvaliteten og effektiviteten af oplysningerne til og høringen af de europæiske samarbejdsudvalg om omstrukturering af tværnationale virksomheder.

⁽⁴¹⁾ Ibid ILO's policy brief, 2020 og OECD's webportalopdateringer Tackling the coronavirus — contributing to a global effort, marts 2020.

⁽⁴²⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 35 — i afsnit 3 defineres en »bæredygtig« virksomhed.

⁽⁴³⁾ Artikel baseret på Eurofound-undersøgelsen Industrial democracy in Europe: a quantitative approach af Pablo Sanz, Christian Weiz, Maria Caprile, Ricardo Rodriguez Contreras, Labour and Industry, juni 2020.

⁽⁴⁴⁾ Artikel baseret på Eurofound-undersøgelsen Industrial democracy in Europe: a quantitative approach af Pablo Sanz, Christian Weiz, Maria Caprile, Ricardo Rodriguez Contreras, Labour and Industry, juni 2020.

⁽⁴⁵⁾ Direktiv 2002/14/EF om en generel ramme for information og høring og direktiv 2009/38/EF om europæiske samarbejdsudvalg.

⁽⁴⁶⁾ Direktiv 94/45/EF ændret ved direktiv 2009/38/EF.

⁽⁴⁷⁾ Eurofound 2020, Social dialogue and HR practices in European global companies med analyser og resultater vedrørende udviklingen af en europæisk dimension i den sociale dialog på både tværnationalt niveau for beslutningstagning og i lokal støtte og de europæiske samarbejdsudvalgs rolle som en central forbindelse mellem forskellige niveauer af social dialog i både nationale og europæiske virksomheder.

⁽⁴⁸⁾ Kommissionen: Rapport om medlemsstaternes gennemførelse af direktiv 2009/38/EF om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre arbejdstagerne (omarbejdning), Bruxelles, 14.5.2018 (COM (2018) 292 final).

5.5. Arbejdstagernes deltagelse på bestyrelsesniveau finder man i de fleste medlemsstater, men der mangler fælles fremgangsmåder på europæisk plan, hvilket afspejles det i forskellige fremgangsmåder i de nationale rammer. I sin udtalelse SOC/470⁽⁴⁹⁾ har EØSU allerede opfordret til en harmoniseret ramme på EU-plan for arbejdstagernes deltagelse på bestyrelsesniveau. Desværre afspejler pakken om selskabsret, der blev vedtaget i 2019, ikke dette forslag.

5.6. I princip 8 i den europæiske søjle for sociale rettigheder angives det, at arbejdstagerne og deres repræsentanter har ret til at blive informeret og hørt i god tid om spørgsmål, der er relevante for dem. Set fra dette perspektiv er arbejdstagernes deltagelse af strategisk betydning i håndteringen af de omstillinger, der kræves for at tackle de miljømæssige, demografiske og teknologiske udfordringer og ledsage ændringer i arbejdets organisation eller omstrukturering⁽⁵⁰⁾. EØSU opfordrer de europæiske og nationale institutioner til at træffe foranstaltninger til at sikre, at arbejdstagernes informations-, hørings- og deltagelsesrettigheder respekteres i forbindelse med omstruktureringer.

5.7. De europæiske lovgivningstiltag på området for arbejdstagernes sundhed og sikkerhed fremhæver og omfatter også den nødvendige rolle, som arbejdstagernes repræsentation spiller på dette område. Trepartsaftaler og bilaterale aftaler i nogle europæiske lande om at begrænse smitten af covid-19 på virksomhedsniveau har været proaktive eksempler på fælles initiativer fra arbejdsmarkedets parter for så vidt angår sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

5.8. Covid-19-krisen viser på den ene side de positive eksempler rundt om i Europa på en konstruktiv social dialog på virksomhedsniveau, der har til formål at bevare arbejdspladser, sikre en sikker tilbagevenden til arbejdspladsen, samtidig med at forretningsaktiviteterne fortsætter. På den anden side er informations- og høringsretten ikke blevet respekteret alle steder i Europa, heller ikke i den kritiske fase, herunder i forbindelse med omstrukturering og foranstaltninger til beskyttelse af sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen eller risikable arbejdsforhold. Der er brug for handling på europæisk og nationalt plan for at sikre overholdelse af informations- og høringsretten i forbindelse med omstruktureringsprocesser som følge af covid-19-krisen.

5.9. Der er behov for yderligere skridt på europæisk plan for at rette op på diverse mangler og styrke demokratiet på arbejdspladsen. Målet er at sikre tilstrækkelig minimumsbeskyttelse og rettigheder med hensyn til information, høring og repræsentation af arbejdstagerne på bestyrelsesniveau i grænseoverskridende situationer, hvor de nationale love ikke kan anvendes på en koordineret og retfærdig måde. Der er behov for en effektiv horisontal ramme for retten til information, høring og repræsentation på bestyrelsesplan, når det gælder EU-virksomhedsformer og virksomheder, der gør brug af virksomhedsmobilitetsinstrumenter. Manglerne i adgangen til oplysninger om forretningsaktiviteter i lande uden for EU og deres indvirkning på job og arbejdsvilkår skal vurderes for at sikre de europæiske samarbejdsudvalg den rette rolle. I forbindelse med gennemførelsen af direktivet om europæiske samarbejdsudvalg bør håndhævelsesforanstaltningerne styrkes sammen med effektive og forholdsmæssige sanktioner, hvor der er konstateret mangler.

5.10. Det er også nødvendigt at sikre informations- og høringsretten for arbejdstagere i den offentlige sektor. EØSU opfordrer Kommissionen til at træffe foranstaltninger til at sikre, at de europæiske arbejdsmarkedsparters aftale på dette område gennemføres korrekt.

5.11. Den nationale praksis viser, at der er forskelle i arbejdstagernes deltagelse. Det skal navnlig sikres, at arbejdstagernes repræsentanter, der er udpeget i overensstemmelse med europæiske og nationale bestemmelser⁽⁵¹⁾ til de administrative og tilsynsførende organer, kan udføre deres opgaver fastlagt i national og europæisk lovgivning. Det er også nødvendigt at sikre, at arbejdstagerne bliver informeret og hørt rettidigt og på passende vis om virksomhedens planer og mulige konsekvenser for deres ansættelses- og arbejdsvilkår, især i omstrukturingsprocesser, i overensstemmelse med direktivet.

6. Social dialog for en bæredygtig og inklusiv post covid-19-genopretning

6.1. Mange organisationer og institutioner, herunder ILO, OECD, Kommissionen, Eurofound, og også de europæiske arbejdsmarkedsparter, har indsamlet, offentliggjort og regelmæssigt ajourført oplysninger om de tiltag, der er gjort på nationalt plan for først at tage fat på den kritiske fase og derefter på genopretningen af de økonomiske aktiviteter og planlægningen af genopretningsprogrammerne.

⁽⁴⁹⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 35.

⁽⁵⁰⁾ Artikel baseret på Eurofound-undersøgelsen Industrial democracy in Europe: a quantitative approach af Pablo Sanz, Christian Weiz, Maria Caprile, Ricardo Rodriguez Contreras, Labour and Industry, juni 2020.

⁽⁵¹⁾ Tyskland: direkte udpegelse ved lov, Nederlandene: selvsupplering af ledere, som arbejdstagerne har peget på, Frankrig, blanding af direkte udpegelse og udpegelse af aktionærer, Sverige: udpegelse af fagforeningsrepræsentanter osv.

6.2. I nogle lande er der indgået toparts- og trepartsaftaler siden starten af pandemien sammen med en række sektoraftaler mellem arbejdsmarkedets parter, der har til formål at indføre foranstaltninger til at holde arbejdspladserne sunde og sikre.

6.3. I betragtning af medlemsstaternes manglende koordinerede reaktion i begyndelsen af den pandemiske krise er det klart, at vi i genopretningsfasen har brug for en solidarisk tilgang til Europas fremtid blandt medlemsstaterne.

6.4. De europæiske arbejdsmarkedsparter — EFS, BusinessEurope, CEEP og SME United —opfordrer i deres fælles erklæring om nødsituationen under covid-19 kraftigt medlemsstaterne til at inddrage de nationale arbejdsmarkedsparter i udformningen og gennemførelsen af nationale foranstaltninger. Ikke desto mindre afhænger deres aktive og effektive bidrag ikke kun af deres egne evner, men også af den statslige anerkendelse af deres rolle i forbindelse med bekæmpelsen af pandemien og af dens socioøkonomiske konsekvenser. Der er gode eksempler på krisestyring forestået proaktivt og sektorvist af europæiske og arbejdsmarkedsparter. Nogle er med tre parter, mens andre er med to parter. Kollektive aftaler i flere europæiske lande har søgt at dæmme op for virussen ved at sikre et sikkert arbejdsmiljø, særlige arbejdsordninger og sociale sikkerhedsnet som f.eks. sygefravær og forældreorlov.

6.5. EU's genopretningsplan, der omfatter Kommissionens forslag om Next Generation EU og alle de foranstaltninger, der allerede er vedtaget med ad hoc-midler, tilskud og lån fra ECB og EIB, udgør uden tvivl en omfattende pakke af finansielle foranstaltninger, som bør udnytte offentlige og private investeringer, der er rettet mod at støtte bæredygtig vækst og kvalitetsjob.

6.6. På det sociale trepartstopmøde den 23. juni 2020 juni understregede arbejdsmarkedets parter behovet for investeringer i den offentlige sundhedssektor og de tjenester, der er hårdest ramt i denne periode, og for strukturelle investeringer med henblik på en økologisk omstilling, digital omstilling og innovative teknologier, der kan styrke den europæiske konkurrenceevne ved at støtte kvalitetsbeskæftigelse, uddannelse og sociale og økonomiske fremskridt i en samordnet europæisk sammenhæng.

6.7. Det er helt afgørende, at EU's genopretningsplan bygger på og inddrager arbejdsmarkedets parter på alle niveauer. Den sociale dialog er det vigtigste instrument til sund regeringsførelse i krisetider. Høring og drøftelser på trepartsniveau forbedrer politikudformningens evne til at imødegå krisen, inddrager arbejdsmarkedets parter i gennemførelsen og opbygger tillid blandt dem til at overvinde vanskeligheder, samtidig med at det støtter den sociale samhørighed og vores økonomiers modstandskraft. Kortlægningen af krisens indvirkning på arbejdstagere, virksomheder og lokalsamfund foretages også sammen med de lokale myndigheder og er afgørende for vedtagelsen af aftalte midlertidige foranstaltninger og for at skabe enighed om genopretningsplaner på mellemlang og lang sigt.

6.8. Nationale planer for tildeling af EU-midler skal fastlægges på mellemlang til lang sigt uden at spille ressourcerne ved at splitte dem og under hensyntagen til de uligheder, der er opstået i den kritiske fase, og de stigende uligheder i samfundet.

6.9. I nogle EU-lande har den sociale dialog vist sig at være effektiv, så der hurtigt og effektivt kan vedtages stærke nødforanstaltninger for at hjælpe virksomhederne med at overleve og dermed bevare arbejdspladser og **fastholde folk på arbejdsmarkedet**, at bidrage til at sikre arbejdsfordelingsordninger, der har til formål at mindske virkningerne på beskæftigelsen og give planlægningsikkerhed for arbejdstagere og virksomheder i forbindelse med genopretningsfasen.

6.10. I nogle medlemsstater fik de mest sårbare grupper, f.eks. dem med ikkestandardiserede beskæftigelsesformer, selvstændige og personer, der udfører sort arbejde, ikke adgang til beskyttelsesforanstaltninger og risikerer at ende i fattigdom, hvilket har forværret den sociale nødsituation.

6.11. På længere sigt kan EU støtte medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter ved at vende de strukturreformer, der mindsker jobbeskyttelsen, og ved at skabe mere plads til kollektive forhandlinger og styrke arbejdsmarkedsinstitutionerne. EU bør også tage de presserende udfordringer op, som f.eks. langtidsløshed, omstilling til grønne og digitaliserede processer og opkvalificering og omskoling til fremme af beskæftigelsesniveauet, samtidig med at der skabes passende lovgivningsmæssige rammer for forskellige former for arbejde.

6.12. Et bedre samarbejde mellem Kommissionen, de nationale regeringer, arbejdsgiverne og fagforeningerne kan også hjælpe de sociale sikringssystemer med at reagere på de ændrede økonomiske og sociale forhold i Europa med henblik på at udvide dækningen til de sårbare grupper, der ikke er omfattet på nuværende tidspunkt. Det europæiske semester bør forbedres yderligere inden for rammerne af Rådet for Beskæftigelse, Socialpolitik, Sundhed og Forbrugerpolitik for at støtte medlemsstaterne med en ny resultattavle over indikatorer, benchmarking-fremskridt i gennemførelsen af vedtagne politikker og opnåelse af fælles mål på europæisk plan. I disse svære tider vil alle offentlige myndigheders beslutsomhed og ansvar på europæisk og nationalt plan samt arbejdsmarkedets parter og andre sociale aktører på alle niveauer være afgørende for at sikre et bæredygtigt opsving i vores økonomier og styrke vores europæiske sociale model.

6.13. I Kommissionens meddelelse Det europæiske semester 2020: Landespecifikke henstillinger⁽⁵²⁾ rettede Kommissionen sine henstillinger vedrørende covid-19-pandemien til samtlige medlemsstater. I indledningen understreges det, at en velfungerende social dialog spiller en afgørende rolle for at sikre, at de trufne foranstaltninger bliver vellykkede, omfattende og bæredygtige. Det bør anerkendes, at i nogle medlemsstater er praksis med social dialog og inddragelse af arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer under covid-19-krisen blevet svækket eller begrænset⁽⁵³⁾. Tre medlemsstater — Ungarn, Polen og Rumænien — har som følge heraf modtaget en henstilling **om at sikre en passende og effektiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter og aktører i den politiske beslutningsproces**. EØSU opfordrer Kommissionen til nøje at overvåge og evaluere gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger for disse lande.

6.14. Kommissionen bør sikre og overvåge, at medlemsstaterne — f.eks. gennem rapporteringsinstrumenter — fører en effektiv social dialog med de nationale interessenter gennem hele semesterprocessen og i udformningen af nationale genopretningsplaner for at sikre en effektiv opfølgning og gennemførelse baseret på et bredt ejerskab.

6.15. Det er også særdeles vigtigt **at garantere, at arbejdsmarkedsparternes kapacitet ikke undermineres som følge af coronatiden**. EU bør overveje nødvendige foranstaltninger, herunder finansielle midler, til støtte for arbejdsmarkedsparternes kapacitetsopbygning — både hvad angår aktiviteter og strukturer under den sociale dialog. De europæiske arbejdsmarkedsparter har stillet et fælles forslag⁽⁵⁴⁾ til Kommissionen om at oprette et nyt finansielt instrument til støtte for de ekstraordinære aktiviteter, de udfører under covid-19-krisen.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁵²⁾ Kommissionens meddelelse COM(2020) 500 final af 20.5.2020. Det europæiske semester 2020: Landespecifikke henstillinger

⁽⁵³⁾ EFS Briefing notes, Workers' Information, consultation and participation, 15. maj 2020.

⁽⁵⁴⁾ Fælles forslag fra de europæiske arbejdsmarkedsparter på tværs af sektorer om at oprette et særligt finansielt instrument til støtte for arbejdsmarkedets parter under covid-19-krisen, rettet til ledende næstformand Valdis Dombrovskis og kommissæren med ansvar for beskæftigelse og sociale rettigheder Nicolas Schmit, den 10. april 2020.

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

555. PLENARFORSAMLING I DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG,
27.10.2020-29.10.2020

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 168/2013 for så vidt angår særlige foranstaltninger for restkøretøjer i klasse L som følge af covid-19-udbruddet«

(COM(2020) 491 final — 2020/0251 (COD))

(2021/C 10/04)

Ordfører: **Christophe LEFÈVRE**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 14.9.2020 Europa-Parlamentet, 14.9.2020
Retsgrundlag	Artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Præsidiets henvisning	15.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	220/3/18
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. I lyset af covid-19-krisen, som nærmest har sat en stopper for salget af motorcykler i 2020, har EØSU behandlet Kommissionens forslag til forordning, som skal gøre det muligt for fabrikanterne af Euro 4-motorcykler at sælge ud af de køretøjer, de havde på lager den 15. marts 2020, efter den 1. januar 2021.

1.2. Denne skæringsdato har nemlig indskrænket muligheden for at tømme lagrene for køretøjer, der er mere forurenende end Euro 5-køretøjer, efter ikrafttrædelsen af det obligatoriske Euro 5-trin den 1. januar 2021.

1.3. EØSU bemærker, at forslaget på ingen måde sætter spørgsmålstegn ved det oprindelige krav om, at kun køretøjer, der opfylder Euro 5-kravene, kan markedsføres, og at produktionen af Euro 4-køretøjer skal indstilles.

1.4. Udvalget støtter forslaget til forordning, som det anser for at være en passende og afbalanceret foranstaltning til afbødning af covid-19-krisens økonomiske virkninger, hvormed man kan undgå en omkostningsfuld skrotning af lagrene af Euro 4-køretøjer.

1.5. Forslaget skaber en balance mellem ønsket om at sikre, at det indre marked, der er hårdt ramt af covid-19-udbruddet, fungerer efter hensigten, og den fortsatte indsats for at mindske vejtransportens miljøvirkninger.

2. Resumé af Kommissionens forslag

2.1. Covid-19-pandemien har ramt motorcykelbranchen, hvilket har ført til et betydeligt fald i efterspørgslen og en stigning i antallet af køretøjer på lager som følge af nedlukningen, idet 60 % af det årlige salg finder sted mellem marts og juli. Dette har påvirket fabrikanternes evne til at overholde nogle af de frister, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 168/2013 ⁽¹⁾ af 15. januar 2013.

2.2. Ifølge forordningen skal Euro 5-trinnet for forurenende stoffer finde anvendelse fra 1. januar 2021, hvilket betyder, at kun køretøjer, der opfylder Euro 5-kravene, kan markedsføres på EU-markedet fra denne dato.

2.3. Forordningens bestemmelser om restkøretøjer i klasse L giver fabrikanterne mulighed for at markedsføre en begrænset del af lageret af køretøjer, som ikke længere er godkendt (EU-typegodkendelse) til ibrugtagning.

2.4. Forordningen giver ganske vist mulighed for at sælge ud af restkøretøjer, men dette er i hver medlemsstat begrænset til højst 10 % af det gennemsnitlige antal solgte køretøjer i de to foregående år eller 100 køretøjer. Ifølge kilder i industriens anslås det imidlertid, at omkring 553 700 Euro 4-køretøjer var på lager i marts 2020.

I lyset af faldet på 98 % i salget af motorcykler og antallet af køretøjer på lager er de eksisterende bestemmelser om restkøretøjer ikke tilstrækkelige til at afhjælpe denne situation.

2.5. Forslaget sigter mod at indføre en undtagelse, der udelukkende i 2021 giver fabrikanterne mulighed for at sælge flere af de Euro 4-restkøretøjer, som var på lager den 15. marts 2020, end fastsat i den oprindelige forordning.

2.6. Selv om forslaget indebærer, at indstillingen af salget af køretøjer, der forurener mere end den nye generation af køretøjer, vil blive forsinket, vil fleksibiliteten være begrænset til køretøjer, der allerede var fremstillet på tidspunktet for nedlukningen. Desuden betyder forslaget, at man undgår unødvendig skrotning af køretøjer, der ville være blevet markedsført, hvis krisen ikke var indtrådt. Forslaget medfører ingen udsættelse af ikrafttrædelsen af Euro 5-trinnet for alle nyfremstillede køretøjer den 1. januar 2021.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU gentager sin støtte til de initiativer, der sigter mod at begrænse emissioner af forurenende stoffer og forbedre luftkvaliteten, og navnlig indføre emissionsstandarder i transportsektoren, også kaldet Eurotrin. Det er vigtigt at begrænse emissioner af forurenende stoffer såsom carbonmonoxider, nitrogenoxider, carbonhydrider og mikropartikler.

3.2. I sin udtalelse om forslaget til forordning om godkendelse og markedsovervågning af to- og trehjulede køretøjer samt quadricykler ⁽²⁾, der blev enstemmigt vedtaget den 19. januar 2011, bifaldt EØSU den af Kommissionen foreslåede frist ⁽³⁾ for indførelse af nye Euromiljøtrin.

3.3. EØSU erkender, at covid-19-pandemien udgør en stor udfordring for langt størstedelen af sektorerne i den europæiske økonomi og især for sæsonbestemte markeder som for eksempel salg af motorcykler, der blev særligt hårdt ramt af de nedlukningsforanstaltninger, der blev indført i højsæsonen.

3.4. Denne situation har forhindret fabrikanterne i at sælge en tilfredsstillende antal Euro 4-køretøjer, som ikke længere vil være godkendt til salg efter den 31. december 2020. EØSU mener, at de nuværende bestemmelser om restkøretøjer ikke gør det muligt at yde motorcykelbranchen tilstrækkelig hjælp til at afbøde krisens økonomiske virkninger.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 168/2013 af 15. januar 2013 om godkendelse og markedsovervågning af to- og trehjulede køretøjer samt quadricykler.

⁽²⁾ COM(2010) 542 final; EØSU's udtalelse: EUT C 84 af 17.3.2011, s. 30.

⁽³⁾ Jf. fodnote 2.

3.5. Udvalget mener derfor, at det er nødvendigt at finde en passende løsning på de vanskeligheder, som motorcykelbranchen står over for, og samtidig sikre en balance mellem behovet for at sælge ud af de køretøjer, der har været på lager siden den 15. marts 2020, og vigtigheden af ikke at forsinke ikrafttrædelsen af Euro 5-trinnet den 1. januar 2021.

3.6. EØSU støtter således indførelsen af særlige foranstaltninger for restkøretøjer i klasse L for 2021, forudsat at de er hensigtsmæssige og afbalancerede, for på én og samme tid at sikre et velfungerende indre marked og en vedvarende indsats for at mindske vejtransportens miljøpåvirkning.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2014/65/EU for så vidt angår oplysningskrav, produktstyring og positionslofter med henblik på at bidrage til genopretningen efter covid-19-pandemien«

(COM(2020) 280 final — 2020/0152 (COD))

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2017/1129 for så vidt angår EU-genopretningsprospektet og målrettede justeringer for finansielle formidlere med henblik på at bidrage til genopretningen efter covid-19-pandemien«

(COM(2020) 281 final — 2020/0155 (COD))

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2017/2402 om en generel ramme for securitisering og om oprettelse af en specifik ramme for simpel, transparent og standardiseret securitisering med henblik på at bidrage til genopretningen efter covid-19-pandemien«

(COM(2020) 282 final — 2020/0151 (COD))

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 575/2013 for så vidt angår tilpasninger af securitiseringsrammen for at støtte den økonomiske genopretning som reaktion på covid-19-pandemien«

(COM(2020) 283 final — 2020/0156 (COD))

(2021/C 10/05)

Hovedordfører: **Giuseppe GUERINI**

Anmodning om udtalelse	Rådet for Den Europæiske Union, 27.8.2020 (COM(2020) 281 final, COM(2020) 282 final og COM(2020) 283 final) Europa-Parlamentet, 14.9.2020 (COM(2020) 281 final, COM(2020) 282 final og COM(2020) 283 final) Kommissionen, 23.9.2020 (COM(2020) 280 final)
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	246/0/8
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU er enig i og støtter de forslag til ændringer af direktivet om regulering af de finansielle markeder, der er fremsat i den genopretningspakke for kapitalmarkederne, som behandles i denne udtalelse. Ændringerne sigter mod en betydelig forenkling af den dokumentation og de krav, der regulerer de finansielle markeder, specifikt MiFID II-bestemmelserne. Men da pakken af ændringer oprindeligt bestod af fire forskellige ændringsforslag, finder EØSU det hensigtsmæssigt, at der i denne udtalelse ses på de samlede forenklingsplaner, der ikke kun er rettet mod at gøre MiFID II-direktivet mindre komplekst, men mere generelt sigter mod at mindske de administrative byrder for banker og finansielle operatører og dermed frigøre midler der kan investeres i den økonomiske genopretning.

1.2. EØSU støtter Kommissionens forslag og er enig i de målsætninger, der formuleres i reformpakken. Der bør således sættes alt ind på at nytænke reglerne med henblik på at i) fremme investeringer i realøkonomien, ii) øge långivningen til privatpersoner og SMV'er, iii) tilskynde til rekapitalisering af europæiske virksomheder og styrkelse af værdipapir-markedernes funktion.

1.3. Ligesom aktørerne i banksektoren bifalder EØSU forenklingen af nogle af de byrder, som godkendte modparter og professionelle investorer er underlagt som følge af den ovennævnte finansielle regulering.

1.4. Som repræsentant for forbrugere og civilsamfundet gør EØSU opmærksom på, at det også er nødvendigt at beskytte sparere og ikkeprofessionelle investorer, og udvalget sætter derfor pris på Kommissionens beslutning om med de målrettede ændringer fortsat at have stor fokus på regulering og søge at finde den rette balance mellem de forskellige investorkategoriers behov. Forenkling af lovgivningen må nemlig ikke gå ud over beskyttelsen af sparerne og de mindre erfarne investorer, som skal holdes skarpt adskilt fra de professionelle aktører.

1.5. EØSU støtter Kommissionens målsætning om at mindske efterlevelseseffektiviteterne og undgå spild af materielle ressourcer gennem en betydelig nedbringelse af papirdokumentationen forbundet med investeringer og i stedet gå over til digitale værktøjer, som gør interaktion mellem operatørerne og kunderne hurtigere og sikrere og opbevaringen af dokumentationen lettere, ligesom de er mere bæredygtig i forhold til miljøet.

1.6. EØSU bifalder især målet om at forenkle securitiseringen af misligholdte eksponeringer. Bankerne vil med denne udvikling i lovgivningen kunne lette deres balancer og dermed øge deres udlånskapacitet på et tidspunkt, hvor dette er af helt afgørende betydning.

1.7. EØSU mener faktisk, at Kommissionens foranstaltning bør være mere omfattende og vidtrækkende end foreslået. Den gældende lovramme for securitisering af misligholdte lån blev fastlagt, inden pandemien brød ud, og indeholder bestemmelser, der er så rigide, at de i den aktuelle situation, hvor økonomien er svækket på grund af pandemien, kan få negative virkninger for realøkonomien og især SMV'er.

1.8. Der skal dog trædes varsomt i forhold til disse rigide bestemmelser, især bestemmelserne om bankernes frister for gennemførelse af transaktioner vedrørende overdragelse af misligholdte eksponeringer, så det sikres, at den foreslåede forenkling ikke bliver til alt for stor fordel for aktører, der har specialiseret sig i behandling af misligholdte lån, og virksomheder i realøkonomien dermed kommer i (endnu større) vanskeligheder, hvis bankerne tilskyndes til at afhænde disse lån inden for alt for kort tid.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Den pakke med forslag til ændringer af den finansielle regulering, som Kommissionen fremlagde den 24. juli 2020, føjer sig til en række af foranstaltninger for bankerne og finanssektoren, der er blevet vedtaget i de seneste måneder for at stimulere en vellykket genopretning efter den krise, som covid-19-pandemien har udløst.

2.2. Den første række af foranstaltninger i denne strategi vedrørte banksektoren og havde som formål at understøtte bankernes udlån til husholdninger og virksomheder i hele EU for at afhjælpe de negative virkninger af pandemien for efterspørgslen og udbuddet i forskellige produktionssektorer.

2.3. Ændringerne i den pakke af foranstaltninger, der blev fremlagt den 24. juli, er derimod rettet mod kapitalmarkederne med det formål at fremme investeringer, øge virksomhedernes kapitalisering og forbedre bankernes muligheder for at finansiere den økonomiske genopretning.

2.4. Den pakke, som Kommissionen har fremlagt, omhandler specifikke ændringer og forenklinger af fire vigtige foranstaltninger, der regulerer banker og finanssektoren: direktivet om markeder for finansielle instrumenter (MiFID II), prospektforordningen, forordningen om securitisering og kapitalkravsforordningen. Selvom denne udtalelse først og fremmest omhandler MiFID II-direktivet, mener EØSU derfor, at det er vigtigt at udtale sig om hele pakken, da effektiviteten og udbyttet af Kommissionens initiativ bliver tydeligere, hvis det sættes i sammenhæng med alle de foreslåede ændringer.

2.5. Der var allerede planer om at forenkle oplysningsforpligtelserne i henhold til MiFID II-direktivet i 2021 og 2022, da Kommissionen allerede har gennemført en offentlig høring herom. EØSU mener, at det — i en kritisk periode for den europæiske økonomi — vil være hensigtsmæssigt at fremrykke disse ændringer for hurtigt at få nedbragt efterlevelseseffektiviteterne forbundet med gennemførelsen af MiFID II-reglerne.

2.6. Med de foreslåede ændringer af forordning (EU) 2017/1129 om prospekter gennem fremme af et »EU-genopretningsprospekt« og de målrettede justeringer for finansielle formidlere i den af Kommissionen fremlagte pakke introduceres forenklinger for at afkorte længden af prospekter til 30 sider. I dag kan de være på helt op til 100 sider.

2.7. Med ændringerne af forordningen om securitisering og kapitalkravsforordningen ønsker Kommissionen derimod at forbedre instrumenterne for EU's banksektor med det sigte at øge sektorens kapacitet til at finansiere realøkonomien. Disse foranstaltninger ligger i forlængelse af Kommissionens tidligere forslag om at ændre forordning (EU) nr. 575/2013 og (EU) 2019/876 som reaktion på covid-19-pandemien.

2.8. Kommissionens forslag vedrørende securitisering af misligholdte lån skal fremme muligheden for at omdanne nødlidende lån til omsættelige værdipapirer. Securitiserings bør således kunne frigøre bankkapital til nye lån, således at der kan ydes finansiering til den økonomiske genopretning til langt flere investorer.

2.9. Generelt tilstræber Kommissionen med alle forslagene en reel forenkling af dokumentationen forbundet med investeringer med henblik på at mindske den administrative byrde og dermed frigøre midler, der kan investeres i en hurtig økonomisk genopretning.

3. Generelle og specifikke bemærkninger

3.1. EØSU støtter Kommissionens forslag og er enig i målene. Når det gælder regulering, bør der således gøres alt for at i) fremme investeringer i realøkonomien, ii) øge långivningen til privatpersoner og SMV'er, iii) tilskynde til rekapitalisering af europæiske virksomheder og styrkelse af værdipapirmarkedernes funktion med genopretningen som mål.

3.2. EØSU glæder sig over ønsket om at lette nogle af de byrder, som godkendte modparter og professionelle investorer er underlagt som følge af den ovennævnte finansielle regulering. I den henseende har aktørerne i banksektoren allerede taget godt imod Kommissionens målsætning om forenkling.

3.3. Som repræsentant for forbrugere og civilsamfundet sætter EØSU pris på Kommissionens beslutning om fortsat at have stor fokus på regulering, der er rettet mod at beskytte sparere og ikkeprofessionelle investorer, og finde den rette balance mellem forskellige behov. Forenkling af reguleringen må nemlig ikke gå ud over beskyttelsen af sparere og de mindre erfarne investorer, som skal holdes skarpt adskilt fra de professionelle aktører og godkendte modparter.

3.4. Generelt ser EØSU gerne, at der, som det for nylig blev fremhævet i rapporten fra Forummet på Højt Plan om Kapitalmarkedsunionen, foretages en omfattende revision af EU-reglerne for bankerne og finanssektoren for at udrydde overlappinger og uoverensstemmelser i reguleringen af sektoren og ikke mindst erstatte de bestemmelser (der var tænkt som en sikkerhed for sparere), der over tid har vist sig ineffektive, bekostelige og skadelige for de finansielle aktører og investorerne.

3.5. EØSU støtter endvidere Kommissionens målsætning om at mindske efterlevelsomkostningerne og spildet af materielle ressourcer gennem en betydelig nedbringelse af papirdokumentationen og i stedet gå over til digital sagsbehandling. Digitale værktøjer kan således gøre interaktionen mellem operatørerne og kunderne hurtigere og sikrere og opbevaringen af dokumentationen lettere over tid, ligesom de er mere bæredygtige i forhold til miljøet.

3.6. Udvalget er ligeledes enig i forenklingen af informationen vedrørende omkostninger og ekstra gebyrer forbundet med investeringer, hvorefter der skelnes mellem forskellige niveauer af oplysningspligt, afhængigt af om modparterne er godkendte eller ej. Også på dette særlige og specifikke punkt er det nødvendigt at finde den rette balance mellem behovene for forenkling og behovene for at sikre, at sparere og ikkeprofessionelle investorer er tilstrækkeligt beskyttede.

3.7. EØSU fremhæver grænserne og risikosikringen for investeringer i finansielle energiderivater som nogle af de vigtigste aspekter af forslaget til ændring af MiFID II. Det mener dog, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis foranstaltningen om indførelse af undtagelser fra risikosikringen for energiderivater kunne skabe incitamenter for investeringer i vedvarende energi.

3.8. EØSU bifalder, at Kommissionen har valgt ikke at ændre de regler, der begrænser anvendelsen af finansielle instrumenter, der stammer fra investeringer i landbrugsprodukter til konsum, til risikosikring. Selv om det er vigtigt og nødvendigt, at der udvikles nye markeder gennem fremme af investeringer ved hjælp af bl.a. finansielle instrumenter, må der være særligt fokus på de landbrugsprodukter, der betegnes som væsentlige, for at undgå at belønne anvendelsen af disse produkter til andet end fødevarer.

3.9. EØSU sætter pris på, at ændringerne bl.a. sigter mod en forenkling af alle prospekter, informationsrapporter og periodiske indberetninger, da det vil kunne sikre de nødvendige besparelser til at fremme alternative investeringer, bl.a. ved i højere grad at anvende digitale værktøjer.

3.10. Afkortningen af længden på prospekter er ligeledes positiv, da det vil indebære færre efterlevelsomkostninger forbundet med dokumenter, som i praksis ofte var alt for lange og vanskelige at forstå for mindre erfarne sparere. EØSU håber derfor på, at forenklingen bliver tosporet, dvs. både for så vidt angår de materielle ressourcer forbundet med informationskravene og især med hensyn til formidlingen af den information, der er vigtig for sparere.

3.11. En gennemgående forenkling inden for sektoren, sådan som det beskrives i den nye model med et »EU-genopretningsprospekt«, bør kunne fremme tilførslen af likviditet til virksomheder og genetableringen af de kapitalniveauer, som er blevet udhulet under covid-19-pandemien. Det vil gøre det nemmere for små og mid cap-selskaber at udstede aktier, da de vil få bedre adgang til kapital, uden at der gives afkald på den nødvendige beskyttelse af sparere.

3.12. Den foreslåede ændring om at forhøje prospektundtagelsesloftet fra 75 mio. til 150 mio. EUR for værdipapirer, der ikke er kapitalandele, og som udstedes til virksomheder af kreditinstitutter, forekommer særlig hensigtsmæssig i forhold til at fremme en aktiv rolle for bankerne og kreditinstitutterne i genopretningen. I Kommissionens forslag lægges der op til, at denne forhøjelse af prospektundtagelsesloftet skal være midlertidig. EØSU mener imidlertid, at foranstaltningen bør videreføres efter krisen, hvis den reelt fører til en diversificering af finansieringsformerne til virksomheder ved at få bragt SMV'erne tættere på kapitalmarkederne.

3.13. EØSU bifalder målet om at forenkle securitiseringen ved at gøre den tilsynsmæssige behandling mindre streng, når securitiseringen vedrører misligholdte lån, således at bankerne kan lette deres balancer og dermed øge deres udlånskapacitet. Man skal dog være meget påpasselig med at sikre, at denne forenkling ikke ender med kun at blive til fordel for de virksomheder, der har specialiseret sig i behandling af misligholdte lån, således at virksomheder kommer i endnu større vanskeligheder, hvis bankerne afvikler de misligholdte lån for hurtigt.

3.14. EØSU er enig i målet bag Kommissionens forslag vedrørende securitisering af misligholdte lån, men mener, at foranstaltningen bør være bredere end foreslået.

3.15. I Kommissionens seneste forslag er det da også helt korrekt blevet tilstræbt at indføre specifikke regler for misligholdte eksponeringer for i visse henseender at differentiere dem fra ikkemisligholdte lån. Det skal dog bemærkes, at hele den gældende lovramme for misligholdte lån er meget rigid, hvilket kan have store virkninger for realøkonomien først og fremmest for SMV'er og især i den aktuelle situation, hvor økonomien er svækket på grund af pandemien.

3.16. Udvalget henviser især til backstop-forordningen for misligholdte lån, hvorefter misligholdte lån skal nedskrives efter en stram tidsplan, og den reelle økonomiske værdi af den garanti, der er stillet for disse lån, ikke tillægges stor (eller slet ingen) betydning. Denne ramme var svær at forene med virkeligheden på de sekundære markeder for misligholdte lån inden pandemien, så det kræver ikke meget fantasi at forestille sig, at den vil være endnu mere problematisk i den økonomiske situation efter pandemien. Hensættelseskurverne i backstop-forordningen bør derfor — i hvert fald midlertidigt — suspenderes eller tages op til genovervejelse. Udvalget understreger endvidere, at 90-dages forfaldsreglen bør lempes midlertidigt på grund af covid-19-krisen for at undgå negative sociale virkninger af en så stram tidsfrist.

3.17. EØSU er klar over, at formålet med Kommissionens forslag i pakken af ændringer for at fremme genopretningen af kapitalmarkedet er at imødegå covid-19-pandemiens virkninger. Udvalget er dog nødt til at gøre opmærksom på, at reglerne om minimumsdækning for misligholdte lån som fastlagt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/630 i dag ikke rækker til at imødegå de økonomiske konsekvenser af pandemien og derfor bør lempes midlertidigt.

3.18. Ud over de af Kommissionen fremsatte forslag om securitiserede lån bør også behandlingen af misligholdte lån, der erhverves af specialiserede virksomheder og finansielle institutioner uden brug af securitisering, gøres mere effektiv, end den er i dag med de gældende tilsynsregler, ved at forbedre artikel 127 i kapitalkravsforordningen. På grund af den alt for store kapitalabsorbering indeholder den gældende lovramme paradoksalt nok et negativt incitament for de finansielle virksomheder, som køber misligholdte lån på det sekundære marked.

3.19. Det er til fordel for de fonde, der har specialiseret sig i erhvervelse af misligholdte lån, der i nogle tilfælde er finansielle aktører i tredjelande, som ikke er omfattet af EU's regelsæt og kapitalkravsforordningen. Der opstår derfor — i strid med princippet om »samme risiko, samme regel« — et paradoks, derved at EU's store fokus på intern regulering risikerer at blive til fordel for aktører, der er aktive på EU's indre marked, men hvis hjemsted og kapital befinder sig uden for EU, og som i hvert fald delvist ikke er underlagt EU-regler.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2016/1011 for så vidt angår undtagelsen for visse valutabenchmarks fra tredjelande og udpegelse af erstatningsbenchmarks for visse benchmarks, som snart ophører«

(COM(2020) 337 final — 2020/0154 (COD))

(2021/C 10/06)

Hovedordfører: **Christophe Lefèvre**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 28.8.2020 Europa-Parlamentet, 14.9.2020
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Præsidiets henvisning	14.7.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	244/0/7
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. I forlængelse af anbefalingerne i EØSU's udtalelser ⁽¹⁾ og navnlig i lyset af, at LIBOR ⁽²⁾ ikke længere offentliggøres, bifalder EØSU Kommissionens forslag om at sikre kontinuiteten i de økonomiske aktørers operationelle instrumenter i kapitalmarkedsunionen, for så vidt angår undtagelsen for visse valutabenchmarks fra tredjelande og udpegelsen af erstatningsbenchmarks for visse benchmarks, som snart ophører.

1.2. Disse forslag er ikke blot en direkte reaktion på konsekvenserne af, at LIBOR ikke længere offentliggøres, og at Det Forenede Kongerige udtræder af EU, men giver samtidig mulighed for at tage hensyn til situationen for benchmarks i de lande, hvis valuta ikke er frit konvertibel, og dermed også at bidrage til at nå bredere mål.

1.3. EØSU mener, at en velfungerende kapitalmarkedsunion er betinget af, at markederne er sikre, stabile og modstandsdygtige over for chok. I den forbindelse vil LIBOR's ophør få omfattende økonomiske følger, da der i mange kontrakter ikke er oplyst nogen alternative mekanismer til at tage højde for LIBOR's ophør som reference ved udgangen af 2021.

1.4. Det er således yderst vigtigt og en prioritet at erstatte LIBOR som reference. EØSU bifalder samtidig Kommissionens forslag om at inddrage de nationale myndigheder i denne proces ved at vedtage en europæisk forordning, der eliminerer de risici, der er forbundet med uensartet lovgivning, som ses i forbindelse med gennemførelsen af direktiver.

1.5. EØSU er tilfreds med, at de foreslåede ændringer af disse benchmarks vil indføre en regeludstedende beføjelse, i henhold til hvilken Kommissionen udpeger en erstatningssats, når et benchmark, hvis ophør vil medføre væsentlige forstyrrelser i funktionen af de finansielle markeder i Unionen, ikke længere offentliggøres.

⁽¹⁾ Det Europæiske Finanstilsynssystem (ESFS) — Reform, (EUT C 227 af 28.6.2018, s. 63), Bæredygtig finansiering: klassificering og benchmarks, (EUT C 62 af 15.2.2019, s. 103), og Det Europæiske Finanstilsynssystem (ESFS) — ændret forslag om bekæmpelse af hvidvask af penge, (EUT C 110 af 22.3.2019, s. 58).

⁽²⁾ LIBOR (London Interbank Offered Rate) er en internationalt anerkendt toneangivende referencerente til beregning af omkostningerne ved udlån mellem banker.

1.6. Udvalget er ligeledes tilfreds med, at den lovbestemte erstatningssats i medfør af lovgivningen vil erstatte alle henvisninger til det »benchmark, som snart ophører« i alle kontrakter indgået af en tilsynsbelagt enhed i EU.

1.7. EØSU finder det hensigtsmæssigt, at medlemsstaterne — for så vidt angår kontrakter, der ikke involverer en tilsynsbelagt enhed i EU — opfordres til at vedtage nationale lovbestemte erstatningssatser.

1.8. Endelig bifalder EØSU, at de kompetente myndigheder og tilsynsbelagte enheder med henblik på overvågning af hensigtsmæssigheden af den nyligt indførte undtagelse regelmæssigt skal aflægge rapport til Kommissionen om EU-virksomheders brug af de undtagne benchmarks og ændringerne i tilsynsbelagte enheders balance med hensyn til eksponering mod udsving i tredjelandsv valutaer.

1.9. Selv om beslutningen er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Rådet for Finansiell Stabilitet ⁽³⁾, undrer EØSU sig over, at EU — når man ser på aktiviteten på globalt plan — synes at være den eneste jurisdiktion, der forsøger at regulere den måde, benchmarks for spot valutakurser fungerer på.

1.10. EØSU anbefaler naturligvis, at man overvåger gennemførelsen af denne forordning og dens integration i de finansielle markeder. Udvalget finder det vigtigt, at ovennævnte regler konkret og direkte bidrager til at nå målsætningerne og medfører positive resultater for alle berørte parter og i alle medlemsstater.

2. Baggrund

2.1. Kommissionens arbejdsprogram for 2020 indeholder en gennemgang af forordningen om finansielle benchmarks, der anvendes som benchmarks til fastlæggelse af det beløb, som skal betales i henhold til et finansielt instrument eller en finansiell kontrakt eller ved fastlæggelse af værdien af et finansielt instrument. Benchmarkforordningen har til formål at styrke kapitalmarkedsdeltagernes tillid til indeks, der bruges som benchmarks i Unionen, ved at fastsætte standarder for governance og datakvalitet for benchmarks, der anvendes i finansielle kontrakter. Dette bidrager til Kommissionens indsats for at skabe en kapitalmarkedsunion.

2.2. Benchmarkforordningen indfører et krav om godkendelse af administratorer af finansielle benchmarks samt krav for stillere af inputdata, der bruges til at beregne det finansielle benchmark, og den regulerer anvendelsen af finansielle benchmarks. I henhold til benchmarkforordningens bestemmelser må tilsynsbelagte enheder i EU (f.eks. banker, investeringsselskaber, forsikringsselskaber, institutter for kollektiv investering i omsættelige værdipapirer — UCITS2) kun anvende indeks, for hvilke administrator er blevet godkendt. Benchmarks, der administreres i tredjelande, kan kun finde anvendelse i EU efter en ækvivalens-, anerkendelses- eller valideringsprocedure.

2.3. Benchmarkforordningen har fundet anvendelse siden januar 2018. Markedsdeltagere i EU kan dog fortsat anvende benchmarks, der administreres i et land uden for Unionen — uanset om der foreligger en ækvivalensafgørelse, eller om indekset er blevet anerkendt eller valideret til brug i Unionen — indtil overgangsordningen udløber ved udgangen af december 2021.

2.4. For det første vil de foreslåede ændringer i forslaget til forordning, som behandles i EØSU's udtalelse om benchmarks, indføre en regeludstedende beføjelse, i henhold til hvilken Kommissionen udpeger en erstatningssats, når et benchmark, hvis ophør vil medføre væsentlige forstyrrelser i funktionen af de finansielle markeder i Unionen, ikke længere offentliggøres.

2.5. For det andet vil den lovbestemte erstatningssats i medfør af lovgivningen erstatte alle henvisninger til det »benchmark, som snart ophører« i alle kontrakter indgået af en tilsynsbelagt enhed i EU.

2.6. For det tredje opfordres medlemsstaterne — for kontrakter, der ikke involverer en tilsynsbelagt enhed i EU — til at vedtage nationale lovbestemte erstatningssatser.

⁽³⁾ En international gruppe af økonomiske aktører, som blev oprettet på G20-mødet i London i april 2009. Den samler 26 nationale finansmyndigheder (centralbanker, finansministerier osv.) samt en række internationale organisationer og grupper med henblik på at udvikle standarder for finansiell stabilitet.

2.7. Endelig skal de kompetente myndigheder og tilsynsbelagte enheder med henblik på overvågning af hensigtsmæssigheden af den nyligt indførte undtagelse regelmæssigt aflægge rapport til Kommissionen om EU-virksomheders brug af de undtagne benchmarks og ændringerne i tilsynsbelagte enheders balance med hensyn til eksponering mod udsving i tredjelandsvalutaer.

3. Generelle bemærkninger

3.1. I forlængelse af anbefalingerne i EØSU's udtalelser⁽⁴⁾ og navnlig i lyset af LIBOR's ophør bifalder EØSU Kommissionens forslag om at sikre kontinuiteten i de økonomiske aktørers operationelle instrumenter i kapitalmarkedsunionen, **for så vidt angår undtagelsen for visse valutabenchmarks fra tredjelande og udpegelsen af erstatningsbenchmarks for visse benchmarks, som snart ophører.**

3.2. Disse forslag er ikke blot en direkte reaktion på konsekvenserne af Det Forenede Kongeriges udtræden af EU, men giver også mulighed for at tage hensyn til situationen for benchmarks i lande, hvis valuta ikke er frit konvertibel, og de bidrager således til at nå bredere mål.

3.3. De gør det muligt at tage hensyn til anvendelsen af valutabenchmarks til afdækning mod tredjelandes valutavolatilitet og betaling af derivatkontrakter i en anden valuta end valutaen med begrænset konvertibilitet, navnlig hvis tredjelandets valuta ikke frit kan konverteres.

3.4. Reformen er nødvendig for at holde trit med den brutale brexitrelaterede udvikling i kapitalmarkedsunionen i forbindelse med bankunionen, sikre Den Økonomiske og Monetære Unions funktion samt bidrage til en styrkelse af EU's og medlemsstaternes position i en global kontekst i rivende udvikling.

3.5. Reformen af kritiske benchmarks såsom IBOR-satserne⁽⁵⁾ er en topprioritet i Kommissionens handlingsplan for kapitalmarkedsunionen i tråd med anbefalingerne fra Rådet for Finansiell Stabilitet.

3.6. En velfungerende kapitalmarkedsunion er betinget af, at markederne er sikre, stabile og modstandsdygtige over for chok. LIBOR's ophør vil — selv om det kommer i forlængelse af et gradvist tab af kapacitet til at afspejle den underliggende markedsmæssige eller økonomiske realitet, som LIBOR skulle måle — få omfattende økonomiske konsekvenser, så længe mange af kontrakterne mangler alternative bestemmelser for at tage højde for LIBOR's ophør som reference ved udgangen af 2021.

3.7. Det er således meget vigtigt og en prioritet at erstatte LIBOR som reference. EØSU glæder sig samtidig over Kommissionens forslag om at inddrage de nationale myndigheder i denne proces ved at vedtage en europæisk forordning, der eliminerer de risici, der er forbundet med uensartet lovgivning, som ses i forbindelse med gennemførelsen af direktiver.

3.8. Ifølge de virksomheder og myndigheder, som Kommissionen har hørt, bidrager vedtagelsen af benchmarks til at sikre de grænseoverskridende transaktioner på markedet og til at fremme lige konkurrencevilkår, især for lande med en valutakurs, der stadig er alt for reguleret.

3.9. Den lovgivningsmæssige ændring har til formål at håndtere en ekstremt vigtig systemisk risiko. De typer kontrakter, der vil blive påvirket af ophøret af et udbredt rentebenchmark, omfatter:

- a) tilsynsbelagte enheders gældsudstedelser
- b) gæld på tilsynsbelagte enheders balance
- c) lån
- d) indskud og
- e) derivatkontrakter.

En stor del af de finansielle kontrakter, der anvender udbredte rentebenchmarks, vedrører tilsynsbelagte enheder inden for benchmarkforordningens anvendelsesområde.

⁽⁴⁾ Det Europæiske Finanstilsynssystem (ESFS) — Reform, (EUT C 227 af 28.6.2018, s. 63), Bæredygtig finansiering: klassificering og benchmarks, (EUT C 62 af 15.2.2019, s. 103), og Det Europæiske Finanstilsynssystem (ESFS) — ændret forslag om bekæmpelse af hvidvask af penge, (EUT C 110 af 22.3.2019, s. 58).

⁽⁵⁾ Interbankrenter (interbank offer rates — IBOR) er referencesatser af systemisk relevans, som danner grundlaget for mange kontrakter i finanssektoren.

3.10. Den retsikkerhed og de potentielt negative økonomiske konsekvenser, der kan følge af vanskeligheder ved at håndhæve aktuelle kontraktmæssige forpligtelser, vil udgøre en risiko for den finansielle stabilitet i Unionen.

- Forbrugerne, de små, mellemstore og store virksomheder samt investorerne kan til gengæld få bedre beskyttelse, og forslaget indfører flere værktøjer til sikring af, at udfasningen af en udbredt interbanksats ikke i urimelig grad påvirker banksektorens kapacitet til at yde finansiering til selskaber i EU og på den måde bringer et centralt mål ved kapitalmarkedsunionen i fare.
- I den henseende mener EØSU, at man i forbindelse med Kommissionens forslag også bør analysere nedenstående elementer:
 - i) betragtningerne og begrundelsen synes at sigte mod en bred vifte af kontrakter, der anvender finansielle benchmarks, herunder kreditaftaler (eller tilsvarende lånemekanismer), som indgås med juridiske personer eller andre (og ikke kun med forbrugere): i den forbindelse henvises der til afsnittet »Anvendelsesområde for den lovbestemte erstatningssats«
 - ii) den tekst i Kommissionens forslag, der fastsætter den lovbestemte erstatning, nemlig artikel 23a, stk. 2, henviser til »finansielle kontrakter«, hvis definition i benchmarkforordningen (artikel 3, stk. 1, punkt 18) udelukkende omfatter kreditaftaler indgået med fysiske personer (forbrugere), i betragtning af referencerne til direktiv 2014/17/EU og 2008/48/EF
 - iii) for at sikre kohærens mellem de ambitioner, der udtrykkes i begrundelsen, og forslagets ordlyd mener EØSU, at man bør analysere referenceområdet og definitionen af udtrykket »finansielle kontrakter«, således at det ikke alene omfatter kreditaftaler indgået med forbrugere, men at der også sikres en effektiv lovbestemt erstatningsmekanisme for aftaler, der er indgået med andre markedsaktører
- EØSU mener, at erstatningsbeføjelserne bør udvides til at omfatte alle kontrakter, der indgås i henhold til en EU-medlemsstats lovgivning, og kontrakter, der indgås mellem enheder etableret i EU, som er underlagt ikke-EU-lovgivning, når den pågældende tredjelandslvgivning ikke fastsætter en lovbestemt erstatning for et benchmark, der ophører
- De foreslåede tiltag skal ses som et bidrag til *en EU-økonomi, der tjener alle* (Kommissionens arbejdsprogram for 2020). Initiativet gavner bankudlån til detailkunder, som er indekseret til IBOR-satser, hvilket er et vigtigt element i en økonomi, som tjener befolkningens behov.

3.11. Eftersom det i betragtning 10 anføres, at der skal tages hensyn til anbefalingerne fra arbejdsgrupperne, og det i hvert fald for overgangen fra Eonia (*Euro Overnight Index Average*) til €STR (*Euro short-term rate*) er blevet anbefalet af den pågældende arbejdsgruppe, at denne overgang sker til €STR + satsspændet, mener EØSU, at det bør bekræftes, at »erstatningsbenchmarket« udgør det nye benchmark + satsspændet.

3.12. EØSU mener, at det vil være nyttigt at præcisere udtrykket »væsentlige forstyrrelser i funktionen af de finansielle markeder i Unionen«. I den henseende kan man på baggrund af bestemmelserne i betragtning 4 udlede, at LIBOR's ophør udgør en sådan situation, men med henblik på fremtiden og i betragtning af, at EURIBOR på et tidspunkt også vil kunne ophøre, vil det være hensigtsmæssigt at præcisere konceptet.

3.13. EØSU mener, at det også vil være nyttigt at angive, inden for hvilke rammer Kommissionen vil udøve denne ret, nærmere bestemt hvor hurtigt tidsfristen for erstatningsbenchmark angives, når de fastsatte betingelser er opfyldt.

3.14. En anden nyttig præcisering ville være at tydeliggøre, hvilken grad af ekstraterritorialitet der er i anvendelsen af dette tiltag, eller med andre ord at anføre, at det anvendes, når en af de overvågede enheder er hjemmehørende i en af medlemsstaterne, uanset hvilken lovgivning aftalen er omfattet af. På dette punkt henviser EØSU navnlig til aftaler, der er indgået i henhold til britisk lov, som fra 1. januar 2021 bliver tredjelandslvgivning.

3.15. En reform af benchmarkforordningen er derfor det rette redskab til at indføre en lovbestemt erstatningssats, der afbøder de negative konsekvenser for retssikkerheden og den finansielle stabilitet, der kan indtræffe, hvis LIBOR eller et andet benchmark, hvis ophør vil medføre væsentlige forstyrrelser i funktionen af de finansielle markeder i Unionen, ophører, uden at der foreligger en sådan erstatningssats, som også integreres i tilbageværende kontrakter, der omfatter en tilsynsbelagt enhed inden for benchmarkforordningens anvendelsesområde.

3.16. Selv om beslutningen er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Rådet for Finansiell Stabilitet, undrer EØSU sig over, at EU — når man ser på aktiviteten på globalt plan — synes at være den eneste jurisdiktion, der forsøger at regulere den måde, benchmarks for valutaspotkurser fungerer på.

3.17. EØSU anbefaler naturligvis, at man overvåger gennemførelsen af denne forordning og dens integration i de finansielle markeder. Udvalget finder det vigtigt, at ovennævnte regler konkret og direkte bidrager til at nå målsætningerne og medfører positive resultater for alle berørte parter og i alle medlemsstater.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den europæiske dagsorden for færdigheder med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed«

(COM(2020) 274 final)

»Forslag til Rådets henstilling om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed«

(COM(2020) 275 final)

(2021/C 10/07)

Ordfører: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 12.8.2020
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	9.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	218/0/5
(for, imod, hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU minder om, at en faglært og kvalificeret arbejdsstyrke er et af de største aktiver i den europæiske sociale og økonomiske model, og at støtte til faglig uddannelse af unge og voksne bør anvendes som løftestang til at fremme **langsigtet og bæredygtig økonomisk vækst**, da det bidrager til at **øge innovation, produktivitet og konkurrenceevne** og støtter arbejdstagerne med hensyn til retfærdig omstilling og fremdrift i karriere og løn.

1.2. EØSU glæder sig over, at dagsordenen for færdigheder og den foreslåede henstilling om erhvervsrettet uddannelse er blevet udviklet inden for rammerne af **den europæiske søjle for sociale rettigheder**, og at mottoet om en dagsorden for færdigheder er det første princip i den europæiske søjle for sociale rettigheder.

1.3. Udvalget mener, at projektet om **erhvervsekspertisecentrene** og finansiering af landes deltagelse i **Euro-Skills-konkurrencer** som et af instrumenterne vil forbedre hele systemet for erhvervsrettede uddannelser og øge kvaliteten, attraktiviteten og inklusionen af erhvervsrettet uddannelse for alle. Dette bør opnås med hjælp fra de **relevante arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer**, herunder familier, forældre og studerende.

1.4. EØSU minder om, at **nøglekompetencer og STEAM⁽¹⁾-færdigheder** bør indgå i leveringen af **»rette færdigheder«** for at kunne opfylde de af de unges og voksnes umiddelbare behov, der er nødvendige, for at de succesfuldt kan tage del i samfundet, og arbejdsmarkedets behov i den digitale og grønne omstilling.

1.5. EØSU understreger **fokus på sociale kompetencer og medborgerskabskompetencer**, som er afgørende for, at enkeltpersoner kan opfylde deres rolle som demokratiske borgere. Undervisning i medborgerkundskab bør være tilgængelig for alle, navnlig for dårligt stillede grupper⁽²⁾. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre **Rådets henstilling om fremme af fælles værdier⁽³⁾** og til at styrke læringen om **de europæiske værdier og den europæiske identitet i erhvervsrettede uddannelser og voksenundervisning**.

⁽¹⁾ Videnskab, teknologi, ingeniørvirksomhed, kunst og matematik.

⁽²⁾ EIGE.

⁽³⁾ Rådets henstilling om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen (EUT C 195 af 7.6.2018, s. 1).

1.6. Udvalget glæder sig over forslaget om en **pagt for færdigheder om omskoling og opkvalificering af arbejdstagere** og opfordrer til, at der fastsættes opnåelige mål og indgås aftale om **fælles principper** for kvalitet under inddragelse af de relevante **arbejdsmarkedsparter**, civilsamfundsorganisationer og andre vigtige interessenter med henblik på at tilvejebringe **effektive løsninger for alle**.

1.7. EØSU opfordrer til, at der i højere grad lægges vægt på **vejlednings- og rådgivningspolitikker** i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling på arbejdsmarkedet ved at udvide de støttemekanismer, der tilbydes af forskellige informationsformidlere, f.eks. fagforeningernes ordninger med uddannelsesambassadører, HR-støtte til virksomheder og civilsamfundsarbejde for at **motivere voksne og arbejdstagere til at opkvalificere deres færdigheder eller lade sig omskole**. EØSU minder om, at støtte til mennesker i form af faglig uddannelse i en retfærdig digital og grøn omstilling starter med **valideringen af ikkeformel og uformel læring** og med at sikre **anerkendelsen og certificeringen af uddannelseskurser**, således at disse kan indgå som en del af de komplette kvalifikationer.

1.8. EØSU henviser til sin udtalelse om »Bæredygtig finansiering til livslang læring og udvikling af færdigheder i en situation, hvor der er mangel på faglært arbejdskraft«⁽⁴⁾ og bemærker, at genopretningsplanen, Next Generation EU og andre **EU-fonde** (f.eks. ESF+ og Fonden for Retfærdig Omstilling) bør anvendes effektivt og konsekvent med henblik på at sikre, at uddannelses- og erhvervsuddannelsespolitikkerne støttes.

1.9. Udvalget opfordrer til, at der på EU-plan forskes i idéen om et **europæisk initiativ til individuelle læringskonti** i form af et paraplyinitiativ eller som specifik støtte til medlemsstaternes behov. EØSU opfordrer Kommissionen til at indlede en social dialog om individuelle læringskonti og om udvikling af **europæiske kerneprofiler inden for erhvervsrettet uddannelse**, som tager sektorens behov, de nationale krav fra erhvervsrettede uddannelsesprofessioner i overensstemmelse med de kollektive overenskomster, de skiftende faglige profiler og erhvervsfunktionsprofiler og virksomhedernes behov i betragtning, samt til at høre de relevante civilsamfundsorganisationer.

1.10. EØSU opfordrer indtrængende til, at **indikatorer og benchmarks genovervejes og ajourføres** endnu en gang, når dataene om **indvirkningen af covid-19-krisen** bliver tilgængelige. Data og oplysninger om erhvervsrettet uddannelse, færdigheder og arbejdsmarkedets behov skal forbedres i forhold til EU's mål om uddannelse og erhvervsuddannelse, og de nye indikatorer bør styrke gennemførelsen af **verdensmålene for bæredygtig udvikling og det europæiske semester**. Med henblik på at leve op til de foreslåede indikatorer inden 2025 vil det for så vidt angår hyppigheden af overvågningen være nødvendigt med **en årlig ajourføring af en række data for bedre at kunne følge op på forbedringer inden for erhvervsrettet uddannelse** og af udbuddet af opkvalificering og omskoling.

1.11. EØSU anmoder om, at alle studerende på erhvervsrettede uddannelser garanteres en ret og adgang til **inkluderende erhvervsrettet uddannelse og lærlingeuddannelser af høj kvalitet** under behørig hensyntagen til den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet⁽⁵⁾. I tillæg til den i den foreslåede henstilling om erhvervsrettet uddannelse fastsatte indikator for deltagelse i arbejdsbaseret læring kunne der defineres en indikator for virksomhedsbaseret læring, og der kunne endvidere tilskyndes til **samarbejdsbaserede lærlingeuddannelser** mellem virksomheder.

1.12. EØSU henviser til sin udtalelse om en »EU-strategi for at fremme grønne færdigheder og kompetencer for alle«⁽⁶⁾ og opfordrer Kommissionen til at udvikle en strategi for grønne færdigheder og kompetencer på EU-niveau i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt samt fastsætte indikatorer for en **kompetenceramme for behovet for grønne færdigheder**, under inddragelse af **myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer**.

1.13. Udvalget opfordrer til, at der udvikles politikker, som kan **gøre det mere attraktivt at være lærer og underviser på erhvervsrettede uddannelser**, ved at tilbyde strategiske ajourføringer af deres oprindelige og løbende professionelle udvikling med det formål at være godt forberedte på den grønne og digitale omstilling af de erhvervsrettede uddannelser, ved at højne deres status, sundhedsmæssige og sikkerhedsmæssige vilkår samt arbejdsvilkår og ved at inddrage dem i udviklingen af læseplaner vedrørende den digitale og grønne omstilling for de skoler og uddannelsesinstitutioner, der tilbyder erhvervsrettede uddannelser, som led i en proces med ægte social dialog.

⁽⁴⁾ EUT C 232 af 14.7.2020, s. 8.

⁽⁵⁾ Rådets henstilling af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet.

⁽⁶⁾ SOC/636 udtalelse (igangværende), titel er ved at blive ændret.

1.14. EØSU ser gerne, at **handlingsplanen for digital uddannelse** ⁽⁷⁾ omfatter **praktisk støtte til skolesamfund** for at forbedre de digitale færdigheder og fremme investeringer i digitale værktøjer og internetadgang samt for at yde støtte, således at **både de bløde (til samfundslivet og privatlivet) og hårde (teknologiske og jobrelaterede) digitale færdigheder når ud til alle**. EØSU opfordrer Kommissionen til i forbindelse med SELFIE-værktøjet at stille de relevante data om adgang til digitale værktøjer og internetadgang i skoler til rådighed ⁽⁸⁾. Det er vigtigt at opkvalificere og omskole arbejdstagere i de nødvendige digitale færdigheder.

1.15. EØSU anbefaler, at der foretages en **undersøgelse på EU-niveau, som skal kortlægge eksisterende mikroeksamensbeviser** fra forskellige udbydere for at fastslå de europæiske virksomheders, arbejdsgiveres, arbejdstageres og jobsøgendes faktiske behov, hvad angår mikroeksamensbeviser, og deres **indvirkninger på kvalifikationer** og kollektive overenskomster.

1.16. EØSU anbefaler, at **Europass-platformen** forbedres med pålidelige oplysninger rettet mod jobsøgende, studerende, arbejdsgivere og politiske beslutningstagere, og at oplysningerne endvidere bør være tilgængelige for personer med handicap samt stilles til rådighed på forskellige sprog, herunder de vigtigste sprog, som bliver talt af migranter, flygtninge og asylansøgere.

1.17. Udvalget opfordrer til, at de nationale færdighedstiltag lægger særlig vægt på at **yde støtte til kvindelige studerende, kvindelige arbejdstagere og kvindelige arbejdsløse** med skræddersyet erhvervsuddannelse og fokusere på effektiv støtte til familier, der har haft store vanskeligheder under covid-19-krisen.

1.18. EØSU opfordrer Kommissionen til at udarbejde tiltag, som sikrer, at **hver eneste flygtning og asylansøger får mulighed for at validere deres færdigheder og kompetencer** og får tilbudt lærlingeforløb, opkvalificering og omskoling med henblik på at integrere dem på arbejdsmarkedet i overensstemmelse med **EU's charter om grundlæggende rettigheder**.

1.19. EØSU foreslår, at de idéer, der ligger til grund for de initiativer vedrørende videregående uddannelse og forskning, der indgår i dagsordenen for færdigheder, og yderligere politiske tiltag drøftes yderligere med myndigheder, relevante arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer. Partnerskaber mellem **virksomheder og videregående erhvervsuddannelser** bør være til lige stor gavn for begge parter og bør ikke resultere i nedskæringer i det offentlige budgetter for videregående uddannelser.

1.20. EØSU efterlyser **bæredygtige nationale offentlige investeringer i videregående uddannelser og forskning** som led i det europæiske semester og opfordrer til, at dette understøttes af EU-midler for at gøre videregående uddannelser og forskning fuldstændig inkluderende og tilgængelige for studerende og fremtidige forskere samt for at garantere et støttende arbejdsmiljø for akademikere og forskere. EØSU anmoder om, at forslag om **forskeres færdigheder og kompetenceudvikling** drøftes yderligere med initiativernes tiltænkte målgruppe.

1.21. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre Pariskommunikéet (2018) og det kommende Romkommuniké (2020) og til at sikre, at **akademisk frihed og integritet, institutionel autonomi, de studerendes og personalets deltagelse i styringen af de videregående uddannelser** samt det offentlige ansvar respekteres som grundlaget for det europæiske område for videregående uddannelse. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at respektere de grundlæggende værdier i Bologna-processen og gennemføre principperne om den sociale dimension og læring og undervisning af høj kvalitet og anmoder Bologna-processens opfølgingsgruppe om at sikre yderligere gennemførelse af de fælles aftalte Bologna-mål. EØSU fremhæver endvidere betydningen af at gennemføre FN's anbefaling vedrørende status for undervisningspersonale på videregående uddannelser fra 1997 ⁽⁹⁾.

2. Baggrund

2.1. Meddelelsen »Den europæiske dagsorden for færdigheder med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed« fastsætter politiske prioriteter og tiltag, der har til formål oftere at uddanne flere mennesker fagligt og i de **færdigheder, der er nødvendige for et job**, navnlig for at kunne håndtere den **grønne og den digitale omstilling**.

⁽⁷⁾ Kommissionens webside om en ny handlingsplan for digital uddannelse.

⁽⁸⁾ SELFIE-værktøjet.

⁽⁹⁾ Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel.

2.2. Det nye forslag er baseret på meddelelsen »En ny dagsorden for færdigheder i Europa — En fælles indsats for at styrke den menneskelige kapital, beskæftigelsesegnethed og konkurrenceevnen« (2016) ⁽¹⁰⁾. I den opdaterede dagsorden for færdigheder (2020) foreslås der **12 initiativer og fire kvantitative målsætninger, som skal opnås inden 2025**. I »Forslaget til Rådets henstilling om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed« foreslås der **yderligere mål** for studerende på erhvervsrettede uddannelser. Nærværende udtalelse vedrører begge initiativer.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Covid-19-pandemien har ført den europæiske økonomi ind i en dyb recession og stigende arbejdsløshed. Selv om Eurostat anslår, at den seneste stigning i arbejdsløsheden har været beskeden sammenlignet med faldet i den økonomiske aktivitet, forventes **arbejdsløsheden** i EU-27 at stige fra 6,7 % i 2019 til 9 % i 2020 ⁽¹¹⁾. På den anden side har covid-19-krisen fremskyndet den **digitale omstilling på uddannelses- og arbejdsområdet og i dagligdagen**. Kommissionens politiske pakke er derfor kommet på **rette tidspunkt** med henblik på at fremme drøftelser om **effektive politikker for uddannelse og erhvervsuddannelse**.

3.2. EØSU glæder sig over, at dagsordenen for færdigheder og den foreslåede henstilling om erhvervsrettet uddannelse er blevet udviklet inden for rammerne af **den europæiske søjle for sociale rettigheder** for at bidrage til søjlens første princip om retten til god og inkluderende uddannelse og livslang læring. Alle europæere bør have ret til **inkluderende erhvervsuddannelse og livslang læring af høj kvalitet** inden for rammerne af en retfærdig omstilling og under hensyntagen til **demografiske forandringer**. EØSU fremhæver behovet for at håndtere **uddannelsesmæssig fattigdom**, som er blevet værre på grund af ulige adgang til uddannelse og erhvervsuddannelse under covid-19-krisen.

3.3. Vi mener, at nøglekompetencer og bløde færdigheder er lige så vigtige som de »rette færdigheder«, der er behov for på arbejdsmarkedet. Disse **nøglekompetencer** omfatter **sociale kompetencer og medborgerskabskompetencer**, som er afgørende for, at enkeltpersoner kan opfylde deres rolle som demokratiske borgere, især når der er en risiko for, at større **sociale og økonomiske uligheder** kan føre til radikalisme, populisme og højere kriminalitet. Dagsordenen for færdigheder bør lægge mere vægt på udviklingen af nøglekompetencer i de obligatoriske uddannelsesforløb/læseplaner samt med henblik på unges og voksnes læring. Det fokus, der i dagsordenen for færdigheder rettes mod **STEM-uddannelser** ⁽¹²⁾ og **iværksætterkompetencer** hilses i høj grad velkommen sideløbende med en forståelse for de brede kompetencebehov for samfundet og arbejdsmarkedet og under forudsætning af, at der også er fokus på sociale og tværgående færdigheder. STEAM-færdigheder ⁽¹³⁾ bør forbedres yderligere, idet kunst, humanistiske videnskaber, samfundslære og liberale professioner i væsentlig grad bidrager til et lands BNP.

3.4. EØSU påpeger, at udvalget i sin udtalelse ⁽¹⁴⁾ om det **europæiske uddannelsesområde** (2018) glædede sig over, at der i initiativet vedrørende det europæiske uddannelsesområde blev lagt op til mere inklusion i fremtidige uddannelsessystemer, og understregede, at læring om EU, demokratiske værdier, tolerance og medborgerskab burde anskues som en ret for alle inden for rammerne af et holistisk uddannelseskoncept, med særligt fokus på **ugunstigt stillede grupper** ⁽¹⁵⁾ og som en del af gennemførelsen af **den europæiske søjle for sociale rettigheder**. Det er afgørende, at medlemsstaterne opfordres til at gennemføre Rådets henstilling om fremme af fælles værdier ⁽¹⁶⁾. I kølvandet på EØSU's udtalelse om Undervisning i Den Europæiske Union ⁽¹⁷⁾ påpeger udvalget, at erhvervsrettet uddannelse og voksenundervisning også bør fokusere på at styrke **de fælles europæiske værdier og EU-identiteten**.

4. Særlige bemærkninger

4.1. EØSU glæder sig over forslaget til en **pagt for færdigheder vedrørende omskoling og opkvalificering af arbejdstagere**. Det er afgørende, at pagten udformes under inddragelse af de relevante **arbejdsmarkedsparter, civilsamfundsorganisationer og andre vigtige interessenter** i henhold til fokusgrupperne med henblik på at fastsætte mål for den pågældende pagts målgruppe og sikre, at disse mål nås. Pagten bør tilvejebringe **effektive løsninger for unge**

⁽¹⁰⁾ COM(2016) 381 final.

⁽¹¹⁾ Eurostats pressemeddelelse »Euro area unemployment at 7-8%«, juli 2020.

⁽¹²⁾ Naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik.

⁽¹³⁾ Naturvidenskab, teknologi, KUNST, ingeniørvirksomhed og matematik.

⁽¹⁴⁾ EUT C 62 af 15.2.2019, s. 136.

⁽¹⁵⁾ EIGE.

⁽¹⁶⁾ Rådets henstilling (EUT C 195 af 7.6.2018, s. 1).

⁽¹⁷⁾ EUT C 228 af 5.7.2019, s. 68.

og voksne, arbejdsløse, lavtuddannede og arbejdstagere og have særligt fokus på socioøkonomisk ugunstigt stillede gruppers adgang til erhvervsrettet uddannelse, voksenundervisning, omskoling samt opkvalificerende undervisning, der er inkluderende og af høj kvalitet, og som udbydes af en lang række udbydere, såsom offentlige arbejdsformidlinger, virksomheder og erhvervsuddannelsesinstitutioner.

4.2. Et af kvalitetskriterierne for disse erhvervsrettede uddannelser bør være tilknyttet **valideringen af ikkeformel og uformel læring** forud for en eventuel erhvervsuddannelse. Erhvervsuddannelsen bør anerkendes og certificeres med tydelig indikation af kvalifikationsniveauet eller den enhed i/del af kvalifikationen, som eksamensbeviset omhandler. Dette krav kan styrke gennemførelsen af Rådets henstilling om opkvalificeringsforløb: Nye muligheder for voksne ⁽¹⁸⁾ og Rådets henstilling om valideringen af ikkeformel og uformel læring ⁽¹⁹⁾.

4.3. I overensstemmelse med EØSU's tidligere udtalelse om »Bæredygtig finansiering til livslang læring og udvikling af færdigheder i en situation, hvor der er mangel på faglært arbejdskraft« ⁽²⁰⁾ anmoder udvalget om, at genopretningsplanen, Next Generation EU og andre **EU-fonde** (f.eks. ESF+ og Fonden for Retfærdig Omstilling) anvendes på en effektiv og konsekvent måde med henblik på at sikre, at virksomheder og erhvervsdrivende fonde overlever krisen, at de kan tilbyde og fastholde arbejdspladser af høj kvalitet, og at arbejdstagere og arbejdsløse kan modtage effektiv støtte til at tilegne sig færdigheder af høj kvalitet. Som supplerende fond bidrager ESF+ til at gennemføre de uddannelses- og erhvervsuddannelsesreformer, der er udpeget i processen med det europæiske semester, og den bør endvidere understøtte målsætningerne i industristrategien og SMV-politikken for udvikling af færdigheder som led i et bæredygtigt Europa.

4.4. EØSU bemærker, at Kommissionen i sit forslag anerkender de forskellige tilgange i medlemsstaterne, der giver mennesker styrke til at udvikle deres færdigheder gennem hele livet, idet den taler om flere »konti« frem for en »konto«. Ikke desto mindre bør idéen om et **europæisk initiativ vedrørende individuelle læringskonti** som et paraply-initiativ eller en specifik støtte til medlemsstaterne undersøges yderligere med en passende analyse for at sikre, at det faktisk kan tilvejebringe en effektiv løsning, som støtter opkvalificering og omskoling, og kan baseres på valideringen af ikkeformel og uformel læring med henblik på at stille individuelle læringsmuligheder til rådighed. Der bør derfor træffes beslutning om yderligere politiske tiltag sammen med de relevante arbejdsmarkedsparter, herunder de sektormæssige.

4.5. Pagten for færdigheder bør fokusere på de **erhvervssektorer**, hvor det er vigtigt, at der ydes støtte til opkvalificering og omskoling, og at arbejdstagerne er motiverede til, efter at have modtaget praktisk vejledning og rådgivning, at deltage i erhvervsuddannelse, som bidrager til deres faglige og karrieremæssige udvikling samt virksomhedens interesser. For så vidt angår **initiativet vedrørende en plan for sektorsamarbejde om færdigheder** ⁽²¹⁾ og idéen om at udvikle en **europæisk kerneprofil inden for erhvervsrettet uddannelse** er det værd at bemærke, at de potentielle synergier i de sektorbestemte færdighedsprofiler i visse professioner bør drøftes yderligere med de relevante arbejdsmarkedsparter i de enkelte sektorer. Der skal tages hensyn til samlede tilgange, herunder strategier for konkurrenceevne, virksomheders forskning og innovation samt erhvervshemmeligheder.

4.6. Alle studerende på erhvervsrettede uddannelser bør have ret til **inkluderende erhvervsuddannelse og læringeuddannelser af høj kvalitet**, som respekterer Rådets henstilling om den europæiske ramme for effektive læringeuddannelser af høj kvalitet fra 2018 ⁽²²⁾. Indikatorer for beskæftigelsesgraden for de færdiguddannede fra erhvervsrettede uddannelser bør tage hensyn til covid-19-krisens indvirkning på erhvervslivet samt til de færdiguddannedes forventninger om fair arbejdspladser af høj kvalitet. Samarbejdsbaserede læringeuddannelser mellem virksomheder bør fremmes yderligere. **Erhvervsekspertisecentrene** projekter kunne fokusere mere på social inklusion og lige adgang til attraktiv erhvervsuddannelse af høj kvalitet. Det er vigtigt at overveje den rolle, som udbyderne af erhvervsrettede uddannelser spiller i den nationale kontekst, og deres interaktion med arbejdsmarkedets parter i forbindelse med tilpasningen af læseplanerne til færdighedsbehovet. Tilsvarende kan forslaget vedrørende finansieringen af landes deltagelse

⁽¹⁸⁾ EUT C 484 af 24.12.2016, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Rådets henstilling af 20. december 2012 om validering af ikkeformel og uformel læring.

⁽²⁰⁾ Se fodnote 4.

⁽²¹⁾ Planen for sektorsamarbejde om færdigheder.

⁽²²⁾ Rådets henstilling af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive læringeuddannelser af høj kvalitet.

i EuroSkills-konkurrencer øge de erhvervsrettede uddannelsers tiltrækningskraft. Den exceptionelle forberedelse af udvalgte studerende på erhvervsrettede uddannelser vil være et eksempel, på basis af hvilket myndighederne kan forbedre den generelle kvalitet af erhvervsskoler ved hjælp af effektive foranstaltninger.

4.7. EØSU minder om Riga-konklusionerne vedrørende en strategi for erhvervsrettede uddannelser for 2015-2020, hvor der var enighed om, at arbejdsbaseret læring omfatter praktisk læring i skoler og virksomheder ⁽²³⁾. Med tanke på at adgang til en eller anden form for arbejdsbaseret læring bør være normen for alle studerende på erhvervsrettede uddannelser, er indikatorerne for deltagelse i arbejdsbaseret læring uomtvisteligt uambitiøse og kan vanskeligt anvendes til at forbedre udbuddene af lærlinguddannelser.

4.8. Styrkelse af **viden om færdigheder**, som bygger på Cedefops ⁽²⁴⁾ seneste arbejde, er ligeledes afgørende for at udpege og overvåge medlemsstaternes resultater i forhold til indikatorerne for voksenundervisning og erhvervsrettet uddannelse. **Prognoser/forudsigelser for færdighedsbehov** i forbindelse med sociale ændringer og ændringer på arbejdsmarkedet er vigtige for at sikre bedre styring af færdighedsstrategierne inden for rammerne af en effektiv social dialog og høring af relevante civilsamfundsorganisationer samt interessenter, herunder virksomheder. Det ville være glædeligt, såfremt de indikatorer, der foreslås i dagsordenen for færdigheder og den foreslåede henstilling om erhvervsrettet uddannelse, blev genovervejet og opdateret på grundlag af undersøgelser af covid-19-krisens indvirkning på uddannelse, erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedet.

4.9. Mere generelt skal data og oplysninger om erhvervsrettet uddannelse, færdigheder og arbejdsmarkedet forbedres i forhold til EU-målene om uddannelse og erhvervsuddannelse og de nye indikatorer, som der er fremsat forslag om, og som har til formål at styrke gennemførelsen af **verdensmålene for bæredygtig udvikling**, navnlig mål 4 (kvalitetsuddannelse), 5 (ligestilling mellem kønnene), 8 (anstændige jobs og økonomisk vækst) og 13 (klimainsats) samt **det europæiske semester**. En opfyldelse af de foreslåede indikatorer inden 2025 vil kræve, at den overvågning, som foretages af Eurostat og agenturer såsom Cedefop og Eurofound, opdateres hvert år. Med yderligere indikatorer vil man bedre kunne støtte virksomhederne og arbejdstagerne i forbindelse med fastsættelse af deres investerings-, udbuds- og færdighedsbehov ved at fokusere på den »procentvise andel af virksomheder, som tilbyder erhvervsuddannelser, fordelt på typen af erhvervsuddannelser«, samt »virksomhedernes udgifter til uddannelseskurser angivet som en procentvis andel af de samlede arbejdsomkostninger«. Disse data indsamles allerede af Eurostat hvert femte år, men et sådant interval understøtter ikke **arbejdsmarkedsparternes aktive deltagelse i at forudsige/udarbejde en prognose for færdigheder eller etableringen af den krævede erhvervsuddannelse**, som i dagsordenen for færdigheder foreslås styrket. Betalt frihed til uddannelse som en del af de kollektive overenskomster kan være et værktøj, som bør indgå i indikatorer, sammen med måling af udbuddet af oplysninger og vejledning til arbejdstagerne.

4.10. I EØSU's udtalelse om en »EU-strategi for at fremme grønne færdigheder og kompetencer for alle« ⁽²⁵⁾ påpeges det, at **alle har en pligt til at påtage sig miljøansvar. Proaktiv opkvalificering og omskoling** for at fremme den retfærdige omstilling til en grøn økonomi bør være tilgængelig for alle, navnlig for arbejdstagere i de sektorer, som oplever nedgang. Det er nødvendigt at overvåge udbuddet af erhvervsuddannelser for bløde (i dagligdagen og samfundet) og hårde (teknisk-faglige) **grønne færdigheder og kompetencer**, hvilket skal ske på grundlag af en tydelig indikator, som er relevant for alle i Europa og ikke kun for voksne. En sådan indikator og EU-strategien for grønne færdigheder og kompetencer bør baseres på en dybdegående **undersøgelse og vurdering på EU-niveau af de nationale strategier for grønne færdigheder og kompetencer**. Fastsættelsen af indikatorer og en **kompetenceramme for grønne færdigheder** bør være baseret på en åben samarbejdsmetode. **Lærere og undervisere på erhvervsrettede uddannelser** bør tilbydes løbende faglig udvikling af høj kvalitet, også internt i virksomhederne ⁽²⁶⁾, og bør inddrages i udviklingen af læseplaner vedrørende den digitale og grønne omstilling.

⁽²³⁾ Se definitionen af arbejdsbaseret læring i fodnote 6 i Rigakonklusionerne fra 2015.

⁽²⁴⁾ Cedefops webside om viden om færdigheder.

⁽²⁵⁾ Se fodnote 6.

⁽²⁶⁾ Cedefop, »Guiding principles for professional development of trainers in VET«, 2014, og ETUCE's politiske oplæg om erhvervsrettet uddannelse i Europa fra 2012.

4.11. Udvalget understreger, at **skoler spiller en stor social rolle**, og undervisningsmetoder bør understøttes ved at anvende digitalisering som et værktøj og ikke som et mål. Effektiv støtte til skoler, studerende, lærere, forældre og familier med henblik på at forbedre digitale færdigheder og investering i udstyr er afgørende, og der bør tages hånd herom i det europæiske semester og i **handlingsplanen for digital uddannelse**. Som følge af den løbende digitalisering af industrier og økonomien er det vigtigt at opkvalificere arbejdstagernes færdigheder og omskole dem gennem social dialog, således at de tilegner sig de fornødne digitale færdigheder. EØSU opfordrer Kommissionen til at tilvejebringe relevante data om adgang til digitale værktøjer og internet i skoler med hensyn til SELFIE-værktøjet ⁽²⁷⁾.

4.12. Det er nødvendigt i samråd med arbejdsmarkedets parter at fastsætte en fælles europæisk definition af og forståelse for **mikroeksamensbeviser**. EØSU anbefaler, at der gennemføres en undersøgelse på EU-niveau, som skal kortlægge de eksisterende mikroeksamensbeviser, der anvendes af virksomheder i forskellige sektorer, udbydere af erhvervsuddannelse og erhvervsuddannelsesinstitutioner (erhvervsrettet uddannelse og videregående uddannelse), og som skal udrede de europæiske virksomheders, arbejdsgiveres, arbejdstageres og jobsøgendes behov og interesser, når det gælder om at tilegne sig og anmode om mikroeksamensbeviser. Mikroeksamensbeviser bør anses for at være én løsning, men ikke den eneste løsning og det eneste resultat af anerkendelsesprocedurer og opkvalificering eller omskoling. De bør tydeligt fastsætte, hvordan eksamensbeviset kan indgå i en komplet kvalificering. Fastsættelse af standarder og yderligere politiske tiltag på EU-niveau vedrørende mikroeksamensbeviser bør drøftes med arbejdsmarkedsparterne, særligt hvad angår sikring af kvalitet og gennemsigtighed, samtidig med at der tages hensyn til den omtalte undersøgelse på EU-niveau og en dybdegående konsekvensanalyse, som omfatter indvirkningerne heraf på kvalifikationer og kollektive overenskomster.

4.13. For så vidt angår lanceringen af den nye **Europass-platform** bør der skabes tillid til eksamensbeviser og kvalifikationer ved hjælp af digitale akkreditiver, samtidig med at anerkendelses- og valideringsprocedurerne respekteres. Oplysninger bør endvidere være tilgængelige for personer med handicap og stilles til rådighed på forskellige sprog, herunder de vigtigste sprog, som bliver talt af migranter, flygtninge og asylansøgere. Idéen om digitale badges, som kan anvendes til fast-track-ankendelse, bør undersøges yderligere.

4.14. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om at støtte de strategiske nationale færdighedstiltag med fokus på **inklusion og kønligestilling** inden for erhvervsrettet uddannelse. Covid-19-krisen har ifølge de seneste rapporter fra FN ⁽²⁸⁾, Europarådet og Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE) ⁽²⁹⁾ **især ramt kvinder med familier**. Kvinder har i stigende grad oplevet vold i hjemmet, seksuelle overgreb og kønsrelateret vold, og der gøres endvidere opmærksom på pandemiens eventuelle langsigtede konsekvenser for balancen mellem arbejdsliv og privatliv samt på kvinders økonomiske uafhængighed, da situationen kan tvinge mange af dem til at træffe vanskelige beslutninger og overgå til ulønnet arbejde ⁽³⁰⁾. EØSU opfordrer derfor til, at de nationale færdighedstiltag fokuserer på at støtte kvindelige studerende, kvindelige arbejdstagere og kvindelige arbejdsløse med skræddersyet erhvervsuddannelse. Disse tiltag bør endvidere fokusere på at yde effektiv støtte til familier, som har oplevet alvorlige vanskeligheder i forbindelse med covid-19-krisen.

4.15. EØSU minder om, at **flygtninge skal behandles lige uanset deres færdighedsniveau**, og at hver eneste flygtning og asylansøger bør have mulighed for at validere deres færdigheder og kompetencer, blive optaget på lærlingeuddannelser og modtage opkvalificering og omskoling med henblik på at blive integreret på arbejdsmarkedet i overensstemmelse med EU's charter om grundlæggende rettigheder. **Pagten om migration og asyl** bør anerkende, at flygtninge har færdigheder og forskellige kvalifikationsniveauer, som kan tilføre modtagerlandene og deres lokale arbejdsmarked samt virksomheder merværdi.

4.16. Det er vigtigt at stræbe mod at skabe flere forbindelser mellem det europæiske område for videregående uddannelse og det europæiske forskningsrum for at forbedre **kvaliteten af og inklusionen på videregående uddannelser og inden for forskning** for alle studerende uanset alder og socioøkonomisk baggrund. Fremme af kvaliteten og anerkendelsen af uddannelser universiteterne imellem bør være et vigtigt fokus for initiativet om europæiske universiteter. Selv om videregående uddannelser er en national kompetence, er Kommissionens forslag om en europæisk universitetsgrad, en europæisk universitetsstatut og et europæisk system for anerkendelse og kvalitetssikring et skridt i retning mod en synkronisering af studier på videregående uddannelser. EØSU anmoder derfor om, at idéerne bag disse initiativer og de videre politiske tiltag drøftes yderligere med myndigheder, relevante arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer.

⁽²⁷⁾ SELFIE-værktøjet.

⁽²⁸⁾ FN's politiske oplæg om covid-19's indvirkning på kvinder, 2020.

⁽²⁹⁾ Se EIGE's relevante webside.

⁽³⁰⁾ <https://www.coe.int/en/web/genderequality/women-s-rights-and-covid-19>

4.17. EØSU påpeger, at covid-19-krisen har haft en meget negativ indvirkning på universiteternes optagelse, fremmøde, sociale rolle og investeringer. Varige nationale offentlige investeringer i videregående uddannelse og forskning bør sikres, og EU's fonde bør forbedres for at gøre uddannelse og forskning fuldstændig inkluderende og tilgængelig for studerende og fremtidige forskere samt for at garantere et støttende arbejdsmiljø for akademikere og forskere.

4.18. Partnerskaber mellem virksomheder og videregående uddannelser bør være gavnlige for begge parter uden eksternt pres og være afbalancerede for at sikre virksomhedernes selvstændige arbejde med forskning og innovation samt de selvstændige målsætninger for offentlige videregående uddannelser og forskning. De tilsagn, der blev afgivet af ministrene for de 48 lande, som deltog i Bolognaprocessen, bør tages i betragtning i forbindelse med de forslag, der er indeholdt i dagsordenen for færdigheder: **»akademisk frihed og integritet, institutionel autonomi, de studerendes og personalets deltagelse i styringen af de videregående uddannelser, det offentliges ansvar** for de videregående uddannelser og de videregående uddannelsers eget ansvar, som er fundamentet, hvorpå det europæiske område for videregående uddannelse er bygget«. EØSU fremhæver endvidere FN's anbefaling vedrørende status for undervisningspersonalet på videregående uddannelser fra 1997 ⁽³¹⁾.

4.19. Artikel 13 i EU's charter om grundlæggende rettigheder fastslår, at »Der er frihed for kunst og videnskabelig forskning. Den akademiske frihed respekteres« ⁽³²⁾. Forslagene om at etablere en europæisk kompetenceramme for **forskere**, klassifikation af færdigheder for forskere og udvikling af læseplaner for åben videnskab og videnskabsforvaltning for forskere er ambitiøse idéer, som dog sætter spørgsmålstejn ved de videregående uddannelsesinstitutioners akademiske frihed til at forberede fremtidens akademikere og forskere på at styrke den frie viden og forskning.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³¹⁾ FN's anbefaling »Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel«, 1997.

⁽³²⁾ Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Støtte til ungdomsbeskæftigelse: en bro til job for den næste generation«

(COM(2020) 276 final)

»Forslag til Rådets henstilling om en bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien og erstatning af Rådets henstilling af 22. april 2013 om oprettelsen af en ungdomsgaranti«

(COM(2020) 277 final — 2020/132(NLE))

(2021/C 10/08)

Ordfører: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Medordfører: **Michael McLOUGHLIN**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 12.8.2020
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	9.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	220/0/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU glæder sig over, at den styrkede ungdomsgaranti giver medlemsstaterne en række muligheder, der sigter mod at bekæmpe ungdomsarbejdsløshed, hvilket omfatter forskellige værktøjer såsom lærepladser, praktikophold, uddannelse og jobtilbud. Udvalget opfordrer til, at der tages yderligere skridt til at gøre ungdomsgarantien til et permanent instrument. Udvalget beklager imidlertid, at foranstaltningerne ikke er afbalancerede og hovedsageligt fokuserer på uddannelse og færdigheder og mindre på de aktive arbejdsmarkedspolitikker. I perioden efter covid-19-krisen bør EU's unge, som er hårdest ramt af arbejdsløshed, have mulighed for at tilegne sig kvalitetsjob.

1.2. Udvalget tilskynder i høj grad medlemsstaterne til at styrke det fjerde og det første princip i den europæiske søjle for sociale rettigheder med henblik på at fremme et tværsektorielt samarbejde på flere niveauer om realisering af **en holistisk og integreret tilgang til støtte for unge**, som står over for mange hindringer med hensyn til **uddannelse, social inklusion og integration på arbejdsmarkedet**.

1.3. EØSU opfordrer til, at unge, der registrerer sig under ungdomsgarantien, straks får et tilbud. En **kvalitetsløsning såsom et jobtilbud eller en uddannelsesmulighed af god kvalitet** skal tilbydes hurtigt eller inden for 4 måneder. Der bør i den forbindelse tages højde for de til tider langvarige procedurer for validering af ikkeformel og uformel læring i kombination med tilgængeligheden af uddannelsesmuligheder, der tilbydes i en bestemt periode.

1.4. EØSU påpeger, at støtten til unge skal starte med **validering af ikkeformel og uformel læring**, hvilket ideelt set bør føre til kvalifikationer, der klart definerer niveauet i henhold til den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF)/den nationale referenceramme for kvalifikationer (NQF) og en faglig titel eller certificering. For at nå målet om fire måneder og yde individuel støtte bør systemerne for validering og tilbud om uddannelse være mere **fleksible** og smidige.

1.5. Udvalget efterlyser et EU-initiativ, der kan forbedre tilbuddet om **en inklusiv vejledning og rådgivning af høj kvalitet, der starter tidligt i skoleforløbet**, således at de unge får mere information om deres videre uddannelsesmuligheder og efterfølgende om karrieremuligheder inden for rammerne af den grønne og digitale omstilling af arbejdsmarkedet.

1.6. EØSU bemærker, at jobtilbud til NEET'er (unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse) skal overholde arbejdsretten, kollektive overenskomster og skattereglerne for at undgå langvarig usikkerhed for unge arbejdstagere, der støttes af ungdomsgarantien. **Kriterierne for anstændige løn- og arbejdsvilkår, tilgængelige arbejdspladser, sundhed og sikkerhed samt demokrati på arbejdspladsen** som defineret i national lovgivning samt kollektive og/eller sektoraftaler skal respekteres for så vidt angår arbejdsformidling for unge. EØSU anbefaler, at medlemsstaterne anvender aktive arbejdsmarkedspolitikker for at skabe beskæftigelse for unge i den offentlige og private sektor og sikre langsigtede løsninger. Kortsigtede og midlertidige kontrakter kan løse presserende problemer, men usikkerhed på lang sigt skader i lige høj grad de unge, virksomhederne og økonomien.

1.7. Udvalget foreslår, at der udvikles en **kvalitetsramme** for ungdomsgarantien i samarbejde med de **relevante arbejdsmarkedsparter og civilsamfundets aktører på europæisk, nationalt og lokalt plan** i forbindelse med udformningen, gennemførelsen og evalueringen af ordningen for at sikre, at tilbuddene opfylder en bestemt standard. Eftersom der er afsat flere offentlige midler til ungdomsgarantien, med støtte fra EU-midler, er det af afgørende betydning at overvåge **kvaliteten af tilbuddene ved hjælp af kvalitetskriterier og betingelser**⁽¹⁾ for arbejdsformidlingen til de unge. I den henseende bifalder udvalget det arbejde, der udføres af Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS) og Det Europæiske Ungdomsforum (EYF).

1.8. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om at sikre **feedback efter opholdet og føre tilsyn med ungdomsgarantien** for løbende at forbedre overvågningen og evalueringen af støtten til effektive ungdomspolitikker. Med udgangspunkt i en indikatorramme, der er aftalt i fællesskab, opfordrer EØSU medlemsstaterne til at indføre en både **kvalitativ og kvantitativ overvågning** af de nationale ungdomsgarantiordninger, der skal gennemføres hvert år og forbedres ved hjælp af en kvalitativ liste. **Overvågnings- og evalueringsmekanismerne** bør også fokusere på kvalitet, inddrage civilsamfundets aktører, herunder ungdomsorganisationer, og søge direkte input fra de unge.

1.9. EØSU opfordrer til europæisk og nationalt **samarbejde om effektive social-, beskæftigelses- og uddannelsespolitikker** baseret på alliancer, der skal opbygges blandt ministerier, offentlige arbejdsformidlinger, arbejdsmarkedets parter, ungdomsorganisationer, nationale ungdomsråd og andre relevante interessenter med henblik på at finde den bedste løsning for de unge og sikre en bedre **kontakt til dem, der har behov for det**, med særlig fokus på **inklusion af socioøkonomisk dårligt stillede personer og sikring af ligestilling mellem kønnene**.

1.10. Udvalget anbefaler, at Kommissionen gennemfører en undersøgelse på EU-plan af **covid-19-krisens indvirkning på skolefrafald og andelen af unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse**. Udvalget anbefaler også at **revidere Eurostats data om ungdomsarbejdsløsheden**, så de kommer til at omfatte unge fra den alder, hvor de forlader den nationale obligatoriske skolegang og op til 30 år (dvs. ikke kun mellem 18 og 25 år), således at der sikres **passende støtteforanstaltninger og passende niveauer for og adgang til EU-finansiering** under ungdomsgarantiordningen.

1.11. EØSU opfordrer indtrængende EU's medlemsstater til at sikre effektive uddannelses- og arbejdsmarkedsskemaer, så der ydes en effektiv støtte til unge. Det er vigtigt at sikre, at a) en passende alder hos de unge, der forlader uddannelsessystemet og b) bæredygtige offentlige investeringer i inklusive kvalitetsuddannelser reducerer andelen af **unge, som ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse og unge med få færdigheder og kvalifikationer**.

1.12. EØSU opfordrer til, at der ydes effektiv støtte til de **offentlige arbejdsformidlinger** med henblik på at få målgruppen i gang med videre uddannelse og erhvervsuddannelse eller kvalitetsjob. Udvalget bemærker, at **en højere aldersgrænse** for adgang til ungdomsgarantien ikke bør forringe kvaliteten af de tilbud, som de offentlige arbejdsformidlinger giver, eller lægge et yderligere pres på de offentlige arbejdsformidlinger eller på de uddannelsessystemer, der står over for en øget efterspørgsel. EØSU anmoder om yderligere støtte til **stærkelse af kapaciteten i de offentlige arbejdsformidlinger** og til en **intensiveret formidling af oplysninger** om tilgængelige lærepladser, praktikophold og jobtilbud af god kvalitet i virksomhederne.

1.13. Udvalget anbefaler at forbedre **Europass-platformen**, der bør stille pålidelige oplysninger til rådighed for unge jobsøgende, herunder personer med handicap. Dette bør ske på forskellige sprog, herunder de mest udbredte sprog blandt migranter, flygtninge og asylansøgere.

⁽¹⁾ Se EFS's forslag til kvalitetskriterier i ETUC Youth Resolution med titlen »Revisited fight against youth unemployment«, 2020.

1.14. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at intensivere samarbejdet, så enhver større reform af ungdomsgarantien afspejles i de **retlige instrumenter, der regulerer den relevante finansiering**. EØSU opfordrer Kommissionen til at **øge de EU-midler**, der står til rådighed for ungdomsgarantien, under hensyntagen til de samlede **EU-investeringer i ungdomsgarantien, alle eksisterende EU-programmer** og en evaluering af anvendelsen af EU-midler. Oplysninger om disponible EU-midler til ungdomsgarantien skal formidles mere effektivt til dem, der hjælper unge, og medlemsstaterne skal modtage retningslinjer på deres eget sprog. EØSU glæder sig over, at målrettet støtte til unge vil blive integreret i **det europæiske semester**.

1.15. EØSU opfordrer til, at arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter inddrages i **gennemførelsen af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+)** i tråd med den europæiske adfærdskodeks for partnerskab inden for rammerne af de europæiske struktur- og investeringsfonde. Denne inddragelse skal udvides til EU's finansielle instrument til støtte for den styrkede ungdomsgaranti i den næste flerårige finansielle ramme (FFR) (2021-2027). Dette vil sikre en deltægelsesbaseret planlægning og en effektiv overvågning af gennemførelsen, således at midlerne reelt når ud til dem, der har behov for det.

1.16. EØSU bifalder Kommissionens plan om at etablere en **overvågningsramme for adgang til social beskyttelse** og tilvejebringe løsninger, der sikrer passende arbejdsvilkår for personer, der arbejder på digitale platforme, da crowdworking og platformsarbejde ellers ikke er de bedste langsigtede løsninger til formidling af kvalitetsjobtilbud til unge inden for rammerne af ungdomsgarantien.

1.17. EØSU foreslår at knytte den kommende **europæiske børnegaranti til ungdomsgarantien** for at yde en mere effektiv støtte til unge med børn, både erhvervsaktive og arbejdsløse.

1.18. EØSU tilskynder **Kommissionen** til at udarbejde en **handlingsplan for den sociale økonomi** med henblik på at yde en effektiv støtte til **unge iværksættere og etablering af nye virksomheder** og øge de grønne færdigheder på lokalt plan. Der bør være et særligt fokus på sårbare grupper og inddragelse af de relevante arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer.

1.19. Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne tilskynder virksomhederne til at ansætte unge arbejdsløse og give dem **jobtilbud af god kvalitet**. EØSU bemærker, at **beskæftigelsesincitamenter, løntilskud og rekrutteringsbonuser samt skatteincitamenter for virksomheder** kan være gode løsninger, der bør ledsages af adgang til passende uddannelsesmuligheder. Incitamenterne til virksomhederne bør sikre effektive løsninger, som passer til deres mellem- og langsigtede forretningsplaner.

1.20. EØSU anbefaler, at der gennemføres en undersøgelse på EU-plan, der skal kortlægge de **eksisterende mikroakkreditiver** og identificere europæiske virksomheders, arbejdsgiveres, arbeidstageres og jobsøgendes behov og interesser med hensyn til at opnå og anmode om mikroakkreditiver med særlig fokus på unge.

1.21. EØSU bifalder Kommissionens forslag om at styrke den sociale dialog om forbedring af lærlingeuddannelserne og **opfordrer til en effektiv overvågning af gennemførelsen af Rådets henstilling fra 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet** ⁽²⁾ på nationalt plan og virksomhedsplan. Det er vigtigt at vurdere og forbedre lærlingeuddannelserne i henhold til den europæiske rammes kriterier.

1.22. EØSU opfordrer Kommissionen til at støtte **det europæiske lærlingenetværk** ved at give det et klart mandat til at støtte lærlinge i overensstemmelse med den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet.

2. Baggrund og generelle bemærkninger

2.1. I april 2013 blev Rådets henstilling om ungdomsgarantien vedtaget, da de økonomiske og finansielle omvæltninger og den økonomiske krise medførte den hidtil **højeste arbejdsløshedsprocent** for Europas borgere, hvoraf mange var unge.

⁽²⁾ EUT C 153 af 2.5.2018, s. 1.

2.2. Covid-19-pandemien har skubbet den europæiske økonomi ind i en dyb recession og i retning af stigende arbejdsløshed. I juni 2020 var 3 mio. unge under 25 år arbejdsløse i EU (17,1 % af den samlede erhvervsaktive befolkning i denne gruppe) ⁽³⁾, og dette forventes ⁽⁴⁾ at stige til 4,8 mio. (26,2 %) ved årets udgang. Desuden forventes antallet af NEET'er at stige fra 4,9 mio. til 6,7 mio. En styrket gennemførelse af ungdomsgarantien kommer **på det rette tidspunkt**, så man undgår at nå op på de højeste arbejdsløshedsniveauer i EU's historie ⁽⁵⁾ i det 21. århundrede. Forslaget om den styrkede ungdomsgaranti giver medlemsstaterne en række muligheder for at bekæmpe ungdomsarbejdsløshed med forskellige værktøjer såsom lærepladser, praktikophold, uddannelse og jobtilbud. Forslaget fokuserer på **overgangen fra skole til arbejde og integration af unge på op til 30 år på arbejdsmarkedet inden for 4 måneder efter registreringen hos en offentlig arbejdsformidling eller en ungdomsgarantiudbyder**.

2.3. Som den seneste økonomiske krise har vist, rammes de unge hårdere af krisen. De er mere **sårbare på arbejdsmarkedet** og mangler eller har kun en beskednen social beskyttelse. Mange af dem har **studielån, de mangler midler til at udvikle deres færdigheder og står over for en høj risiko for psykisk sygdom** som følge af inaktivitet. Ungdomsarbejdsløsheden har langsigtede konsekvenser for den enkelte, de ramte ender som en »tabt generation«. Eurofound ⁽⁶⁾ beregnede, at de europæiske økonomier mistede ca. 162 mia. EUR om året under den store recession som følge af manglende foranstaltninger til integration af unge. Ungdomsarbejdsløsheden kan have negative konsekvenser **for ikke alene økonomien, men for samfundet som helhed**, da de unge kan ende med at fravælge demokratisk og social deltagelse.

2.4. Unge NEET'er udgør en **forskelligartet gruppe**. De har forskellige færdigheder, formelle kvalifikationer og personlige baggrunde. Nogle uddannelsessystemer er ikke fleksible nok til **at gøre det muligt at skifte** mellem forskellige uddannelsessektorer. Der bør findes effektive løsninger for dem i overensstemmelse med deres kvalifikationer og færdighedsniveauer. Der bør navnlig ydes **måltrettet støtte på det sociale og beskæftigelses- og uddannelsesområdet** til dem, der er sårbare og kommer fra socioøkonomisk dårligt stillede hjem. **Der er behov for at sikre ligestilling mellem mænd og kvinder og lige muligheder** for migranter og flygtninge, minoriteter, romaer og unge med handicap. Lavt uddannede og unge, der har forladt skolen tidligt, bør have hjælp til at **forbedre deres færdigheder og kompetencer og opnå kvalifikationsniveauer »sammenlignelige med EQF-niveau 3 eller 4«**, alt efter de nationale forhold. Dette vil gøre det muligt at integrere dem på arbejdsmarkedet i overensstemmelse med Rådets henstilling om opkvalificeringsforløb ⁽⁷⁾.

2.5. Når det drejer sig om at støtte unge voksne, er det vigtigt at definere dem **som værende mellem den alder, hvor de forlader den obligatoriske skolegang ⁽⁸⁾ og 30 år**. Den reviderede ungdomsgaranti udvider målgruppen for støtten til unge under 30 år og har til formål at yde effektiv støtte, så de sikres **anstændige arbejdsvilkår samt opkvalificering og omskoling**. Unge, der forlader uddannelsessystemet tidligt, og manglen på offentlige investeringer i inklusiv uddannelse for alle bidrager til den høje andel af **unge med få færdigheder og kvalifikationer**. Dette øger behovet for foranstaltninger, der kan integrere dem i videreuddannelse og på arbejdsmarkedet.

2.6. Arbejdspladser i forskellige brancher kan forsvinde på grund af den nuværende krise. Princip 4 i den europæiske søjle for sociale rettigheder fastslår at »unge har **ret til videreuddannelse, en læreplads, et praktikophold eller et seriøst jobtilbud**, senest 4 måneder efter at de er blevet arbejdsløse eller har forladt uddannelsen.« Det første princip i den europæiske søjle for sociale rettigheder skal også gælde for støtten til de unge i forbindelse omskoling, opkvalificering og bekæmpelse af skolefrafald i en for tidlig alder med henblik på at sikre deres **»ret til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet«**. Medlemsstaterne bør garantere disse rettigheder ved at fremme et tværsektorielt samarbejde på flere niveauer om realisering af en integreret tilgang til støtte for unge, som udover beskæftigelsesrelaterede barrierer står over for mange hindringer med hensyn til **social inklusion ⁽⁹⁾**.

⁽³⁾ Eurostat, datamateriale fra august 2020.

⁽⁴⁾ Intereconomics, artikel om »COVID-19 Crisis: How to Avoid a »Lost Generation««, 2020.

⁽⁵⁾ 23,5 % svarende til 5,5 mio. unge (under 25 år) var arbejdsløse i september 2013 (Eurostat).

⁽⁶⁾ Eurofound (2015), »«.

⁽⁷⁾ EUT C 484 af 24.12.2016, s. 1.

⁽⁸⁾ Eurydice: Compulsory Education 2018/19. Den skolepligtige alder varer til 15 år i 7 EU-lande, 16 år i 16 EU-lande, 17 år i 1 EU-land og 18 år i 3 EU-lande, mens den i Tyskland er 16 år i 5 tyske delstater og 18 år i 11 delstater.

⁽⁹⁾ Det Europæiske Ungdomsforum: Updated position on the Implementation of the Youth Guarantee, 2018.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Som allerede påpeget af EØSU's arbejdsmarkedsobservatorium i undersøgelsen om ungdomsbeskæftigelsen⁽¹⁰⁾ fra 2014 er gennemførelsen af ungdomsgarantien stødt på **mange hindringer** i EU's medlemsstater, f.eks. den dårlige kvalitet af de tilbud, der gives under ordningen, tiltag, der iværksættes senere end den lovede firemåneders periode og utilstrækkelige strategier for, hvordan støtten skal nå ud til de unge, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet (f.eks. NEET'er). Der er behov for mere effektive **forvaltningsstrukturer**, der kan sikre en bedre gennemførelse af ungdomsgarantien. Finansieringen bør være målrettet med en højere grad af registrering af de unge. Derfor skal en bedre **inddragelse af de relevante interessenter, såsom ungdomsorganisationer, nationale ungdomsråd og andre relevante NGO'er samt arbejdsmarkedets parter på europæisk, sektorbestemt, nationalt og, hvis det er relevant, på virksomhedsniveau sikres i udformningen, gennemførelsen og evalueringen af ungdomsgarantiordningen. Dette kan bidrage til at sikre accept og gnidningsløs gennemførelse af reformer.**

3.2. Det er nødvendigt at styrke **kortlægningssystemet** for at opnå en dybere forståelse af **mangfoldigheden blandt NEET'er**. Overvågningen af støtten til unge bør kombineres med **øget forskning**, der tager hensyn til, at den særligt sårbare NEET-gruppe af unge er meget forskelligartet. Denne viden bør resultere i en evidensbaseret politik, som samtidig overholder lovgivningen om databeskyttelse. Det er vanskeligt at nå ud til NEET'er, og derfor er det nødvendigt med et integreret udbud af sociale og beskæftigelsesrelaterede tjenester — både offentlige og private — baseret på pålidelig dokumentation og pålidelige data.

3.3. Den inddragelse af arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter i **gennemførelsen af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+)**, der muliggøres i henhold til den europæiske adfærdskodeks for partnerskab inden for rammerne af de europæiske struktur- og investeringsfonde, bør udvides til at omfatte EU's finansielle instrument til støtte for den styrkede ungdomsgaranti i den næste FFR (2021-2027). Dette vil sikre en deltagelsesbaseret planlægning og en effektiv overvågning af gennemførelsen, således at midlerne virkelig når ud til dem, der har behov for det.

3.4. Set i dette perspektiv begynder en effektiv støtte på det sociale, beskæftigelsesmæssige og uddannelsesmæssige område med et **samarbejde mellem de relevante ministerier og støttetjenester**. Der bør opbygges alliancer mellem ministerier, offentlige arbejdsformidlinger, ungdomsorganisationer, nationale ungdomsråd og andre relevante NGO'er, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter for at finde den bedste løsning for de unge. Det forhold, at **målet om fire måneder** ikke blev opfyldt i den foregående ungdomsgaranti, skal være et centralt anliggende i den reviderede udgave. Der er behov for at styrke og støtte **de offentlige arbejdsformidlingers rolle og kapacitet** med hensyn til formidlingen af kvalitetsjob. NGO'er og sociale virksomheder kan også yde støtte til unge ved at tilbyde midlertidig beskæftigelse og praktikophold. Der bør formidles flere oplysninger om **ledige stillinger** i virksomhederne, da de offentlige arbejdsformidlinger ikke kan yde støtte, hvis der ikke findes ledige job eller oplysninger om disse. For så vidt angår inddragelse af private arbejdsformidlinger er det nødvendigt at sikre, at støtten fra ungdomsgarantien stilles gratis til rådighed for de unge som offentlig støtte.

3.5. Det er vigtigt at fortsætte med at forbedre kontakterne til — og det opsøgende arbejde over for — lokalsamfund, ungdomsorganisationer og andre sociale grupper — i tråd med nogle af eksemplerne i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager forslaget til Rådets henstilling om en bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien⁽¹¹⁾. Hvad der er nok så vigtigt er, at meddelelsen om »Støtte til ungdomsbeskæftigelse: en bro til job for den næste generation«⁽¹²⁾ påpeger, at det opsøgende arbejde over for de mest sårbare fortsat er utilstrækkeligt, hvilket yderligere illustrerer betydningen af denne indsats og andre former for **opsøgende arbejde**.

3.6. Udvalget bemærker, at ifølge ILO's analyser⁽¹³⁾ af ungdomsgarantien har **manglende [nationale] ressourcer** haft negative konsekvenser for landenes evne til at give alle unge, som ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, en mulighed for at arbejde eller deltage i uddannelse inden for fristen på fire måneder. Det **øgede budget for ungdomsgarantien** hilses velkommen, hvilket også gælder for udvidelsen af den aldersgruppe, som initiativet tager sigte på. EØSU beklager imidlertid, at EU's genopretningsplan ganske vist afsætter 750 mia. EUR til den økonomiske genopretning i Europa, men at ungdomsgarantien kun tildeles 22 mia. EUR, hvilket ifølge Kommissionen⁽¹⁴⁾ omfatter

⁽¹⁰⁾ Undersøgelse fra EØSU's Arbejdsmarkedsobservatorium om ungdomsbeskæftigelse, 2014.

⁽¹¹⁾ SWD(2020) 124 final.

⁽¹²⁾ COM(2020) 276 final.

⁽¹³⁾ ILO, Arbejdspapir om »The European Youth Guarantee: A systematic review of its implementation across countries«, 2017.

⁽¹⁴⁾ COM(2020) 276 final.

investeringer fra Den Europæiske Socialfond og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet, herunder **national medfinansiering**. Kommissionen har også tilbudt **supplerende midler**: dette omfatter 55 mia. EUR i perioden 2020-22 fra REACT-EU og 86 mia. EUR fra ESF+, som landene blandt flere andre fonde kan anvende til støtte for ungdomsbeskæftigelsen. Forskning ⁽¹⁵⁾ tyder på, at der kan sikres en effektiv støtte under den reviderede ungdomsgaranti med **mindst 50 mia. EUR om året**. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til stille klare beregninger og retningslinjer for det fulde omfang af EU's investeringer til støtte for ungdomsgarantien og en evaluering af støttens effektive anvendelse til rådighed for medlemsstaterne. Da der er behov for at gøre støttemekanismen mere bæredygtig ved hjælp af offentlige investeringer, hilser udvalget integrationen af målrettet støtte til unge i det europæiske semester velkommen.

3.7. EØSU glæder sig over, at det politiske initiativ foreslår en målrettet tilgang til sårbare personer baseret på et bredere partnerskab med arbejdsmarkedets parter og ungdomsorganisationer og med fokus på kønsaspektet. Sådanne partnerskaber skal fungere **ud over de nationale hovedstæder, i lokalsamfundene og få feedback direkte fra de unge**. Det er vigtigt, at unge får støtte til at begynde deres familieliv, og at den kommende **europæiske børnegaranti** omfatter bestemmelser for unge arbejdstagere og arbejdsløse med børn, der knytter politikken til ungdomsgarantien.

3.8. EØSU bifalder forslagene om støtte til iværksættervirksomhed blandt unge i **Kommissionens handlingsplan for den sociale økonomi** og dens bestemmelser om grønne færdigheder på lokalt plan med særlig fokus på sårbare grupper. EØSU opfordrer Kommissionen til at inddrage de relevante arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer, navnlig ungdomsorganisationer, i udarbejdelsen af denne handlingsplan, så der gøres brug af de erfaringer som unge, lærlinge, praktikanter og unge arbejdstagere har indsamlet. **De unge skal opmuntres til at starte egen virksomhed, og der skal undervises i iværksætteri**. De muligheder for selvstændig virksomhed i den digitale og grønne økonomi, der tilbydes til **grupper, der udsættes for forskelsbehandling og sårbare grupper**, skal ledsages af målrettede oplysninger til disse grupper, der har behov for konkret støtte. **Formidlingsorganer**, som f.eks. de offentlige arbejdsformidlinger, ungdomsorganisationer, nationale ungdomsråd, andre relevante NGO'er og fagforeninger spiller en afgørende rolle i den forbindelse.

3.9. For at kunne udarbejde **effektive strategier** for alle grupper af unge, der har behov for det, er det vigtigt med en klar definition af den gruppe af unge, der er omfattet af ungdomsgarantien. En nedsættelse af **den skolepligtige alder** i landene kan have en skadelig virkning og øge antallet af unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse. EØSU bifalder udvidelsen af de aldersgrupper, der er omfattet af ungdomsgarantien. Udvalget anbefaler, som det var tilfældet i 2013 ⁽¹⁶⁾, at **aldersgrænsen** for adgang til ungdomsgarantien forhøjes til 30 år, især i lande med en særlig høj ungdomsarbejdsløshed. I den forbindelse bør der dog udvises stor forsigtighed med hensyn til kvalitet og kapacitet. Det kan være nødvendigt at sikre, at **medlemsstaterne har fleksibilitet** med hensyn til at definere den aldersgruppe, de skal støtte. Den udvidede aldersgruppe bør ikke udelukke unge, der allerede har nogen erhvervs erfaring, og som har ret til **arbejdsløshedsunderstøttelse**. Det er imidlertid vigtigt med en klar definition af aldersgruppen.

3.10. Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne tilskynder virksomhederne til at ansætte arbejdsløse unge og give dem **jobtilbud af god kvalitet**. Der er behov for at matche job med de unge arbejdsløses **kvalifikationer og interesser** og motivere dem med inkluderende **opkvalificerings- og omskolingstilbud af god kvalitet**, så de bliver i de pågældende job. EØSU mener ikke desto mindre, at medlemsstaterne bør have fleksibilitet til at afgøre, om de ønsker at udvide anvendelsesområdet for ungdomsgarantiordningen under hensyntagen til karakteren og omfanget af ungdomsarbejdsløsheden på nationalt, regionalt og lokalt plan.

3.11. Blot at styrke ungdomsgarantien er ikke et tilstrækkeligt mål i sig selv i krisetider, og der er behov for **øjeblikkelige foranstaltninger** for at hjælpe de unge. **Aktive arbejdsmarkedspolitikker** i medlemsstaterne skal sikre, at tilbuddene indebærer **langsigtede løsninger for de unge, kvalitetsjob**, gode arbejdsvilkår, en fair rekruttering og muligheder for at blive i jobbet. Arbejdsret og kollektive aftaler bør respekteres og fremmes, navnlig hvad angår sammenhængen mellem kvalifikationsniveauer og lønninger samt demokrati på arbejdspladsen. De unge på arbejdsmarkedet bør have samme rettigheder som de voksne, navnlig når det gælder mindsteløn, adgang til pension og beskyttelse mod usikre ansættelseskontrakter (ansættelser uden fast tidsantal), ulønnede praktikophold og proformaselvstændigt arbejde. Kortsigtede og midlertidige kontrakter for unge kan løse presserende problemer, men usikkerhed på lang sigt skader i lige høj grad de unge, virksomhederne og økonomien.

⁽¹⁵⁾ Intereconomics, artikel »COVID-19 Crisis: How to Avoid a »Lost Generation««, 2020.

⁽¹⁶⁾ EUT C 271 af 19.9.2013, s. 101.

3.12. Flexibilitet er afgørende med hensyn til ungdomsgarantiens frist på **fire måneder** efter registrering hos en ungdomsgarantiudbyder, hvilket normalt er en offentlig arbejdsformidling. Der bør **omgående** ⁽¹⁷⁾ gives et tilbud om arbejde eller uddannelse, men der bør også være tale om en **god kvalitetspræget løsning og et jobtilbud/uddannelsesstilbud af god kvalitet**. Der bør i den forbindelse tages højde for de til tider langvarige procedurer for validering af ikkeformel eller uformel læring i kombination med tilgængeligheden af de uddannelser, der tilbydes i en bestemt periode. For at nå målet om fire måneder og yde individuel støtte bør systemerne for validering og tilbud om uddannelse være mere **fleksible** og smidige.

3.13. Ungdomsgarantien skal starte med **professionel vejledning af god kvalitet og rådgivning** i de unges tidlige skoleår. Anerkendelse og **validering af ikkeformel og uformel læring** bør ideelt set føre til kvalifikationer, der klart definerer niveauet i henhold til EQF/NQF og en faglig titel eller certificering, som klart angiver, hvilke opgaver og færdigheder den attesterer, og hvordan certifikatet knytter sig til en fuld anerkendelse. Den nye **Europass-ramme** bør gøre det muligt at medtage alle former for certifikater og kvalifikationer i Europass-CV'et på en klar og praktisk måde.

3.14. Mikroakkreditiver er alternative løsninger til dokumentation af supplerende færdigheder, der udstedes af virksomheder eller erhvervsuddannelsesinstitutioner og videregående uddannelsesinstitutioner. Da der ikke findes nogen fælles europæisk definition eller fortolkning af **mikroakkreditiver**, kan der overvejes yderligere EU-tiltag for så vidt angår mikroakkreditiver som hjælp til unge, når de føjes til deres samlede kvalifikationer og efter en aftalt europæisk definition og fortolkning af **mikroakkreditiver**, som fagforeninger og arbejdsgivere har bidraget til.

3.15. Covid-19-krisen har haft indvirkninger på lærlingeuddannelserne. I mange økonomiske sektorer, der blev ramt af nedlukninger, har lærlingene været nødt til at udsætte deres lærlingeuddannelser, eller de er endda blevet afskediget. I andre sektorer har lærlingene fortsat deres lærlingeuddannelser ved hjælp af projektbaseret telearbejde eller simuleringer. **Det er et reelt problem at matche lærepladser i virksomheder med elever på de erhvervsrettede uddannelser**, og navnlig de offentlige arbejdsformidlinger bør modtage flere oplysninger fra private og offentlige virksomheder af alle størrelser for at støtte erhvervsskolerne og de lærere, der forsøger at finde praktikpladser til de fremtidige lærlinge.

3.16. EØSU understreger, at lærlingeuddannelser ikke kun er rettet mod unge, da det første afsnit i den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet understreger, at der er et dobbelt fokus på lærlingeuddannelser for **unge og voksne**. Det forhold, at lærlingeuddannelser blev inkluderet i den politiske dagsorden for ungdomsbeskæftigelse, bidrager til en fejlagtig opfattelse af, at lærlingeuddannelserne er begrænset til unge. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har foreslået, at medlemsstaterne udvider lærlingstilbuddene og letter overgangen fra skole til arbejde ved hjælp af regler for **lærlingeuddannelser og praktikophold af god kvalitet**. Dette kan yde et effektivt bidrag til at mindske skolefrafald og sikre en bedre integration af migranter og flygtninge på arbejdsmarkedet under overholdelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder, den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet og kvalitetsrammen for praktikophold.

3.17. Kommissionen foreslår at forny og skabe ny fremdrift i **den europæiske alliance for lærlingeuddannelser**. Selv om den europæiske alliance for lærlingeuddannelser har sikret en høj profil for udbuddet af praktikpladser ved at øge antallet af tilsagn fra virksomheder, er dette ikke tilstrækkeligt. Mikrovirksomheder og små virksomheder står stadig over for store udfordringer, når de ønsker at tilbyde lærepladser. Derfor kunne der tilskyndes til brugen af »**kollaborative lærlingeuddannelser**«, hvor lærlingeuddannelsen foregår i flere virksomheder. Kvaliteten og effektiviteten af alle lærlingeuddannelser bør sikres med henvisning til de kriterier, der er fastsat af den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet, og virksomhederne bør anerkendes og belønnes af Kommissionen i henhold til denne ramme.

3.18. Udvalget bifalder Kommissionens øgede fokus på at sikre **lærlingeuddannelser i de digitale og grønne sektorer**, men bemærker, at der også bør tilbydes lærlingeuddannelser af god kvalitet i alle andre sektorer, der gennemgår en digital og grøn omstilling.

3.19. Velfungerende erhvervsuddannelsessystemer og lærlingeordninger, der fører til kvalitetsjob, kræver **en effektiv social dialog med fagforeninger og arbejdsgiverrepræsentanter**. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om, at den sociale dialog på europæisk og nationalt plan skal styrkes. Mulighederne for yderligere kapacitetsopbygning kan styrkes via Kommissionens støttetjenester vedrørende lærlingeuddannelser. Selv om flere arbejdsmarkedsparter på sektorniveau

⁽¹⁷⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 67.

allerede har givet tilsagn om at støtte den europæiske alliance for lærlingeuddannelser, understreger EØSU uafhængigheden hos de europæiske sektordialogudvalg, som fastlægger arbejdsprogrammet for sig selv i overensstemmelse med de aftalte fælles prioriteter.

3.20. For arbejdsløse unge, som allerede har fået en uddannelse, bør ungdomsgarantien også fungere som en jobgaranti ⁽¹⁸⁾, hvilket betyder, at de unge får deres første erhvervs erfaring i den offentlige eller den almenyttige sektor.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁸⁾ Pavlina R. Tcherneva, Levy Economics Institute, Working Papers Series No. 902, », 2018.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU-strategi for ofres rettigheder (2020-2025)«

(COM(2020) 258 final)

(2021/C 10/09)

Ordfører: **Ionuț SIBIAN**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 12.8.2020
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	9.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	226/1/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU glæder sig over Kommissionens EU-strategi for ofres rettigheder for 2020-2025, som støtter langsigtet planlægning og korrekt koordineret gennemførelse af politikker på tværs af en bred vifte af sektorer og samtidig sikrer, at ingen ofre glemmes.

1.2. EØSU mener, at strategien har behov for **en klar handlingsplan** for at være operationel med detaljer om, hvordan og hvornår der skal gennemføres foranstaltninger, og hvilke resultater der forventes.

1.3. Den foreslåede strategi bør forstås og gennemføres sideløbende med andre EU-strategier: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder, EU-strategi om en mere effektiv bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, LGBTI-ligestillingsstrategi, EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration og FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD).

1.4. Den foreslåede strategi bør give mere vejledning og et detaljeret overblik over, hvordan medlemsstaterne kan gennemføre standarder af høj kvalitet og indføre tilgængelige, rimelige og effektive værktøjer, der støtter ofre i deres adgang til genoprettende tjenester.

1.5. Kommissionen bør udnytte strategien til at tilskynde medlemsstaterne til at støtte dataindsamling og høring af samfundsgrupper og ofre og potentielle ofre og gennemføre behovsvurderinger for at styre politikudformningen og de institutionelle svar. En fælles vision for dataindsamling vedrørende ofre for kriminalitet, som denne strategi kan tilvejebringe, vil give bedre og mere målrettede svar.

1.6. EØSU anbefaler, at det foreslåede EU-netværk til forebyggelse af kønsbaseret vold og vold i hjemmet, som der henvises til i strategien, får sin rolle udvidet til også at omfatte mål og resultater vedrørende identifikation og afhjælpning af denne type kriminalitet, hvilket navnlig er relevant, når den har en tværnational komponent.

1.7. Med hensyn til de vigtige tiltag for Kommissionen i strategien mener EØSU, at visse aspekter af strategien ville have godt af at blive yderligere præciseret, herunder:

- a) Fremme af undervisningstiltag bør ikke begrænses til retslige og/eller retshåndhavende myndigheder. Behovet for at sikre fortsat faglig uddannelse af personer, der beskæftiger sig med ofre for forbrydelser, navnlig ofre for hadforbrydelser, er lige så relevant for socialrådgivere og medicinsk personale. En sådan undervisning bør udtrykkeligt omfatte kurser i fordomme og stereotyper og gennemføres i samarbejde med civilsamfundsorganisationer, der yder støtte til forskellige sårbare grupper.
- b) Tilvejebringelsen af EU-midler til nationale organisationer, der hjælper ofre, og lokalsamfundsorganisationer bør suppleres af **udvidet samarbejde** mellem civilsamfundsorganisationer og lokale eller nationale myndigheder⁽¹⁾. Overordnet set bør strategien indeholde klare retningslinjer for offentlige myndigheder om samarbejde og kommunikation med civilsamfundsorganisationer og eksperter med henblik på at kortlægge lokalsamfundenes behov og udforme målrettede kampagner og anmeldelses- og støttesystemer, der er fuldt ud tilgængelige, retfærdige og effektive.
- c) Nationale kampagner for at øge opmærksomheden omkring ofres rettigheder bør tilpasses behovene og de særlige forhold hos særligt sårbare samfundsgrupper, herunder tredjelandsstatsborgere, flygtninge og asylansøgere, og bør baseres på lokale vurderinger af behov, tendenser, god praksis og udfordringer.

1.8. Erfaringerne med covid-19 har endnu en gang vist, at myndighederne i nogle medlemsstater er dårligt udrustet til at skaffe nødboliger eller husly i en kortere periode, navnlig uden for hovedstæderne. Det er nødvendigt at etablere nødboliger, sikre boliger og støttecentre samt levere integrerede støttetjenester, hvilket kræver samarbejde med de nationale myndigheder og civilsamfundets aktører samt EU-finansiering.

1.9. Kommissionen bør integrere dagsordenen for ofre i alle EU-finansieringsprogrammer, herunder EU-finansiering, der forvaltes på nationalt og internationalt plan.

2. Baggrund for udtalelsen

2.1. Gennem de sidste tredive år har ofres rettigheder og politikker til at beskytte dem udviklet sig på internationalt og europæisk niveau. Der er sket store fremskridt bl.a. som følge af vedtagelsen af en række EU-regler, der kommer ofrene til gode, nemlig direktivet om ofres rettigheder fra 2012 og direktivet om erstatning fra 2004, og nu dokumentet »For en ny EU-strategi for ofres rettigheder 2020-2025«.

2.2. Kommissionens mål med vedtagelsen af den første EU-strategi for ofres rettigheder er, at alle ofre for kriminalitet kan være sikre på, at deres rettigheder vil blive respekteret fuldt ud, uanset hvor i EU forbrydelsen fandt sted.

2.3. Strategien indeholder en række tiltag for de næste fem år med fokus på to mål: først og fremmest at give ofre bedre mulighed for at anmelde kriminalitet, kræve erstatning og i sidste ende komme sig over følgerne og dernæst at samarbejde med alle de relevante aktører for ofres rettigheder.

2.4. Strategien indeholder også en række tiltag for Kommissionen samt medlemsstaterne og civilsamfundet for de næste fem år.

2.5. Strategien er baseret på fem hovedprioriteter: 1. effektiv kommunikation med ofrene og et sikkert miljø ved anmeldelse af kriminalitet, 2. bedre beskyttelse af og støtte til de mest sårbare ofre, 3. lettere adgang for ofrene til at opnå erstatning, 4. styrkelse af samarbejdet og koordineringen blandt aktører vedrørende ofres rettigheder og 5. styrkelse af den internationale dimension af ofres rettigheder.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Overordnet set vil strategiens fem prioriteter sandsynligvis skabe positive virkninger og bidrage effektivt til at støtte medlemsstaternes gennemførelse af de relevante EU-rammer. Dog bør flere centrale punkter samt tværgående spørgsmål omtales.

⁽¹⁾ Med hensyn til bl.a. dataindsamling og dokumentations- og anmeldelsesmekanismer samt adgang til finansiering, men også indførelse af bæredygtige lokale systemer til støttetjenester.

3.2. Strategien indeholder begrænset vejledning om betydningen af at oprette eller, afhængigt af det enkelte tilfælde, øge rækkevidden og effektiviteten af anmeldelsesmekanismerne (uanset om de er formelle eller uformelle). Sådanne mekanismer bør integreres og være tilgængelige for alle kategorier af ofre uanset deres status i den pågældende EU-medlemsstat og bør tilpasses og være fleksible med hensyn til at opfylde de mest sårbare behov. Dette kræver øget behovsvurdering, dokumentation, dataindsamling og høringsprocesser som beskrevet i andre bemærkninger nedenfor.

3.3. Selv om der i strategien flere gange henvises til de udfordringer, som sårbare grupper står over for, bør den også henviser til flygtninge og asylansøgere og erkende, at de som gruppe er mere udsatte i forhold til islamofobiske, racistiske, fremmedfjendske og andre typer af hadforbrydelser.

3.4. Af strategien fremgår det, at »[o]frenes vanskeligheder med at få adgang til retsvæsenet [...] hovedsageligt [skyldes] manglende oplysninger og utilstrækkelig støtte og beskyttelse«. Det er værd at fremhæve, at strategien bør indeholde yderligere oplysninger med hensyn til behovet for at gøre eksisterende bestemmelser og mekanismer ikke blot bedre kendt, men generelt mere tilgængelige (fra anmeldelse og selvidentificering til adgang til støtte eller klagemuligheder). Der kan ofte være behov for støtte i denne henseende, f.eks. socialarbejdere, personale, der tager sig af uledsagede migranter eller asylsøgende børn, eller børn i børnebeskyttelsesordninger, sundhedspersonale, personale inden for sundhedsplejen og psykiatrien, tolke for dem, der ikke taler det lokale sprog osv. Også for disse støttetjenester bør der være efteruddannelse, men som det er nu, er efteruddannelsen i de fleste tilfælde kun tiltænkt de retshåndhævende myndigheder og retsvæsenet.

3.5. Selv om strategiens førsteprioritet helt klart er at sikre effektiv kommunikation med ofre for forbrydelser og trygge rammer for ofrenes anmeldelse af forbrydelser, er der stadig store problemer med at sikre, at der **findes effektive, velfungerende og tilgængelige** anmeldelses- og registreringssystemer, navnlig uformelle. Dette fremgår endda af strategien, hvori det fremhæves, at mange af de mest udsatte grupper og ofre ofte er tilbageholdende med at — og heller ikke kan — gå til myndighederne eller oplever andre hindringer for at foretage formelle anmeldelser (hos myndighederne). Selv om disse systemer ikke fører til strafferetlig efterforskning, kan de stadig give adgang til bestemte former for støtte og kan være relevante med hensyn til at levere data i lokale eller nationale sammenhænge — hvilket bør være nøglen til den politiske beslutningsproces — og til budgettering og planlægning af tjenester.

3.6. Ligeledes synes der at være ringe eller ingen henvisninger i strategien til dokumentation eller dataindsamling. For at tilgodese ofres behov og etablere en ramme til sikring af ofres rettigheder, navnlig når det gælder ofre for visse former for kriminalitet — hadforbrydelser, seksuel og kønsbaseret vold osv. — kræves en indgående forståelse af den lokale og samfundsmæssige kontekst, adgang til befolkningsgrupper, behovsvurderinger og udvikling af målrettede politiske og praktiske løsninger. I strategien bør man derfor generelt opmuntre landene — måske ved hjælp af en tværgående metode — til at fremme dataindsamling og høring af samfundsgrupper, ofre og potentielle ofre samt gennemføre behovsvurderinger med kortlægning af bedste praksis i samarbejde med civilsamfundsorganisationer som rettesnor for den politiske beslutningstagning og institutionelle opgaver.

3.7. Et sidste punkt, der skal fremhæves i forbindelse med indsamling af data, er, at de centrale myndigheder (politiet/domstolene/anklagemyndigheden) er nødt til at indføre effektive systemer, der gør det muligt, at **oplysninger om ofre for forbrydelser** kan indsamles og analyseres systematisk og anvendes i forbindelse med udformningen af målrettede modforanstaltninger. I øjeblikket indsamler kun få EU-medlemsstater disaggregerede data om kriminalitetsofrenes profiler. Sådanne oplysninger ville være nyttige i en analyse af tendenser og mønstre og kunne bidrage til udformningen af forebyggende aktiviteter, informationskampagner, anmeldelsesværktøjer, identifikations- og reaktionsmekanismer og støttetjenester.

3.8. Endvidere er det i mange EU-medlemsstater svært at vurdere omfanget af fænomener som hadforbrydelser som følge af manglende adgang til anmeldelsessystemer, alt for formelle systemer til registrering af hændelser og/eller klager (som måske kun er tilgængelige for politiet og/eller anklagemyndigheden) og mangel på visse kriterier og retningslinjer for dataindsamling med hensyn til ofre. Et fælles syn på dataindsamling vedrørende ofre for kriminalitet, som kan tilvejebringes gennem denne strategi, vil give bedre og mere målrettede svar. Dette hænger også sammen med andre initiativer fra Kommissionen, og hvordan de kan gennemføres (såsom i forbindelse med racisme og fremmedhad), da disse sandsynligvis også påvirkes negativt af manglen på data eller korrekt analyse deraf.

3.9. Med hensyn til anmeldelser er det vigtigt at præcisere, at strategien ser på alle tre søjler, som er relevante for at sikre ofres rettigheder: a) identifikation (af ofre for forbrydelser), hvilket kan gøres gennem formelle og uformelle anmeldelsesmekanismer som nævnt i en tidligere kommentar, b) forebyggelse og c) reaktion.

3.10. Det er en kærkommen udvikling, at strategien indeholder flere henvisninger til vigtigheden af, at »relevante fagfolk kommunikerer med ofrene på en måde, der er tilpasset deres særlige behov«. Men for at kunne gennemføre dette på passende vis bør der indføres en mekanisme samt kapacitetsopbyggende ordninger for relevante fagfolk, som giver dem mulighed for at foretage korrekt identifikation og skabe forståelse for de særlige behov. Uden denne identifikation er det ikke muligt at nå målet om at sikre en reaktion, der opfylder de særlige behov. En sådan mekanisme kræver koordinering mellem myndigheder, civilsamfundsorganisationer og græsrods- eller lokalsamfundsorganisationer. Dette vil ikke blot føre til, at flere forbrydelser anmeldes af personer fra særligt sårbare grupper og registreres, og bidrage til opbygning af sager, men vil også øge de nationale systemers overordnede mulighed for at kortlægge ofrenes behov og give relevante henvisninger og individualiserede reaktioner. Strategien bør derfor omfatte fokus på eller præcisering af midlerne til at forbedre identifikationen af de særlige behov blandt ofre for forbrydelser.

3.11. Hvad angår ovennævnte punkt, indeholder strategien flere henvisninger til ofre med »særlige behov«, som »bør have adgang til specialiseret støtte og beskyttelse«. I denne forbindelse bør nationale aktører gennem strategien tilskyndes til at indføre identifikations- og evalueringsmekanismer for særlige behov, hvilket også vil medføre **regelmæssige udvekslinger med andre eksisterende relevante identifikationsmekanismer** som f.eks. mekanismen til bekæmpelse af menneskehandel. Dette ville give mulighed for udveksling af ekspertise mellem flere organer og en bedre, mere omfattende og helhedsorienteret indsats, der passer til de særlige behov, som er identificeret.

3.12. Alle tjenester såvel som oplysningskampagner om ofres rettigheder skal ligeledes baseres på behovsvurderinger og høringer af befolkningsgrupper. Ved udformningen af den slags oplysningskampagner bør der ikke kun lægges særlig vægt på børneofre, ældre eller ofre med handicap, men også på behovene hos f.eks. flygtninge, asylansøgere og migranter, der udsættes for kriminalitet og som også kan stå over for alvorlige hindringer for adgang til information, anmeldelse eller støttetjenester, herunder intersektionel forskelsbehandling.

3.13. Fokus på undervisning er afspejlet i hele strategien, og det er helt sikkert nøglen til at sikre, at systemerne fungerer gnidningsløst, og beskytte ofres rettigheder. Hvis vi imidlertid erkender følgerne af visse former for kriminalitet, navnlig hadforbrydelser, cyberkriminalitet, kønsbaseret vold og kriminalitet, der berører børn, bør uddannelsesaktiviteter ikke kun være tilgængelige for de retslige myndigheder og politiet. Der bør også sættes fokus på at forbedre kompetencerne hos dem, der først kommer i kontakt med ofrene — det kan være socialarbejdere, lærere, personer, der beskæftiger sig med beskyttelse af børn, personale ved instanser for modtagelse eller tilbageholdelse af immigranter eller grænsepoliti. Dette gælder navnlig i forbindelse med blandet migration, herunder irregulær blandet migration mellem EU's medlemsstater, risikoen for at blive offer for udnyttelse og det stigende antal anmeldelser om vold ved grænserne og i asylmodtagelsescentre.

3.14. Vi glæder os over, at der i direktivet om ofres rettigheder fra 2012 er fokus på genoprettende retfærdighed og den deraf følgende slutning, at sådanne tjenester primært bør tage hensyn til ofres interesser og behov, men strategien bør indeholde flere retningslinjer og et detaljeret overblik over, hvordan landene kan gennemføre kvalitetsstandarder og indføre tilgængelige, rimelige og effektive værktøjer til at støtte ofre i deres adgang til sådanne genoprettende tjenester.

3.15. Selv om strategien indeholder enkelte eksempler på kønsbaseret vold, bør andre typer af seksuel og kønsbaseret vold også erkendes og præciseres, som eksempelvis skadelig traditionel praksis såsom kønslemlæstelse af piger/kvinder, børneægteskaber osv. En udvidelse af denne liste vil bidrage til at øge bevidstheden om den slags praksis blandt de retshåndhævende myndigheder og andre relevante fagfolk.

3.16. Det foreslåede EU-netværk til forebyggelse af kønsbaseret vold og vold i hjemmet, som der henvises til i strategien, bør have udvidet sin rolle, så den også omfatter mål og resultater vedrørende identifikation og afhjælpning af denne type kriminalitet (hvilket navnlig er relevant, når den har en tværnational komponent).

3.17. Kønsbaseret vold og chikane i arbejdslivet betragtes som en krænkelse af eller brud på menneskerettighederne og er en trussel mod den menneskelige værdighed, fremme af anstændigt arbejde og adgang til og fremskridt på arbejdsmarkedet. De europæiske arbejdsmarkedsparter underskrev i et forsøg på at løse dette problem en selvstændig aftale i 2007, som skal gennemføres fuldt ud på nationalt plan i medlemsstaterne. I anledning af ILO's 100 år blev konvention

nr. 190 — konventionen om vold og chikane — vedtaget i 2019, og den indeholder foranstaltninger til forebyggelse af voldshandlinger og til beskyttelse af ofre samt peger på værktøjer til effektiv håndhævelse og retsmidler samt vejledning, undervisning og oplysningsinitiativer. EØSU opfordrer EU-institutionerne til at fremme en hurtig ratificering af denne konvention i medlemsstaterne og koordinere eventuelle opfølgende aktiviteter på europæisk plan.

3.18. Når menneskehandel tages op i strategien, skal den virkning, som menneskehandel og udnyttelse har på ikke-EU-borgere, også erkendes. Dette gælder også for strategiens vigtige tiltag, idet disse også bør fokusere på at vurdere, i hvor stort omfang de mekanismer, der er for ofre for menneskehandel, også er tilgængelige for ikke-EU-borgere (såsom migranter, asylansøgere og flygtninge). Desuden bør strategien omfatte støtteforanstaltninger for at øge tilgængeligheden, effektiviteten og fleksibiliteten i mekanismer til at identificere og tackle menneskehandel for flygtninge, migranter og asylansøgere, der bliver ofre for ulovlig kriminalitet i forbindelse med menneskehandel.

3.19. Når det drejer sig om kriminalitetsofres adgang til erstatning, bør man i strategien også bedre afspejle idéen om, at en sådan adgang skal være uafhængig af (eller uden hensyn til) offerets status i en EU-medlemsstat. Uheldigvis er asylansøgere, flygtninge og migranter ofte tilbageholdende med at søge erstatning, når de bliver ofre for kriminalitet, på grund af manglende information, manglende kyndige og tilgængelige støttetjenester eller frygt for repressalier eller negative virkninger for deres status. Hvis målet er at bemyndige ofrene, bør strategien ligeledes komme ind på disse bekymringer og sørge for målrettede aktioner til at slå bro over disse kløfter, som specifikke kategorier af ofre står over for.

4. Særlige bemærkninger til de fem prioriteter i strategien

4.1. Effektive metoder til kommunikation med ofre og trygge rammer for ofrenes anmeldelse af forbrydelser

4.1.1. Et af de vigtige tiltag for Kommissionen vedrører uddannelsestiltag rettet mod retslige og retshåndhævende myndigheder. Men behovet for at sørge for efteruddannelse i, hvordan man håndterer ofre for forbrydelser, navnlig ofre for hadforbrydelser, er lige så relevant for socialarbejdere og for sundhedspersonale. En sådan undervisning bør udtrykkeligt omfatte kurser i fordomme og stereotyper og afvikles i samarbejde med NGO'er, der yder støtte til forskellige sårbare grupper.

4.1.2. Med hensyn til det vigtige tiltag for Kommissionen om at sørge for EU-finansiering til nationale organisationer, der yder støtte til ofre, og relevante lokalsamfundsorganisationer bør denne finansiering navnlig ydes med henblik på at udvikle støttetjenester som omfattende pakker — juridisk og psykologisk støtte til at hjælpe med at finde arbejde, når der er behov for det, nødboliger og støtte til medicinske udgifter.

4.1.3. På medlemsstatsniveau er de foreslåede vigtige tiltag stadig på et meget generelt og temmelig retorisk niveau. Effektiv gennemførelse af direktivet sikres, såfremt de nationale myndigheder udvikler, vedtager og gennemfører metodiske standarder, der giver retslige og retshåndhævende myndigheder og sociale tjenester mulighed for at anerkende ofre for forbrydelser (navnlig ofre for hadforbrydelser) og yde passende støtte.

4.1.4. Hvor de nationale myndigheder ikke allerede indsamler disaggregerede data om ofre for forbrydelser, bør dette prioriteres, eventuelt med støtte fra EU-finansiering.

4.1.5. Medlemsstaterne bør indgå i de foreslåede vigtige tiltag om informationskampagner om rettigheder, og mulighederne for at anmelde forbrydelser starter i skolerne med folkeoplysning. De nationale myndigheder bør sørge for, at de nationale obligatoriske læseplaner indeholder oplysninger om rettigheder, nationale menneskerettighedsinstitutioner og tilgængelige beskyttelsesmekanismer, som er tilpasset elevernes forståelse.

4.1.6. For at give NGO'er mulighed for at deltage i undervisningsaktiviteter med myndighederne og samtidig inddrage værdifulde erfaringer fra modtagerne og de eksperter, som hjælper ofre for forbrydelser, er det vigtigt, at dette bidrag anerkendes og belønnes gennem institutionelle partnerskaber ⁽²⁾.

4.2. Forbedring af støtten til og beskyttelsen af de mest udsatte ofre

4.2.1. Med hensyn til det foreslåede vigtige tiltag for at Kommissionen støtter ofre med særlige behov såsom børn, ofre for kønsbaseret vold eller vold i hjemmet, ofre for racistiske og fremmedfjendske hadforbrydelser, LGBTI+-ofre for hadforbrydelser, ældre ofre og ofre med handicap bør støtten til særligt sårbare grupper starte med at anerkende dem og de særlige karakteristika ved deres status, som ofte fører til, at de gøres til ofre. Dette vil betyde, at der vedtages afledt ret og udvikles uddannelsespakker, der forklarer de særlige forhold, der gør sig gældende for de forskellige mest sårbare grupper, og metoder til at interviewe dem, så man undgår gentraumatisering og vejleder i, hvordan man tager kontakt til de samfund, hvor dette er tilfældet.

4.2.2. Med hensyn til det vigtige tiltag om at få Kommissionen til at gennemføre vejledende principper om beskyttelse af og støtte til ofre for hadforbrydelser og hadefuldt tale bør dette suppleres med oprettelsen af en EU-mekanisme til overvågning af effektive reaktioner på hadforbrydelser og hadefuldt tale gennem EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder, som kan videreudvikle sin nuværende dataindsamlingsmekanisme, så den omfatter nationale anmeldelser og tidlig varsling.

4.2.3. Angående det foreslåede vigtige tiltag for medlemsstater, der bygger på erfaringerne fra covid-19-pandemien, navnlig tiltaget, der har til formål at sikre, at ofre for kønsbaseret vold og vold i hjemmet har adgang til støtte og beskyttelse, og oprette integrerede og målrettede specialhjælpetjenester for de mest sårbare ofre, herunder sikkert husly for børn, familier, kvinder, der er ofre for kønsbaseret vold og LGBTI-personer + har erfaringerne med covid-19 i visse medlemsstater endnu en gang vist, at myndighederne er dårligt rustet til at skaffe husly eller nødboliger på kort sigt, navnlig uden for hovedstæderne. Det er nødvendigt at etablere nødboliger, sikre boliger og støttecentre samt levere integrerede støttetjenester, og dette kræver samarbejde med de nationale myndigheder og private aktører samt EU-finansiering.

4.3. Lettere adgang for ofrene til at opnå erstatning

4.3.1. En af de relevante aktører er EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), som gennem sit netværk af uafhængige eksperter fra medlemsstaterne (FRANET) foretager en årlig analyse af den lovgivning og de politikker, som er vedtaget, for at sikre at ofres rettigheder beskyttes, og som også kan udarbejde tematiske rapporter. I kraft af sit mandat kan FRA fremme lovende praksis og organisere arrangementer, hvor de erstatningsydende myndigheder kan udveksle idéer og styrke samarbejdet.

4.4. Styrkelse af samarbejdet og koordinationen mellem alle relevante aktører

⁽²⁾ Efter Menneskerettighedsdomstolens afgørelse fra 2016 i sagen MC og AC mod Rumænien (om en homofobisk hadforbrydelse) og aktuelt under nøje overvågning af Europarådets Ministerråd tilbyder NGO'en ACCEPT Romania, som støttede sagsøgerne i sagen, eksempelvis løbende gratis undervisning til Romanian Institute for Studies of Public Order (ISOP). Denne undervisning omfatter en præsentation af lovgivning mod forskelsbehandling, bestemmelser om hadforbrydelser og hvad seksuel orientering og kønsidentitet betyder, og består af praktiske kurser, simuleringer og »levende biblioteker«, hvor tre eller fire medlemmer af LGBTI-samfundet deltager i en time i løbet af dagen og deler deres erfaringer med de retshåndhævende myndigheder. Dette er en enorm menneskelig og logistisk indsats, som leveres af de frivillige i NGO'en og dens tilknyttede eksperter. Den virkelige udfordring ligger imidlertid i den manglende bæredygtighed og den begrænsede effekt af kurserne. Kun en lille gruppe på 20-30 personer deltager i denne undervisning ud af de hundredvis af nyansatte eller de tusindvis af ansatte i indenrigsministeriet. Løsningen ville være at prioritere udviklingen af den interne kapacitet i de nationale retslige og retshåndhævende myndigheder ved at gennemføre sådanne kurser som en integreret del af den faglige videreuddannelse.

4.4.1. Med hensyn til det foreslåede tiltag for medlemsstaterne om opbygning af et samfund, der er mere modstandsdygtigt ved i højere grad at inddrage civilsamfundet i nationale tiltag er begrebet »inddrage civilsamfundet« alt for bredt — politiforbund, fængselsvagter, civilbeskyttelses-/forsvarsorganisationer samt kirker regnes også med i civilsamfundet. Det er vigtigt, at de dele af civilsamfundet, som arbejder direkte med ofre for forbrydelser, deltager aktivt.

4.4.2. EU har undertegnet Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen), men på nationalt plan, kritiseres Istanbulkonventionen i visse medlemsstater, hvor forbehold og fortolkninger fremføres som svar på en ny retorik om »traditionelle værdier«, der beskriver køn, kønsbaseret vold og kønsidentitet som konstruktioner, der undergraver nationale identiteter og fremstiller vold i hjemmet som et privat anliggende. EU spiller en grundlæggende rolle med hensyn til at beskytte Istanbulkonventionen. Selv om det er op til medlemsstaterne at udvikle og forbedre den nationale lovgivning, kan EU oplyse om betydningen af beskyttelse mod kønsbaseret vold. Dette kan også opnås ved at øremærke finansiering til udvikling af faglige moduler i uddannelsen af jurister, til fremme af udvekslinger og støtte til NGO'er, som fører kampagner og udfører lobbyarbejde, og samtidig yde støtte til ofre for kønsbaseret vold.

4.5. Styrkelse af den internationale dimension af ofres rettigheder

4.5.1. Koordination på tværs af alle EU-institutioner og -agenturer i gennemførelsen af strategien er afgørende for, at EU kan tage føringen i Europarådets og FN's aktiviteter for ofre.

4.5.2. EU bør benytte sig af internationale programmer til at finansiere aktiviteter uden for EU, som skal støtte udvikling af lovgivning, politikker og tjenester, herunder gennem finansiering til kapacitetsopbyggende aktiviteter, som omfatter alle ofre for forbrydelser.

5. EU-finansiering

5.1. Det er kun en meget lille brøkdel af EU's budget, som går til spørgsmål vedrørende ofre. Dette står i modsætning til omkostningerne ved forbrydelser for ofrene og samfundet. Med tanke på den store betydning og gennemgribende karakter af spørgsmålene vedrørende ofre bør Kommissionen udvikle en strategisk tilgang til økonomisk støtte til ofre, hvor man afdækker de områder, der sandsynligvis vil drage størst mulig fordel af EU-finansiering, og hvor integreringen af prioritering af ofre koordineres på tværs af EU's forskellige finansieringsprogrammer, herunder programmer, der gennemføres på nationalt og internationalt plan ⁽³⁾.

5.2. Finansiering er alfa og omega og bør ydes ved hjælp af en ikkeprojektbaseret tilgang og på længere sigt gennem en blanding af EU-finansiering og national finansiering.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ Victim Support Europe, roadmap for the victims' rights strategy for 2020-2024.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en midlertidig undtagelse fra visse bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF for så vidt angår udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenesters anvendelse af teknologier til behandling af personoplysninger og andre data med henblik på bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online«

(COM(2020) 568 final — 2020/0259 (COD))

(2021/C 10/10)

Hovedordfører: **Ionuț SIBIAN**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 17.9.2020 Rådet for den Europæiske Union, 18.9.2020
Retsgrundlag	Artikel 114, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	246/1/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU mener, at enhver undtagelse fra direktiv 2002/58/EF må overvejes nøje for at beskytte alle borgeres ret til privatlivets fred, men mener alligevel, at alvorsgraden af forbrydelsen og dens skadelige virkninger i dette tilfælde **berettiger en undtagelse**.

1.2. EØSU tilslutter sig generelt den foreslåede forordning om en **midlertidig** og **strengt begrænset** undtagelse fra artikel 5, stk. 1, og artikel 6 i direktiv 2002/58/EF, som beskytter kommunikationshemmeligheden og trafikdata.

1.3. Efter udvalgets overbevisning er den **midlertidige karakter** (idet forordningen gælder frem til den 31. december 2025) **ikke berettiget**, og Kommissionen bør sikre, at der udvikles og gennemføres tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af børn inden for en tidsramme på mindre end fem år.

1.4. Hvad angår de branchemæssige **standarder for indberetning og gennemsigtighed**, som beskrives i artikel 3, litra e), i den foreslåede forordning, mener EØSU, at det ville være nyttigt, hvis en tredjepart foretager regelmæssig testning/revision ved hjælp af sammenlignelige stikprøver, som ikke indeholder materiale med seksuelt misbrug af børn (børnepornografi), i stil med EICAR-testfiler i antivirusbranchen.

1.5. Kommissionen bør efter udvalgets mening organisere en åben konkurrence med en betydelig præmie⁽¹⁾ for at tilskynde ikke bare til udvikling af open-source-værktøjer og branchemæssige standarder, men også til udvikling af mulige nye metoder til at opdage og indberette seksuelt misbrug af børn i end-to-end-krypteret elektronisk kommunikation.

1.6. EØSU mener, at det er på tide, at EU får sit eget **europæiske center for forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn**, og opfordrer Kommissionen til indtrængende at tilskynde til, at et sådan center oprettes og udvikles. Centret bør efter udvalgets opfattelse bygge på Europols arbejde for at samarbejde med virksomheder og retshåndhævende myndigheder om at finde ofrene og retsforfølge gerningsmændene.

⁽¹⁾ I stil med de EU-finansierede projekter NESSIE og ECRYPT (eSTREAM) eller konkurrencer som NIST om kryptografi.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Nylige data fra Europol⁽²⁾ viser, at covid-19-pandemien har haft enorm indvirkning på strafbare handlinger på internettet. Mængden af materiale med seksuelt misbrug af børn, som blev delt online, steg betydeligt under nedlukningsperioden.

2.2. Ud af de i alt 16,9 millioner indberetninger af børnepornografi, som USA's nationale center for forsvundne eller misbrugte børn (NCMEC) modtog i 2019, og som omfattede 45 millioner elementer af identificeret børnepornografi, kom 16,8 millioner indberetninger fra elektroniske tjenesteudbydere. Heraf lå næsten 3 millioner billeder og videoer med børnepornografi på servere i EU.

2.3. Den foreslåede forordning er nødvendig, fordi visse onlinekommunikationstjenester⁽³⁾ som følge af den fulde anvendelse af den europæiske kodeks for elektronisk kommunikation fra den 21. december 2020 vil falde ind under direktivet om e-databeskyttelse (direktiv 2002/58/EF). Dette direktiv indeholder ikke et eksplicit retsgrundlag for frivillig behandling af indhold eller trafikdata med henblik på opdagelse af børnepornografi online, og tjenesterne ville være nødt til at indstille deres aktiviteter, medmindre medlemsstaterne vedtager specifikke nationale foranstaltninger.

2.4. Som reaktion på dette besluttede Kommissionen at prioritere fremsættelsen af et forslag om en meget målrettet forordning for at undgå, at der opstår et hul i lovgivningen inden for reguleringsrammen for telekommunikation.

2.5. Den foreslåede forordning indeholder garantier til at sikre privatlivets fred og beskyttelse af personoplysninger:

- behandlingen skal stå i rimeligt forhold til formålet og være begrænset til veletablerede teknologier, som udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester regelmæssigt har anvendt til dette formål inden forordningens ikrafttræden
- den anvendte teknologi skal være i overensstemmelse med det aktuelle tekniske niveau i branchen og forstyrre privatlivets fred så lidt som muligt
- den anvendte teknologi skal i sig selv være tilstrækkelig pålidelig og i videst muligt omfang begrænse fejlraten og straks berigtige eventuelle fejl, der måtte forekomme
- den teknologi, der anvendes til at opdage hvervning af børn, skal være begrænset til brug af relevante »nøgleindikatorer«
- behandlingen skal begrænses til, hvad der er strengt nødvendigt
- oplysninger skal slettes straks, medmindre de påviser børnepornografi
- udbyderne skal offentliggøre en årlig rapport om deres behandling af oplysninger.

2.6. I bund og grund sørger undtagelsen blot for, at den nuværende praksis opretholdes.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁾ Exploiting isolation: sexual predators increasingly targeting children during COVID pandemic, Europol, juni 2020.

⁽³⁾ F.eks. webmail- eller meddelelsetjenester.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse »Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem for så vidt angår identifikation af afgiftspligtige personer i Nordirland«

(COM(2020) 360 *final* — 2020/0165 (CNS))

(2021/C 10/11)

Rådets anmodning om udtalelse	28.8.2020
Retsgrundlag	Artikel 113 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	209/0/9
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU fuldt ud går ind for forslaget indhold, og da EØSU allerede har behandlet dette emne i sine udtalelser om *Momsreformpakken (I)*, vedtaget den 14. marts 2018 ⁽¹⁾, og *Momsreformpakken (II)*, vedtaget den 23. maj 2018 ⁽²⁾, besluttede det på sin 555. plenarforsamling den 27., 28. og 29. oktober 2020, mødet den 29. oktober 2020, med 209 stemmer for og 9 hverken for eller imod at afgive en udtalelse, som støtter det fremsatte forslag, og at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokumenter.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EUT C 237 af 6.7.2018, s. 40.

⁽²⁾ EUT C 283 af 10.8.2018, s. 35.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme«*(COM(2020) 220 final — 2020/0097 (COD))**(2021/C 10/12)*

Anmodning om udtalelse	Rådet, 24.6.2020
Retsgrundlag	Artikel 196 og artikel 322, stk. 1, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	209/0/9
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU går ind for forslaget indhold, og da EØSU allerede har behandlet dette emne i sine tidligere udtalelser om *Styrkelse af EU's civilbeskyttelsesindsats — rescEU* ⁽¹⁾ og *EU-civilbeskyttelsesmekanisme (ændring)* ⁽²⁾, vedtaget hhv. den 18. oktober 2018 og den 19. juni 2019, besluttede det på sin 555. plenarforsamling den 27., 28. og 29. oktober 2020, mødet den 29. oktober, med 209 stemmer for og 9 hverken for eller imod at afgive en udtalelse, som støtter det fremsatte forslag, og at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokumenter.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EUT C 62 af 15.2.2019, s. 231.

⁽²⁾ EUT C 282 af 20.8.2019, s. 49.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion for så vidt angår anvendelsesdatoen og visse andre datoer som henvist til i denne forordning«

(COM(2020) 483 *final* — 2020/0231 (COD))

(2021/C 10/13)

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.9.2020 Rådet, 14.9.2020
Retsgrundlag	Artikel 43, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	209/0/9
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU fuldt ud går ind for forslagens indhold, som ikke giver anledning til bemærkninger, besluttede det på sin 555. plenarforsamling den 27., 28. og 29. oktober 2020, mødet den 29. oktober, med 209 stemmer for og 9 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for det fremsatte forslag.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Rådets forordning om åbning og forvaltning af autonome EU-toldkontingenter for import af visse fiskevarer til De Kanariske Øer i perioden 2021-2027«

(COM(2020) 437 — 2020/0209 (CNS))

(2021/C 10/14)

Anmodning om udtalelse	Rådet, 16.9.2020
Retsgrundlag	Artikel 349 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	209/0/9
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU fuldt ud går ind for forslaget indhold, som ikke giver anledning til bemærkninger, besluttede det på sin 555. plenarforsamling den 27., 28. og 29. oktober 2020, mødet den 29. oktober, med 209 stemmer for og 9 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for det fremsatte forslag.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 (»den europæiske klimalov«)

(COM(2020) 563 *final* — 2020/0036 (COD))

(2021/C 10/15)

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 6.10.2020 Rådet, 5.10.2020
Retsgrundlag	Artikel 192, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	209/0/9
(for/imod/hverken for eller imod)	

Kommissionen besluttede den 17. september 2020 at forelægge Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg et ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EU) 2018/1999.

Da udvalget allerede har behandlet det oprindelige forslag i sin udtalelse om *Den europæiske klimalov* ⁽¹⁾, der blev vedtaget den 15. juli 2020, besluttede udvalget på sin 555. plenarforsamling den 27.-29. oktober 2020 (mødet den 29. oktober 2020) med 209 stemmer for og 9 hverken for eller imod ikke at afgive en ny udtalelse om emnet, men at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EUT C 364 af 28.10.2020, s. 143.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og Den Europæiske Investeringsbank — Årlig strategi for bæredygtig vækst 2020«

(tillægsudtalelse)

(COM(2019) 650 final)

(2021/C 10/16)

Ordfører: **Philip VON BROCKDORFF**

Præsidiets henvisning	28.5.2020
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 32, stk. 1, og artikel 29, litra a), i gennemførelsesbestemmelserne til forretningsordenen
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	8.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	250/0/6
(for/imod/hverken for eller imod)	

Præambel

Denne udtalelse er den ene af to opfølgende udtalelser, som omhandler henholdsvis den årlige strategi for bæredygtig vækst [COM (2019) 650 final] og henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet [COM(2019) 652 final]. Formålet er at opdatere og uddybe EØSU's tidligere forslag ⁽¹⁾ under hensyntagen til den seneste udvikling, følgerne af og genopretningen efter covid-19 samt de forskellige rapporter og henstillinger, der er blevet offentliggjort i forbindelse med det igangværende europæiske semester. De to udtalelser udgør det europæiske civilsamsfunds overordnede bidrag til den økonomiske og sociale politik og miljøpolitikken i den kommende europæiske semesterproces, som forventes at blive indledt i november 2020. EØSU opfordrer Kommissionen og Rådet til at tage hensyn til dette bidrag i forbindelse med den kommende efterårspakke vedrørende det europæiske semester og den interinstitutionelle beslutningsproces, som følger heraf.

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU anser det for positivt, at den årlige strategi for bæredygtig vækst tager et vigtigt skridt i retning af en mere social, inklusiv og bæredygtig økonomisk model, der tager højde for verdensmålene for bæredygtig udvikling og især forpligtelsen til at omdanne den nuværende vækstmodel til en model for grøn vækst. Denne forpligtelse er fortsat yderst relevant i lyset af de økonomiske og sociale virkninger af covid-19, og den bør medtages i efterårspakken under det forestående europæiske semester, hvor Kommissionen fastsætter de økonomiske og sociale prioriteter for EU.

1.2. EØSU er af den opfattelse, at det for at reagere effektivt på følgevirkningerne af covid-19 er nødvendigt at udarbejde både økonomiske og sociale konsekvensvurderinger. Med disse vurderinger vil medlemsstaterne få et fuldt indblik i, hvordan følgevirkningerne af covid-19 har påvirket økonomierne og personers, varers og tjenesters bevægelser i EU. Desuden er det nødvendigt, at myndighederne handler hurtigt og effektivt for at overvinde covid-19-krisen og dens virkninger, og dette kræver, at de har en klar forståelse af dens indvirkning.

1.3. Myndighederne må reagere ved at vedtage makroøkonomiske støtteforanstaltninger, som kan bidrage til at genoprette tilliden og støtte en genopretning af efterspørgslen. For at dette skal være muligt, anbefaler EØSU en revision af reglerne for stabilitets- og vækstpakten med henblik på at støtte den økonomiske genopretning og give myndighederne tilstrækkelig stor manøvfrihed samt mulighed for at foretage hårdt tiltrængte investeringer i infrastruktur, navnlig på

⁽¹⁾ EUT C 120 af 14.4.2020, s. 1, og EUT C 120 af 14.4.2020, s. 7.

klimaområdet. Det er også nødvendigt med fleksible regler for statsstøtte for at støtte virksomheder i alle størrelser i omstillingen til en digital og grøn økonomi. Adgang til finansiering er også afgørende, navnlig for SMV'er, og det samme gælder revisionen af SMV-strategien.

1.4. Den samme logik gælder på det sociale område, hvor myndighederne har behov for effektive og velfinansierede offentlige sundhedsforanstaltninger for at forebygge yderligere spredning og — hvilket er lige så vigtigt — for målrettede politikker, der kan støtte de sociale sikringssystemer og dermed beskytte indkomsten for udsatte sociale grupper, som har lidt mest som følge af indkomsttab i forbindelse med den økonomiske tilbagegang. Der bør også tilskyndes til fagforeningsmedlemskab som et bidrag til at nå målene under den europæiske søjle for sociale rettigheder, hvilket er tvungende nødvendigt i disse krisetider.

1.5. Som følge af covid-19 er fair beskatning blevet mere relevant, idet myndighederne står over for et enormt finansielt pres i forbindelse med støtten til nødforanstaltninger. EØSU er imidlertid også af den opfattelse, at den økonomiske nedgang som følge af covid-19 har udstillet Den Monetære Unions iboende svagheder og ufuldstændighed. EU har længe debatteret spørgsmålet om en finanspolitisk union, og genopretnings- og resilienspakken på 750 mia. EUR viser, trods sine mangler, at EU tager nogle store skridt i retning af integration. Det er endnu usikkert, om dette vil bringe medlemsstaterne tættere på en finanspolitisk union, men der kan ikke herske tvivl om, at det er nødvendigt at gentænke skattepolitikken i EU, ikke mindst for at støtte offentlige investeringer i infrastruktur, uddannelse, sundhed og social beskyttelse.

1.6. EØSU understreger, at de politiske ledere spiller en vigtig rolle i disse krisetider. Forhandlingerne, som førte til genopretnings- og resilienspakken, afslørede nogle brudflader inden for EU, og sådanne brudflader lover ikke godt for det institutionelle og konstitutionelle eftersyn, som er nødvendigt for at give EU et mere stabilt grundlag, hvis Unionen fortsat skal være relevant og udvise sammenhold i Europa og globalt.

1.7. EØSU bifalder, at »Next Generation EU«-planen kommer på det rette tidspunkt. Dog vil planen kræve en stor indsats af både medlemsstaterne og Kommissionen for at gennemføre den på samme tid som EU's almindelige budget for 2021-2027. Der er fortsat ubesvarede spørgsmål om de forskellige kapaciteter i EU, og det kan derfor blive nødvendigt for Kommissionen at støtte både kapacitetsopbygningen og processen til udvælgelse af projekter yderligere. Når det gælder den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 beklager udvalget, at Rådet har nedsat Kommissionens oprindelige forslag. Både Europa-Parlamentet og EØSU — i udtalelsen om »Den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020« — havde allerede givet udtryk for, at Kommissionens forslag var utilfredsstillende⁽²⁾.

1.8. Tidsfaktoren er også afgørende. Enhver unødigt forsinkelse af vedtagelsen og gennemførelsen af den vedtagne plan risikerer at underminere EU's økonomiske genopretning og opfyldelsen af målsætningerne i den årlige strategi for bæredygtig vækst og således sætte tusindvis af arbejdstageres og mindre virksomhedsejeres eksistensgrundlag og velfærd på spil i hele EU.

1.9. EØSU ser den årlige strategi for bæredygtig vækst som en mulighed for, at EU kan skifte til en økonomisk model, som vægter økonomiske og sociale/inklusive mål lige højt. Målsætningerne i den årlige strategi for bæredygtig vækst bør ikke afspores som følge af de økonomiske udfordringer, som covid-19 forårsager. Covid-19 har om noget vist, at den sociale dimension er lige så vigtig som den økonomiske dimension i vores liv.

1.10. EØSU støtter bestræbelserne på at øge produktiviteten i EU, men dette bør ikke ske på bekostning af den økonomiske bæredygtighed eller arbejdsvilkårene. Økonomisk velstand er afgørende, og den kan opnås, hvis væksten tilføjer værdi til økonomien og samfundet og gør en reel forskel i menneskers liv, samtidig med at den styrker modstandsdygtigheden over for fremtidige udefrakommende chok og bidrager til at skabe konvergens mellem lande og regioner.

2. Årlig strategi for bæredygtig vækst 2020 og covid-19

2.1. Den 17. december 2019 vedtog Kommissionen efterårspakken, herunder den årlige strategi for bæredygtig vækst 2020 og den fælles beskæftigelsesrapport. Hovedbudskabet i den årlige strategi for bæredygtig vækst er, at økonomisk vækst ikke er et mål i sig selv, og at økonomien skal tjene både mennesker og planeten. Omstillingen til en ny vækstmodel er i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt og dermed en økonomi, der respekterer grænserne for vores naturlige ressourcer. Den nye model for økonomisk vækst er også i overensstemmelse med de mål for beskæftigelse, der er beskrevet i den fælles beskæftigelsesrapport, hvor skabelsen af arbejdspladser først og fremmest vil føre til langsigtet velstand i EU.

⁽²⁾ EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106.

2.2. Den grønne pagt kan defineres som EU's »nye bæredygtige vækstmodel«, der bidrager til at nå verdensmålene for bæredygtig udvikling (SDG'erne), således som det delvist fremgår af de fire nye prioriterede områder i den årlige strategi for bæredygtig vækst: a) miljømæssig bæredygtighed, b) produktivitetsevinster, c) retfærdighed og d) makroøkonomisk stabilitet. De har erstattet den tidligere »positive trekant« i den årlige vækststrategi, der omfattede investeringer, finanspolitisk bæredygtighed og strukturreformer.

2.3. Overordnet set tager den årlige strategi for bæredygtig vækst et vigtigt skridt i retning af en ny tilgang, der dækker over en mere social, inklusiv og bæredygtig økonomisk model, som tager højde for verdensmålene for bæredygtig udvikling og især forpligtelsen til at omdanne den nuværende vækstmodel til en model for grøn vækst. Det anser EØSU for at være positivt. Den årlige strategi for bæredygtig vækst gør det også klart, at den refererer til bæredygtighed på alle planer, ikke kun miljømæssigt. Miljø, produktivitet, retfærdighed og stabilitet vægtes således ligeligt af Kommissionen.

2.4. Kommissionen mener også, at den nye økonomiske dagsorden vil kræve en overgangsperiode, der må være retfærdig og inklusiv og sætte borgerne i første række, og at omkostningerne ikke må bæres af de mest udsatte, og den anerkender dermed, at klimaændringerne og ledsageforanstaltningerne har betydelige fordelingsmæssige konsekvenser. Overgangsperioden vil uafvendeligt medføre centrale afvejninger som eksempelvis kan resultere i stigende transportpriser og tab af arbejdspladser. EØSU har den holdning, at sådanne afvejninger vil kræve en vurdering af de sociale konsekvenser og et passende svar fra social- og finanspolitikker i hele EU. Sådanne vurderinger har nu fået en helt ny dimension i lyset af covid-19's økonomiske, sociale og — i et mindre omfang — klimamæssige følgevirkninger.

2.5. Covid-19-krisens økonomiske følgevirkninger har været tredobbelte, idet den har påvirket produktionen direkte, har forårsaget disruption i leveringskæder og på markeder og haft en finansiell indvirkning på virksomheder og finansielle markeder. Det er imidlertid endnu for tidligt at vurdere den fulde indvirkning på de europæiske økonomier, og denne vil i høj grad afhænge af, om Europa bliver ramt af en anden bølge senere i år. Ikke desto mindre er det tydeligt, at covid-19 har ramt økonomierne hårdt. Det er fortsat usikkert, hvornår den efterfølgende genopretning vil finde sted, og de ustabile rammevilkår har sammen med covid-19's indvirkning på markederne ført til økonomisk tilbagegang i hele EU. Hvor der for 2020 var forudset en vækst i EU-27's samlede BNP på 1,2 %, forventes der nu et fald på 7,4 % som følge af covid-19. Til sammenligning førte tilbagegangen under finanskrisen i 2009 til et fald på 4,5 % for EU-28. Den aktuelle krise har nu skubbet EU ud i den alvorligste recession i Unionens historie, og arbejdsløsheden forventes at stige til 9 % fra 6,7 % i 2019.

2.6. Covid-19 har også påvirket de sociale sikringssystemer, idet bl.a. sundhedssektoren, arbejdsløshedsforsikrings-systemet og pensionerne er under pres som følge af pandemiens følgevirkninger og de finansielle begrænsninger, som navnlig forårsages af nødforanstaltningerne og henstanden med skattebetalinger. I takt med at enkeltpersoner og familier oplever et faldende indkomstniveau og indkomsttab, forventes antallet af mennesker, som lever i relativ fattigdom i EU, at stige. Det er derfor lige så vigtigt at vurdere de sociale følgevirkninger af covid-19 som at vurdere indvirkningen på økonomierne.

2.7. De sociale følgevirkninger vil også kræve nye overvejelser vedrørende det fokus, som den årlige strategi for bæredygtig vækst har på EU's sociale dimension. De sociale rettigheder bliver specifikt nævnt under retfærdighedsmålet i den årlige strategi for bæredygtig vækst med følgende udsagn »For at forbedre sine økonomiske og sociale præstationer skal EU fuldt ud overholde principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder«. Erfaringerne med covid-19 har vist, hvor vigtig en rolle det europæiske instrument for midlertidig støtte til mindske af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation (SURE-instrumentet) kan spille, som det er beskrevet i den årlige strategi for bæredygtig vækst, og betydningen af den støtte arbejdstagere kan få adgang til i en tid med udefrakommende økonomiske chok. Dog ser det ud til, at covid-19 vil øge de eksisterende uligheder på det europæiske arbejdsmarked, og den negative effekt synes at være mere udtalt for arbejdstagere med mindre uddannelse og i lavtlønnede job, og for yngre arbejdstagere samt kvinder⁽³⁾. I sin nuværende form skaber den årlige strategi for bæredygtig vækst ikke balance mellem den sociale og den økonomiske dimension i EU. Der bør derfor lægges større vægt på at rette fokus mod lavtuddannede voksne, forskellen i digitale færdigheder samt opkvalificering og omskoling, navnlig på grund af følgevirkningerne af covid-19.

2.8. EØSU er desuden af den opfattelse, at den grønne pagt under genopretningen også bør være en økonomisk og social pagt, som giver virksomheder og forbrugere incitament til at gå over til bæredygtige produkter, og som forbedrer EU-borgernes livskvalitet ved at forhindre »skader« som følge af klimaændringerne og omstillingen, som foreslået i den grønne pagt gennem mekanismen for en retfærdig omstilling. I den forbindelse anses maksimal fleksibilitet i fortolkningen

⁽³⁾ Fana, M., Tolan, S., Torrejón, S., Urzi Brancati, C., & Fernández-Macías, E, *The COVID-19 confinement measures and EU labour markets*, Nr. JRC120578, Det Fælles Forskningscenter, 2020.

af reglerne om statsstøtte for nødvendig for at gøre det muligt at give incitamenter til investeringer og direkte offentlig deltagelse i erhvervsaktiviteter og på den måde sætte nyt liv i den økonomiske aktivitet og optimere skabelsen af job af høj kvalitet i de regioner, der er berørt af kravet om omstilling. Samtidig bør der i forbindelse med omstillingen aktivt arbejdes for at mindske uligheden og bekæmpe fattigdom som en del af en integreret social og bæredygtig strategi for økonomisk vækst.

2.9. Det er også nødvendigt med bæredygtig og socialt gavnlig produktivitet og økonomisk vækst, kombineret med strukturel tilpasning, for at støtte en passende social beskyttelse, ikke mindst rimelige pensioner, anstændige indkomster samt job og offentlige tjenester af god kvalitet, navnlig sundhed og boliger.

2.10. Den årlige strategi for bæredygtig vækst henviser til »fair beskatning«, og det er hævet over enhver tvivl, at skatteunddragelse og -undgåelse, hvidvask af penge og et til tider uhammet kapløb mod bunden har undergravet skattemyndighedernes muligheder for at opkræve de skatter, der er nødvendige for at opfylde deres økonomiers og borgeres behov. Den årlige strategi for bæredygtig vækst bekræfter også skattens betydning for velfærdsstaters økonomi og anfører, at »nationale skatte- og socialsikringssystemer bør optimeres for at styrke incitamenterne til deltagelse på arbejdsmarkedet, øge retfærdigheden (...) og sikre, at velfærdssystemerne er tilstrækkelige og (...) holdbare«. Endnu en gang, i lyset af covid-19, har en fair beskatning fået større betydning, ikke blot hvad angår finansieringen af nødforanstaltninger, men ligeledes som et grundlag for finansieringen af mellem- til langsigtede nationale og europæiske genopretningsplaner, navnlig offentlige investeringer i infrastruktur, uddannelse, sundhed og social beskyttelse.

2.11. Makroøkonomisk politik forbliver et grundlæggende element i bestræbelserne på at opnå bæredygtig økonomisk vækst, men da den årlige strategi for bæredygtig vækst blev lanceret sidste år, anerkendte man de bekymrende perspektiver for vækst. Grundet covid-19 er situationen nu forværret, og det understreger endnu en gang den rolle, offentlige indtægter og udgifter spiller, som defineret af finanspolitikken, der er lige så relevant som den monetære politik. At vende tilbage til sparepolitikker er ikke en mulighed, når man tager de langsigtede virkninger af den finansielle krise i betragtning. Budgetbalance synes nu en umulighed for de fleste, hvis ikke alle, medlemsstater, i hvert fald på kort til mellemlang sigt. Ikke desto mindre er målsætningen om makroøkonomisk stabilitet central for økonomisk genopretning. Dette mål kan imidlertid ikke opfyldes, medmindre stabilitets- og vækstpagten bliver revideret ud over den aktuelle, midlertidige aktivering af den generelle undtagelsesklausul på baggrund af covid-19. Det anses desuden for nødvendigt at revidere statsstøttereglerne for bl.a. at støtte grønne investeringer.

2.12. Semesterprocessen, som har konkurrencedygtig bæredygtighed som sin centrale komponent, vil blive endnu vigtigere som en følsom pulsmåler og indikator for de nødvendige politiske tiltag og reformer. På grund af covid-19 og det stærke fokus på økonomisk genopretning kan målsætningen om at sikre makroøkonomisk vækst dog ikke opnås uden social samhørighed og bæredygtighed. Deraf vigtigheden af et stærkere retligt grundlag for at inddrage civilsamfundet som ligeværdige partnere i semesterprocessen. EØSU understreger også, hvor vigtig perioden efter covid-19 vil være for EU. EU's relevans for borgerne afhænger af, hvor effektiv genopretningsplanen og den årlige strategi for bæredygtig vækst vil være, idet dette afspejler EU's evne til at skabe meningsfyldte forbedringer for almindelige borgere i hverdagen.

3. EU's reaktion på covid-19 og betydningen for den årlige strategi for bæredygtig vækst

3.1. Covid-19-krisen har ramt den europæiske økonomi og den globale økonomi hårdt. Recessionen ulmer i en række medlemsstater og med den risikoen for alvorlige konsekvenser og historiske arbejdsløshedsniveauer. De nødvendige foranstaltninger for at inddæmme smitten har resulteret i en betragtelig nedgang i udbud og efterspørgsel. De økonomiske aktiviteter inden for transport, detailhandel, produktion, forlystelser, turisme, rekreation, håndværk og kultur er skudt i sænk. Og det er tydeligt, at den offentlige tillid til de sundhedsrelaterede covid-19-tiltag har direkte og omgående økonomiske effekter.

3.2. Afbrydelserne i forsyningskæden, der har påvirket fremstillingsindustrien, og de faldende råvarepriser har sammen med stærkt stigende priser for sundheds- og IKT-produkter yderligere forværret de økonomiske konsekvenser af covid-19. Medlemsstaternes hidtil usete niveauer af låntagning til finansiering af de første støtteforanstaltninger i forbindelse med pandemien har hæmmet enden til finanspolitisk stimulering i den størrelsesorden, der er nødvendig for at kunne stabilisere økonomien og håndtere den sundhedsmæssige og humanitære krise, for ikke at nævne en hurtig økonomisk genopretning efter krisen.

3.3. Små og mellemstore virksomheder ⁽⁴⁾, de selvstændige erhvervsdrivende og lønmodtagere med ansættelse uden et fast timetal er blevet hårdest ramt. Krisen har medført en drastisk ændring af SMV'ernes erhvervsklima, og denne ændring har en enorm negativ indvirkning på hundredtusindvis af SMV'er i hele EU. Ændringen truer også den centrale rolle, som SMV'er spiller i vores daglige liv. SMV'er skaber social stabilitet på lokalt og regionalt niveau, hvor de udgør ryggraden i lokalsamfundenes økonomiske aktiviteter. De udgør det centrale element i den europæiske model for social velfærd, idet ejer-ledere er mere interesserede i deres virksomheds og den lokale økonomis udvikling på mellemlang og lang sigt end i profit og omsætning på kort sigt ⁽⁵⁾. Desuden har håndværk og SMV'er altid stået i forreste linje med hensyn til den kulturelle udvikling i Europa, og de spiller en vigtig rolle for den bæredygtige omstilling og bevarelse af traditioner, værdier og knowhow. I dag er SMV'er vigtigere end nogen sinde før for livet i bycentrene og for, at det fortsat er attraktivt at bo i landdistrikterne, idet de opfylder befolkningens daglige behov og sikrer social stabilitet og samhørighed.

3.4. Den aktuelle krise berører alle, men den truer med at sætte landvindingerne på ligestillingsområdet tilbage og forstærke problemerne vedrørende fattigdom, som et fænomen, der i højere grad rammer kvinder, kvinders sårbarhed over for vold og kvinders lige deltagelse i arbejdsstyrken ⁽⁶⁾. Selv om de fulde virkninger af covid-19 er for komplekse til, at man kan bedømme dem, kan man med sikkerhed sige, at krisens konsekvenser risikerer at omstyrte årtiers fremskridt inden for fattigdomsbekæmpelse og forværre ulighederne i hele EU. Samtidig bliver medlemsstaterne måske nødt til at afsætte flere økonomiske og menneskelige ressourcer end planlagt, hvis de frister, der er knyttet til opfyldelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling, skal overholdes.

3.5. Lukningen af skoler og højere uddannelsesinstitutioner har haft mange negative konsekvenser for børn og unge, herunder afbrudte læringsforløb. Alt dette kan få konsekvenser for kompetenceudvikling, karrieremuligheder og potentiel livsindkomst. Genopretningsindsatsen bør derfor også støtte bredbåndsadgang for lavindkomsthusholdninger og computerhardware til undervisningsformål for skolebørn.

3.6. På den mere positive side har de digitale teknologier gennem krisen vist sig at være gode redskaber, som har bidraget til kontinuitet i erhvervslivet, til onlineundervisning og til i højere grad end nogensinde før at føre mennesker sammen, hvilket har bidraget til at bevare den mentale sundhed. Men ulighed, hvad angår bredbåndsadgang, og manglende adgang til IKT står i vejen for en effektiv fjerndeltagelse og adgang til fjernarrangementer i skolesammenhæng.

3.7. Mere relevant for den årlige strategi for bæredygtig vækst er det, at coronakrisen vil kunne få en dyb og negativ indvirkning på bestræbelserne på at skabe bæredygtig vækst. En langtrukken økonomisk opbremsning kan skade gennemførelsen af den årlige strategi for bæredygtig vækst, forpligtelserne med hensyn til frister i Parisaftalen og verdensmålene for bæredygtig udvikling. Den barske sandhed er, at vi kunne have været bedre forberedt på krisen, hvis medlemsstaterne havde vedtaget mere bæredygtige og økonomisk robuste strategier forud for krisen. Covid-19 har udstillet de europæiske økonomiers iboende svagheder, især en overdreven afhængighed af overvejende procykliske økonomiske politikker og økonomiske sektorer, der er meget sårbare over for udefrakommende økonomiske chok.

3.8. På det politiske niveau kalder denne krise på politiske ledere med beslutningsevner, som tror på solidaritet, gennemsigtighed og samarbejde. Tiden er ikke til egeninteresse, beskyldninger eller politisering. Frem for alt kan det ikke tillades, at der slækkes på retsstatsprincippet i krisetider. Det er en udbredt antagelse, at retsstatsprincippet er en forudsætning for økonomisk vækst ⁽⁷⁾, men retsstaten er tydeligvis et flerdimensionelt koncept, der spænder over flere selvstændige komponenter fra personsikkerhed og ejendomsret til kontrol af myndigheder og korruptionskontrol. Efter EØSU's opfattelse er dette foreneligt med økonomisk bæredygtighed og dermed den årlige strategi for bæredygtig vækst.

3.9. EU's reaktion på covid-19 har været bred og har tilstræbt at afbøde virkningerne af covid-19-krisen. Et overblik over disse initiativer findes i figur 1 nedenfor.

⁽⁴⁾ ECCP, *European SMEs and the Impact of COVID-19*, European Cluster Collaboration Forum, 2020.

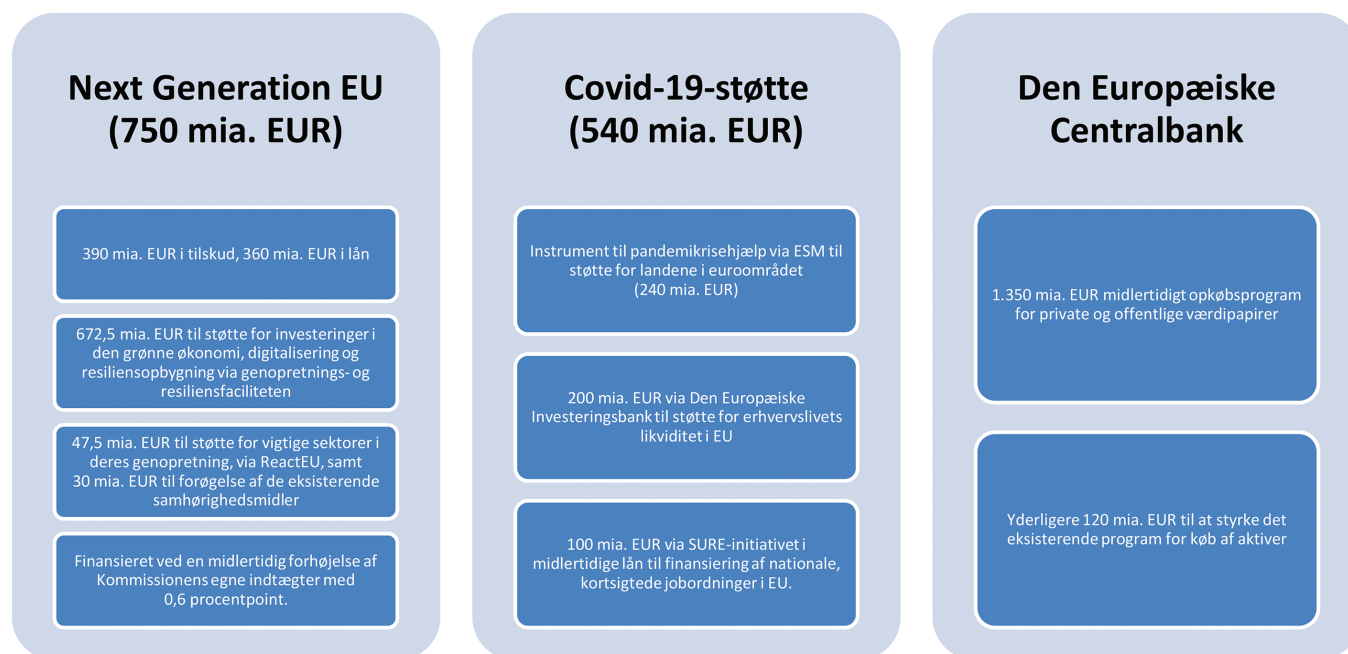
⁽⁵⁾ SMEunited, *Exit & Recovery Strategy — COVID-19 crisis: Proposals from SMEunited*, Policy Paper, 2020.

⁽⁶⁾ Pouliakas, K., & Branka, J, *EU Jobs at Highest Risk of COVID-19 Social Distancing: Will the Pandemic Exacerbate Labour Market Divide?* ZEW Discussion Paper nr. 0613281, (2020).

⁽⁷⁾ Dam, K. W, *The law-growth nexus: The rule of law and economic development*. Brookings Institution Press, 2007.

Figur 1

EU's indsats mod covid-19-pandemien

3.10. Tilsammen vil ovennævnte give et massivt rygstød til EU's økonomiske genopretning. Genopretnings- og resiliensfaciliteten (»faciliteten«) vil tilbyde omfattende finansiel støtte til offentlige investeringer og hårdt tiltrængte reformer, der gør medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige og bedre forberedte på fremtiden. Den vil hjælpe medlemsstaterne med at håndtere de økonomiske og sociale udfordringer, der vil følge efter krisen, på kerneområder som sociale udfordringer, beskæftigelse, kvalifikationer, uddannelse, forskning og innovation, sundhed og rammevilkår for erhvervslivet, herunder offentlig administration og den finansielle sektor. Det er imidlertid nødvendigt at se på de enkelte medlemsstaters evne til at gennemføre reformer og fremme investeringer i infrastruktur. Landene har forskellig kapacitet, og det kan være nødvendigt med et koordineret svar på EU-plan for at sikre investeringernes gennemslagskraft og effektivitet.

3.11. Det afgørende er, at faciliteten også vil sikre, at investeringerne fokuserer på de udfordringer og investeringsbehov, der vedrører den grønne og den digitale omstilling, og dermed sikre en bæredygtig genopretning i tråd med den årlige strategi for bæredygtig vækst. Investeringer i grønne og digitale teknologier vil fremme energieffektiviteten i en række af økonomiens centrale sektorer og dermed skabe arbejdspladser og bæredygtig vækst. Det vil potentielt kunne give EU en »first-mover«-fordel i det globale kapløb om genopretning, og det kan også bidrage til at gøre Unionen mere modstandsdygtig og mindre afhængig gennem en diversificering af centrale forsyningskæder.

3.12. Facilitetens succes vil for en stor del afhænge af den nødvendige fastlæggelse og forberedelse af en række relevante projekter i tråd med de prioriteter, der er præsenteret i det europæiske semester. Det er også vigtigt, at den økonomiske og sociale politik koordineres tæt med henstillingerne fra semesterprocessen. EØSU støtter det synspunkt, at planerne for genopretning og modstandsdygtighed, som faciliteten skal finansiere, skal udgøre en integreret del af processen under hensyntagen til de landespecifikke henstillinger, som beskrevet i det europæiske semester. Disse instrumenter vil derfor forbedre processens effektivitet og støtte gennemførelsen af den årlige strategi for bæredygtig vækst 2020.

3.13. EØSU er også af den opfattelse, at instrumenterne bidrager til at styrke vækstpotentialet samt den økonomiske og sociale modstandsdygtighed i de berørte medlemsstater, og at de dermed kan bidrage til social samhørighed. De støtter også den grønne og den digitale omstilling, som begge er nødvendige forudsætninger for økonomisk bæredygtighed og modstandsdygtighed. Her fremhæver EØSU endnu en gang myndighedernes vigtige rolle i forbindelse med udviklingen af projekter, der kommer både lokalsamfund og den overordnede økonomi til gode. EØSU glæder sig også over Kommissionens hensigt om at føre tilsyn med hele processen, dvs. fastlæggelse, udvikling og gennemførelse af støtteberettigede projekter for at sikre gennemsigtighed. EØSU har dog den holdning, at Kommissionen bør sikre, at en sådan gennemsigtighed betyder, at alle relevante interessenter inddrages i processen.

3.14. På samme måde er det afgørende, at finansieringen under »Next Generation EU«-genopretningsplanen er fair, tilgængelig og står til rådighed for alle dem, der har mest behov for den, i særdeleshed SMV'er, i overensstemmelse med målsætningerne i den årlige strategi for bæredygtig vækst. Dette betyder, at det skal sikres, at den finansiering og bistand, der er afsat til disse formål, bliver udbetalt gennem passende kanaler såsom nationale udviklingsagenturer, set i lyset af at SMV'er typisk finansierer sig selv gennem banksektoren⁽⁸⁾. Adgang til finansiering spiller en meget vigtig rolle for SMV'er, idet denne sørger for den nødvendige likviditet i både krisens akutte fase og i afslutnings- og genopretningsfasen, så de kan investere yderligere i omstillingen til en digital og grøn økonomi. Sådanne investeringer hjælper SMV'er med at håndtere problemet med forsinkede betalinger på en effektiv måde og sikrer dermed tilstrækkelig likviditet for SMV'er.

3.15. På grund af de hidtil usete udfordringer, som SMV'erne står over for, opfordrer EØSU Kommissionen til at opdatere SMV-strategien, så den afspejler de nye omstændigheder, der er opstået med covid-19. EØSU opfordrer også til en forvaltning af SMV-politikken, som inddrager mange niveauer og mange aktører. Det er vigtigt at afstemme tiltag og budgetter mellem forskellige forvaltningsniveauer — EU-niveau samt nationalt, regionalt og lokalt niveau — og inddrage erhvervslivets organisationer i beslutningsprocessen på effektiv vis.

3.16. SMV'er får også brug for støtte fra de nationale myndigheder, der har ansvaret for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og eksterne specialiserede arbejdsmiljøtjenester for at vurdere de nye risici i forbindelse med covid-19, gennemføre de nødvendige foranstaltninger korrekt og mindske belastningerne og omkostningerne i den forbindelse. SMV'erne får desuden brug for støtte til at sørge for de nødvendige personlige værnemidler til medarbejderne på arbejdspladsen. Gennemsigtighed og effektiv kommunikation er afgørende for både leverandører, underleverandører og kunder.

4. Genopbygningen af EU og den årlige strategi for bæredygtig vækst

4.1. EØSU bifalder, at »Next Generation EU«-planen kommer på det rette tidspunkt. Det er imidlertid åbenlyst, at det vil kræve en stor indsats af både medlemsstaterne og Kommissionen at gennemføre planen på samme tid som EU's almindelige budget for 2021-2027. Tidsfaktoren er afgørende. Enhver unødigt forsinkelse af vedtagelsen og gennemførelsen af de aftalte foranstaltninger risikerer at underminere EU's økonomiske genopretning og opfyldelsen af målsætningerne for den årlige strategi for bæredygtig vækst og således sætte tusindvis af europæiske arbejdstageres og mindre virksomhedsejeres eksistensgrundlag og velfærd på spil. Det er ligeledes vigtigt, at den overordnede målsætning om at opfylde målene i den årlige strategi for bæredygtig vækst ikke bliver afsporet på grund af økonomiske udfordringer eller af kortsigtede, politiske årsager. Når det gælder den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 beklager udvalget, at Rådet har nedsat Kommissionens oprindelige forslag. Både Europa-Parlamentet og EØSU — i udtalelsen om »Den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020« — havde allerede givet udtryk for, at Kommissionens forslag var utilfredsstillende⁽⁹⁾.

4.2. Dette kræver en støt bevægelse i retning af en vækstmodel, som anser ikkeøkonomiske og inklusive mål for at være lige så vigtige som økonomiske mål. Det er på tide, at EU bliver mere ambitiøs og stræber efter et mere inkluderende mål: at så mange EU-borgere som muligt får opfyldt deres behov, fra boligforhold til sundhed, samtidig med at vores økosystemer bevares, fra et stabilt klima med frugtbar jord til sunde havområder og et beskyttende ozonlag. Med andre ord: økonomiske fremskridt bør anses som et middel til at sikre overgangen fra ikkebæredygtig og ikkeinkluderende vækst til en mere bæredygtig og inkluderende vækstmodel.

4.3. EØSU mener også, at den økonomiske »disruption«, krisen har skabt, fører til nye overvejelser vedrørende ressourceforbrug og forsyningskædernes skrøbelighed. Samtidig bør EU styrke tilgange, der både forbedrer modstanddygtighed og effektivitet, som eksempelvis cirkulær økonomi og klimaindsats, og eventuelt højne ambitionerne for de nationalt bestemte bidrag, dvs. de tilsigtede reduktioner i udledningen af drivhusgas.

4.4. I en monetær union som euroområdet er det nødvendigt med koordinering og effektive risikodelingsmekanismer, som gør det muligt at give et stort og troværdigt finanspolitisk skub, samtidig med at forskellene indenfor Den Monetære Union reduceres. Det er, efter EØSU's opfattelse, afgørende for økonomisk genopbygning og genopretning, ligesom det vil støtte samfundets mest udsatte. Hvor genopbygning og genopretning er nødvendige for at skabe arbejdspladser og velfærd i EU, er der samtidig brug for finanspolitisk stimulering i stor skala med målrettede foranstaltninger, der skal yde bistand til de enkeltpersoner, der er blevet hårdest ramt af covid-19. Denne indsats kan omfatte tiltag, der skal bevare adgangen til sundhedsydelser og sikre basale levevilkår.

⁽⁸⁾ Bénassy-Quéré, A., Marimon, R., Pisani-Ferry, J., Reichlin, L., Schoenmaker, D., & di Mauro, B. W, 16 COVID-19: Europe needs a catastrophe relief plan. *Europe in the Time of Covid-19*, 2020, s. 103.

⁽⁹⁾ EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106.

4.5. Den finanspolitiske stimulering nævnt ovenfor skal gøres lettere at gennemføre ved hjælp af en revideret stabilitets- og vækstpakt (SVP). En revideret SVP bør lægge mindre vægt på at vurdere medlemsstaternes konjunkturjusterede budgetunderskud. I stedet bør den fokusere på at føre tilsyn med væksten i de offentlige udgifter. Mere konkret vil den enkelte offentlige forvaltning skulle forpligte sig til at afholde udgifter i overensstemmelse med udsigterne for økonomisk vækst og forventede skatteindtægter, og på linje med et middelfristet mål for gæld. Dette vil give medlemsstaterne et større finanspolitisk råderum og mere plads til national beslutningstagning (i samarbejde med interessenter) om indførelsen af covid-19-genopretningsplaner, hvor de offentlige myndigheder tildeles en større rolle i forbindelse med fremme af den økonomiske genopretning. Naturligvis er det en forudsætning for vedvarende og inklusiv økonomisk vækst, at den makroøkonomiske stabilitet fastholdes. EØSU er også af den opfattelse, at målet for makroøkonomisk politik er bæredygtighed i den økonomiske vækst, miljøbeskyttelse og social velfærd på en ligeværdig og afbalanceret måde. Eftersom arbejdsløshed og underbeskæftigelse er hovedårsagerne til fattigdom, er det navnlig en kritisk opgave at holde økonomien så tæt på fuld beskæftigelse som muligt.

4.6. Under genopbygnings- og genopretningsfasen bør man placere det sociale aspekt på lige fod med den økonomiske dimension. Bæredygtig økonomisk aktivitet handler om en tæt forbindelse mellem begge disse aspekter. Økonomisk bæredygtighed, herunder kapitalinvesteringer, er tæt forbundet med den økologiske dimension som f.eks. en sparsommelig brug af ressourcer og energi, men er også knyttet til den sociale dimension, hvori skabelse og bevarelse af arbejdspladser med en passende løn og gode arbejdsforhold anses for lige så vigtige. EØSU mener, at det er nødvendigt at ajourføre EU's retningslinjer for beskæftigelsen set i lyset af covid-19, og en evaluering af krisens indvirkning på arbejdsmarkedet kunne være et udgangspunkt herfor.

4.7. Som anført i punkt 4.6 støtter bæredygtig økonomisk aktivitet den økologiske dimension, og den grønne pagt kan ses som en mulighed for at skabe både økonomiske (for privatpersoner og samfundet som helhed) gevinster og arbejdspladser. EØSU støtter Kommissionens holdning om, at den grønne pagt skal være en vigtig del af genopbygning og genopretning, samtidig med at der tages højde for mulige negative sociale følgevirkninger af omstillingen til bæredygtig økonomisk aktivitet.

4.8. Det samme argument gør sig mere specifikt gældende for digitalisering, hvor der lægges vægt på effektivitet, samtidig med at eventuelle negative følgevirkninger af den digitale omstilling på tjenesteydelsesområdet forsøges minimeret. Covid-19 har vist, hvor vigtig den digitale omstilling er, når det drejer sig om at holde erhvervslivet i gang. Digitaliseringen af SMV'er i alle sektorer bør fremskyndes og udvides, og initiativerne skal fokusere på praksisorienteret fremme og udbredelse af digitale forretningsprocesser i SMV'er, IT-sikkerhed og udvikling af digitale færdigheder. Desuden skal digitale innovationsknudepunkter være teknologiåbne og sigte mod at digitalisere lokale SMV'er. Digital forvaltning spiller også en central rolle, idet den giver mulighed for administrative onlineprocedurer, som kan fjerne hindringer og fremskynde processer. Ved at gå online, ved at anvende digital forvaltning og ved at mindske bureaukrati og lovgivningskrav for SMV'er kan offentlige myndigheder skabe et mere tilgængeligt digitalt miljø for virksomhederne.

4.9. Retsstatsprincippet og især økonomisk styring spiller en central rolle i bestræbelserne på at opnå bæredygtig økonomisk vækst. Økonomisk styring er et vigtigt redskab til at sikre social og økonomisk ligeværdighed, men med hensyn til bæredygtighed kræver det en forståelse af og respekt for meninger og holdninger udtrykt af forskellige interessegrupper i samfundet, ligesom det skal tilstræbes at forene disse forskelligheder. I den henseende er der et presserende behov for at støtte udbredelsen af fagforeningsmedlemskab og en øget deltagelse blandt de voksende dele af arbejdsstyrken, som ikke er repræsenteret i dag.

4.10. En højere produktivitet er afgørende for at kompensere for den demografiske udvikling og for at støtte konvergens i opadgående retning blandt lande og regioner, navnlig de lande og regioner i EU, som har brug for udvikling og produktivitet over gennemsnittet for at nå et niveau, der bidrager til at opnå bæredygtig økonomisk vækst. For at en økonomi kan vokse bæredygtigt fremover skal dens vækstkapacitet forøges, men kun til det punkt, hvor en sådan vækst skaber merværdi for økonomien, samfundet og borgerne. Øget produktivitet er derfor et middel til at nå målet: et mål om bedre levevilkår, miljø og arbejdsforhold, der står i et rimeligt forhold til de særlige færdigheder og kvalifikationer, arbejdet kræver. I den forbindelse er det nødvendigt at forfølge strategier, som sigter mod at forbedre virksomhedernes konkurrenceevne på de hjemlige og globale markeder på grundlag af en aktiv inddragelse af arbejdstagerne for at støtte velfungerende relationer mellem arbejdsmarkedets parter.

4.11. Covid-19 har været et afgørende øjeblik for EU, og historien vil afgøre, hvorvidt vores reaktion har været fyldestgørende. Dette vil ikke blive bedømt på baggrund af de umiddelbare foranstaltninger, der havde til formål at støtte de enkeltpersoner og husholdninger, der blev økonomisk og socialt berørt af nedlukningen. Succeskriteriet vil være om indsatsen på mellemlang til lang sigt resulterer i en genopbygning og en genopretning, der gør en reel forskel for millioner af EU-borgere.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet«

(tillægsudtalelse)

(COM(2019) 652 final)

(2021/C 10/17)

Hovedordfører: **Judith VORBACH** ⁽¹⁾

Præsidiets henvisning	28.5.2020
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 32, stk. 1, og artikel 29, litra a), i gennemførelsesbestemmelserne til forretningsordenen
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	8.9.2020
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.10.2020
Plenarforsamling nr.	555
Resultat af afstemningen	148/9/21
(for/imod/hverken for eller imod)	

Indledning

Denne udtalelse er den ene af to opfølgende udtalelser. I denne behandles henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet [COM(2019) 652 final] og i den anden den årlige strategi for bæredygtig vækst 2020 [COM(2019) 650 final]. Formålet er at opdatere og uddybe EØSU's tidligere forslag ⁽²⁾ ved at tage højde for den seneste udvikling, følgerne af og genopretningen efter covid-19 såvel som de forskellige rapporter og henstillinger, der er blevet offentliggjort i forbindelse med det igangværende europæiske semester. De to udtalelser udgør det europæiske civilsamfunds omfattende input vedrørende den økonomiske og sociale politik og miljøpolitikken til den næste europæiske semestercyklus, som forventes at blive indledt i november 2020. EØSU opfordrer Kommissionen og Rådet til at bruge inputtet til efterårspakken under det forestående europæiske semester og den deraf følgende interinstitutionelle beslutningsproces.

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det udefrakommende symmetriske chok, som covid-19 har udløst, har ramt euroområdet økonomi hårdt. Ifølge Kommissionens økonomiske forårsprognose 2020 »vil EU's økonomi opleve en recession af historiske proportioner« ⁽³⁾, mens dens økonomiske sommerprognose 2020 ⁽⁴⁾ forudsiger en »endnu dybere og mere uensartet recession«.

1.2. Fuldførelsen af det indre marked og sikring af, at markedet kommer sig hurtigt og er fuldt funktionsdygtigt, bør fortsat være en af de vigtigste prioriteter. Dette er bl.a. ensbetydende med håndhævelse af de 20 principper i den europæiske søjle for sociale rettigheder.

⁽¹⁾ Denne udtalelse blev udarbejdet under EØSU's mandatperiode 2015-2020 af Mihai Ivaşcu som ordfører og Judith Vorbach som medordfører. Udtalelsen blev fremlagt på den første plenarforsamling i EØSU's mandatperiode 2020-2025 i oktober 2020 af Judith Vorbach som hovedordfører.

⁽²⁾ Se EØSU's udtalelser om »Årlig strategi for bæredygtig vækst 2020« — (EUT C 120 af 14.4.2020, s. 1) og om »Den økonomiske politik i euroområdet« — (EUT C 120 af 14.4.2020, s. 7).

⁽³⁾ Økonomisk prognose forår 2020: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/ip_20_799.

⁽⁴⁾ Økonomisk prognose sommer 2020: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/IP_20_1269.

1.3. Prognoserne viser, at arbejdsløsheden, fattigdommen og den sociale og økonomiske ulighed vil stige drastisk, og at et betydeligt antal virksomheder vil gå konkurs. Desuden har pandemien ramt alle medlemsstater i euroområdet, men med forskellige økonomiske og sociale konsekvenser. Af frygt for en dyb recession har både EU's borgere og investorer ageret med tilbageholdenhed og afventer sikrere prognoser. EØSU advarer desuden om yderligere systemiske risici ledsaget af en kraftig konjunkturedgang, bl.a. ustabilitet i den finansielle sektor eller deflationstendenser.

1.4. EØSU opfordrer til solidaritet mellem medlemsstaterne i euroområdet og mellem borgerne for at reducere uligheder i indkomst og velstand i samfundet. Pandemien forventes at få alvorlige konsekvenser for arbejdsmarkedet og de sociale forhold i euroområdet med stigende arbejdsløshed, ulige indkomstfordeling, fattigdom og social eksklusion til følge. Arbejdsløshedsprocenten i euroområdet ventes at stige til 9,6 % i 2020 og kun falde lidt til 8,6 % i 2021, igen med betydelige forskelle mellem medlemsstater, regioner og endda grupper af borgere. Der forventes endvidere en markant stigning i ungdomsarbejdsløsheden, som vil kunne afhjælpes med en effektiv ungdomsgaranti. Derudover følges uligheder i indkomst og velstand af uligheder i forventet levetid og adgangen til uddannelse og sundhedsydelser af høj kvalitet. Der må endvidere i fremtidige EU-politikker tages omhyggeligt hensyn til krisens konsekvenser for ugunstigt stillede grupper og personer med handicap.

1.5. EØSU venter, at pandemien vil føre til en omstrukturering af vores økonomi, og at der vil blive udviklet nye forretningsmodeller. Europa er allerede frontløber inden for cirkulær økonomi, den grønne omstilling og kampen mod klimaforandringer. En hurtig og effektiv udrulning af digitaliseringen vil øge tempoet i omstillingen til intelligent og grøn vækst. EU skal udnytte dette momentum til at styrke vores konkurrencefordele og sikre, at Europas mål er at være frontløber og indtager en førende rolle på vitale områder, nemlig den digitale sektor, kunstig intelligens, teknologi, dekarbonisering og bæredygtig cirkulær vækst. EØSU understreger, at det er nu, der skal handles, og ikke når covid-19-pandemien er ovre.

1.6. EØSU bifalder Rådets afgørelse om EU's genopretningsplan, som skal spille en vigtig rolle i Europas økonomiske genopretning og hjælpe medlemsstaterne med at bekæmpe pandemien og sikre et hurtigt og bæredygtigt økonomisk opsving. Genopretningsplanerne bør kobles sammen med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og skal samtidig give et boost til bæredygtig og inklusiv vækst.

1.7. Udvalget mener, at der i den næste flerårige finansielle ramme (FFR) bør afsættes de nødvendige midler til at sikre bæredygtig og inklusiv vækst og nå EU's strategiske mål. EØSU bemærker derfor, at Det Europæiske Råd har reduceret FFR i forhold til Europa-Parlamentets og EØSU's ønsker. Desuden er de beløb, som var afsat under Next Generation EU til at kompensere for nedskæringerne i FFR, blevet fjernet eller kraftigt sat ned. EØSU er især betænkelig ved nedskæringerne i investeringer i innovation og forskning, digitalisering og Fonden for Retfærdig Omstilling samt frafaldet af kravet om respekt for retsstatsprincippet.

1.8. Pandemien har øget presset på de offentlige budgetter, og gældsniveauerne forventes at vokse i hele euroområdet. Samtidig er der indgået forpligtelser til at bekæmpe klimaforandringerne og fremme digitaliseringen, og investeringer af høj kvalitet, som kan skabe merværdi og kvalitetsjob, er afgørende for at sikre den økonomiske og sociale genopretning. EØSU er af den opfattelse, at det ikke kun er for at nå disse mål, men også for at sikre den økonomiske genopretning, at det er nødvendigt at øge presset for at tackle klimakrisen, fremme velbetalte job og bekæmpe fattigdom.

1.9. EØSU mener, at aktiveringen af undtagelsesbestemmelsen var et nødvendigt initiativ, og advarer mod en for tidlig tilbagevenden til de gældende regler fra før pandemien, da det vil indebære besparelser i de hårdest ramte lande, som ikke vil kunne opvejes af en eventuel støtte fra Next Generation EU. Endvidere mener EØSU ikke, at de ajourførte budgetregler bør træde i kraft igen, før arbejdsløsheden er faldet markant. Desuden tilskynder EØSU til en omstilling til velstandsorienteret og solidaritetsbaseret økonomisk styring, f.eks. gennem indførelse af en gylden regel.

1.10. Den fleksibilitet i anvendelsen af EU-midler, der hurtigt er blevet indført, idet det er blevet muligt for medlemsstaterne at foretage overførsler mellem fonde, regioner og politiske mål, er nødvendig og hensigtsmæssig. Men EØSU advarer om, at medlemsstaterne er nødt til at forbedre deres programkapacitet markant og samtidig sikre, at alle de mobiliserede midler udnyttes fuldt ud og effektivt, især til investeringer med øjeblikkelig positiv effekt for at overvinde recessionen og/eller investeringer i omstillingen til en bæredygtig, inklusiv og digitaliseret lavemissionsøkonomi.

1.11. Det europæiske semester har for nylig fået en central placering i genopretnings- og resiliensfaciliteten. EØSU bemærker dog, at politiske organer såsom Europa-Parlamentet og nogle nationale parlamenter ikke eller kun i minimalt omfang er involveret i processen, hvilket betyder, at der ikke er tilstrækkelig demokratisk kontrol. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne bør desuden spille en endnu større rolle.

1.12. EØSU forventer, at bankerne i euroområdet vil fungere som buffere under krisen ved at tilføre den nødvendige likviditet og kredit til privatpersoner. Bankunionen bør omgående fuldføres, hvilket også omfatter gennemførelse af den europæiske indskudsforsikringsordning. Fuldførelsen af kapitalmarkedsunionen bør prioriteres lige så højt. I den henseende understreger EØSU, hvor vigtig effektiv regulering af de finansielle markeder er for at opnå stabilitet i den finansielle sektor.

1.13. Gennemførelse af socialpolitikker på EU-plan og via det europæiske semester er afgørende for at rette op på markedssvigt eller understøtte markedsudviklingen på nationalt plan. EØSU fremhæver, at en forudsætning for opnåelse af økonomisk og social modstandsdygtighed er, at der sættes ind over for de enorme ubalancer mellem og i medlemsstaterne.

1.14. Omfattende og hurtige offentlige og private investeringer i FoU og færdigheder må efter EØSU's opfattelse straks prioriteres, hvis EU ønsker at tackle udfordringen med en skrumpende og aldrende befolkning og fremme digitaliseringen. Regeringerne bør være villige til at fremme nye innovative idéer og finansiere eksperimenter i sektorer med højt vækstopotiale.

1.15. Der skal være støtte til de nationale sociale sikringssystemer. For at skabe modstandsdygtige og solidaritetsbaserede strukturer, der stabiliserer euroområdet i krisetider, bør der etableres en EU-arbejdsløshedsgenforsikringsordning for at styrke de nationale systemer ved at gøre tilskud betinget af, at de nationale ordninger finansieres på en måde, der er robust.

1.16. EØSU spekulerer på, hvordan medlemsstaterne i euroområdet ville reagere på et anderledes, asymmetrisk chok i efterdønningerne af den nuværende situation, hvis kun en eller to medlemsstater blev ramt af endnu en krise. EØSU mener, at medlemsstaterne i euroområdet er nødt til at samarbejde mere, og at de har behov for specifikke instrumenter til at forbedre deres modstandsdygtighed og evne til at absorbere symmetriske og asymmetriske chok.

1.17. Skatteunddragelse, udhuling af skattegrundlaget, overførsel af overskud, hvidvaskning af penge og bekæmpelse af korruption er stadig følsomme og politisk vanskelige emner for mange medlemsstater. EØSU opfordrer til en fremskyndet tidsplan for reform af skattepolitikker, der endegyldigt lukker smuthuller og bekæmper unddragelse i hele Unionen, da dette nu er blevet endnu mere relevant. Der skal udformes en tidsvarende EU-skattedagsorden, som kan tackle fremtidens økonomiske, sociale og miljømæssige udfordringer, samtidig med at den demokratiske tilgang forbedres. Udvalget støttede faktisk allerede sidste år fuldt ud indledningen af drøftelserne om en gradvis overgang til afstemning med kvalificeret flertal og den almindelige lovgivningsprocedure på skatteområdet, men anerkendte samtidig, at alle medlemsstater og EU's institutioner og organer til enhver tid skal have passende mulighed for at deltage i beslutningsprocessen EØSU efterlyser handling i forhold til Kommissionens forslag, så hurtigt som muligt og på den måde, som det er blevet anbefalet i tidligere EØSU-udtalelser ⁽²⁾.

2. Indledning og generelle bemærkninger

2.1. I februar 2020 vedtog EØSU med et stort flertal udtalelsen *Den økonomiske politik i euroområdet 2020*. Selv om der stadig var vækst i euroområdet, var der en bekymrende afmatning og eksterne og interne ubalancer i økonomien. Siden da har de økonomiske og sociale omstændigheder ændret sig dramatisk både i Europa og i hele verden, i takt med at covid-19-pandemien har spredt sig hurtigt og ramt alle medlemsstater. Dette udefrakommende ekstreme, symmetriske chok har ramt euroområdets økonomi med øget fattigdom og indkomstuligheder til følge. Ifølge Kommissionens økonomiske forårsprognose 2020 »vil EU's økonomi opleve en recession af historiske proportioner« i 2020. Den økonomiske sommerprognose 2020 bekræfter disse triste udsigter ved at forudsige en »endnu dybere og mere uensartet recession«.

⁽²⁾ Jf. EØSU's udtalelser »På vej mod en mere effektiv og demokratisk beslutningstagning inden for EU's skattepolitik« — (EUT C 353 af 18.10.2019, s. 90) og »Fremme af en bæredygtig økonomisk vækst i hele EU« — (EUT C 364 af 28.10.2020, s. 29).

2.2. Europa er hjemsted for verdens største indre marked og for den anden mest anvendte valuta. Det fulde potentiale i en fælles valuta vil dog først blive nået, når den er indført i alle medlemsstater, og Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en) er fuldt gennemført. Selv om der i Kommissionen er en stigende interesse for at styrke euroens rolle i verden, kan dette kun realiseres, hvis recessionen afbødes mest muligt, og der sikres dynamisk og inklusiv vækst umiddelbart i kølvandet på recessionen. Derfor er det også nødvendigt at støtte medlemsstaterne ved hjælp af en sammenhængende og målrettet fælles EU-strategi. Eurogruppens formand anerkendte i sin tale den 11. juni, at koordinering, navnlig inden for euroområdet, er nøglen til at sikre, at vi undgår divergencer og akkumulering af ubalancer. Beskyttelse af den fælles valuta er lige så afgørende som beskyttelse af det indre marked. De er nemlig indbyrdes forbundne ⁽⁶⁾.

2.3. Det indre marked er en af EU-projektets mest bemærkelsesværdige bedrifter. Det indre marked har muliggjort fri og gnidningsløs handel mellem medlemsstaterne og har dermed bidraget til den økonomiske velstand, fremgangen og nogle af de højeste levestandarder i verden. Fuldførelsen af det indre marked og sikring af, at markedet kommer sig hurtigt og er fuldt funktionsdygtigt, bør fortsat være hovedprioriteter i lyset af brexitforhandlingerne og de mulige konsekvenser deraf. Dette er bl.a. ensbetydende med en social dagsorden med foranstaltninger, der fremmer opadgående social konvergens for at sikre rimelige og bedre arbejdsforhold og en mere ligelig fordeling af indkomst og velstand. De 20 principper i den europæiske søjle for sociale rettigheder som f.eks. princippet om »lige løn for lige arbejde på den samme arbejdsplads« skal håndhæves korrekt med henblik på gennemførelsen af foranstaltningerne om social konvergens og opnåelse af bedre arbejdsforhold. Pandemiens negative indvirkninger på opfyldelsen af planen for FN's mål for bæredygtig udvikling bør ligeledes måles, og EU bør bestræbe sig på at fastholde de oprindeligt fastsatte tidsfrister.

2.4. I forårsprognosen fremhævede Kommissionen, at »pandemien i alvorlig grad [har] påvirket forbruget, industriproduktionen, investeringer, handelen, kapitalstrømme og forsyningskæderne«, og at arbejdsmarkedet ventes at blive ramt hårdt. Kommissionen bemærkede desuden, at »Der er [...] risiko for, at pandemien kan udløse mere drastiske og permanente holdningsændringer over for globale værdikæder og internationalt samarbejde«. Der er desuden efterfølgende risici som f.eks. pandemiens alvor, konkurser, krise i den finansielle sektor, likviditetsproblemer og vanskelige forhandlinger. Arbejdsmarkedet kan blive langvarigt trykket. Ifølge den økonomiske sommerprognose vil økonomien i euroområdet skrumpes med 8,7 % i 2020, mens EU's økonomi som helhed ventes at skrumpes med 8,3 %.

2.5. Som følge af det uhørte, udefrakommende symmetriske chok, som covid-19-pandemien har udløst, peger prognoserne på, at arbejdsløsheden, fattigdommen og den sociale og økonomiske ulighed vil stige drastisk, og at et betydeligt antal virksomheder vil gå konkurs. Pandemien har ramt alle medlemsstater i euroområdet, men med forskellige økonomiske og sociale konsekvenser. I nogle EU-lande vil dette slag forværre de allerede eksisterende sociale problemer. BNP-prognoserne for 2020 varierer fra et fald på 4,6 % i Polen til en tilbagegang på 11,2 % i Italien, og det ventes, at følgerne af nedgangen vil give sig meget forskelligt udslag i medlemsstater og regioner. Forskelle i adgang til og omkostningerne ved låntagning fra medlemsstat til medlemsstat og den manglende koordinering af de økonomiske og sociale politikker og miljøpolitikken på EU-niveau kan påvirke medlemsstaternes evne til at håndtere krisen. Forskelle i evnen til at finansiere de nødvendige investeringer for at genstarte økonomierne kan også forvride konkurrencen i euroområdet. Desuden kan de vedvarende uligheder mellem medlemsstater og regioner føre til migration fra fattigere til rigere lande og dermed være årsag til en problematisk hjerneflugt og andre sociale problemer.

3. Konsekvenserne af covid-19

3.1. Selv i dag — adskillige måneder inde i pandemien — er situationen ustabil med prognoser, der ændrer sig fra måned til måned, og risikoen for en forværring. Endnu kan ingen forudsige, om vi står over for en »W«-formet recession med to bølger efterfulgt af et opsving eller en endnu mere vanskelig og langvarig recession efterfulgt af et senere og langsomt opsving. Af frygt for en dyb recession har både EU's borgere og investorer ageret med tilbageholdenhed og venter på mere sikre prognoser. EØSU peger på den vigtige rolle, som forventninger spiller for den makroøkonomiske efterspørgsel. Det Europæiske Finanspolitiske Råd (EFB) har allerede påpeget, at der også bliver behov for større og længerevarende finanspolitisk støtte i 2021, da genåbningen vil ske langsomt end oprindeligt forventet, og forbrugerne formentlig vil

⁽⁶⁾ Bemærkninger fra Mário Centeno efter Eurogruppens videokonference den 11. juni 2020, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/06/11/remarks-by-mario-centeno-following-the-eurogroup-videoconference-of-11-june-2020/>.

spare op som en sikkerhedsforanstaltning. Når husholdninger og firmaer, såvel indenlandske som udenlandske, skærer ned på forbruget, er det offentlige forbrug, kombineret med en lempelig pengepolitik, den eneste måde at opretholde efterspørgslen på ⁽⁷⁾. EØSU bakker udtrykkeligt op om denne opfattelse og advarer om yderligere systemiske risici ledsaget af en kraftig konjunkturedgang, bl.a. ustabile finansielle markeder eller deflationstendenser.

3.2. Pandemien har øget presset på de offentlige budgetter, og gældsniveauerne forventes at vokse i hele euroområdet, men igen med store forskelle mellem medlemsstaterne. I nogle lande var gældsniveauet allerede højt, da pandemien ramte. Samtidig er der givet tilsagn om at bekæmpe klimaforandringerne og fremme digitaliseringen, og investeringer af høj kvalitet til at fremme merværdi og skabe kvalitetsjob kommer til at spille en vigtig rolle for den økonomiske og sociale genopretning. EU bør søge at udnytte de positive synergieffekter mellem offentlige og private investeringer og koordinere den fremtidige gennemførelse af strukturprogrammer.

3.3. Efter sundhedskrisen er udbuddet og efterspørgslen faldet betydeligt i hele EU. I begyndelsen havde pandemien karakter af et udbudschok, men i anden omgang er der nu genereret et massivt akkumuleret efterspørgselschok. Den samlede virkning kommer til at afhænge af, hvilket af de to chok der bliver dominerende ⁽⁸⁾. Små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er blevet ramt hårdest under pandemien, og uden konkrete og realistiske SMV-redningsplaner vil mange gå konkurs. EU har allerede handlet på centralt plan, men det er medlemsstaterne, der hurtigt og på koordineret vis skal anvende og omkanalisere de disponible midler derhen, hvor behovet er størst. Kommissionen bør derfor overvåge udnyttelsen af disse disponible midler tæt.

3.4. Den nedlukning, som er blevet gennemtvunget i fleste medlemsstater, har blotlagt sårbarhederne i lange forsyningskæder og de negative konsekvenser af, at kritiske sektorer er afhængige af eksterne leverandører. Derfor er der brug for en klar og omhyggeligt udarbejdet strategisk plan på EU-niveau med offentlige investeringer, der kan stimulere private investeringer. Den private sektor har betydeligt rum til selv at bestemme sin grad af afhængighed gennem valg af leveringssted for råstoffer, menneskelige ressourcer, logistik osv. Den nye industristrategi bør bidrage til at mindske denne afhængighed. Ydermere bør der på EU-niveau og i medlemsstaterne være drøftelser vedrørende national produktion i visse væsentlige sektorer, først og fremmest sundhedssektoren.

3.5. EØSU har allerede udtalt, at det er »nødvendigt at (gen-)opbygge integrerede industrielle værdikæder i EU med henblik på at styrke Europas strategiske autonomi og økonomiske robusthed« ⁽⁹⁾. Formanden for Den Europæiske Centralbank (ECB) sagde den 13. juni, at viljen til at skabe mere robuste forsyningskæder kan blive den katalysator, vi skal bruge for endelig at gennemføre det indre marked fuldt ud ⁽¹⁰⁾. Det vil desuden hjælpe med at beskytte anstændige job, bistå virksomheder med at skabe merværdi, øge konkurrenceevnen, reducere afhængigheden, tackle uhensigtsmæssige demografiske tendenser og opnå opadgående konvergens.

3.6. Pandemien vil også få alvorlige konsekvenser for arbejdsmarkedet og de sociale forhold i euroområdet. Covid-19-krisen ventes at forøge arbejdsløsheden, indkomstulighederne, fattigdommen og den sociale eksklusion markant. Ifølge forårsprognosen for 2020 ventes arbejdsløsheden i euroområdet at stige til 9,6 % i 2020 og kun falde lidt til 8,6 % i 2021, igen med betydelige forskelle mellem medlemsstater, regioner og endda grupper af borgere. Nogle sektorer som turisme, gastronomi, luftfart og kultur vil muligvis være mærket i lang tid. Trods de massive stabiliseringsforanstaltninger, der er blevet iværksat, vil manges indkomst stadig være svingende. De, der allerede før krisen var udsatte, vil sandsynligvis blive ramt hårdest. Mange af de job, der under krisen viste sig at være af vital betydning, er for en stor dels vedkommende underbetalt og undervurderet på arbejdsmarkedet. I de kommende EU-politikker skal der tages omhyggeligt højde for krisens følger for dårligt stillede grupper og personer med handicap. Endvidere forventes ungdomsarbejdsløsheden at stige markant, hvilket underbygger behovet for en effektiv og styrket ungdomsgaranti og programmer for beskæftigelsesfremme.

⁽⁷⁾ Vurdering af den rette finanspolitiske kurs for euroområdet i 2021: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020_06_25_efb_assessment_of_euro_area_fiscal_stance_en.pdf.

⁽⁸⁾ The European Central Bank in the COVID-19 crisis: whatever it takes, within its mandate.

⁽⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Industristrategi« — (EUT C 364 af 28.10.2020, s. 108).

⁽¹⁰⁾ The path out of uncertainty.

3.7. EØSU venter, at pandemien vil føre til en omstrukturering af EU's økonomi, og at der vil blive udviklet nye forretningsmodeller. En analyse af de enkelte sektorer viser, at forandringerne allerede er mere eller mindre synlige. Hvis der i enhver krise også ligger en mulighed, må vi bruge denne krise til at styrke vores konkurrencefordele og sikre, at EU's mål er at være frontløber og indtager en førende rolle på vitale områder, nemlig den digitale sektor, kunstig intelligens, teknologi, dekarbonisering og bæredygtig cirkulær vækst og en inklusiv økonomi. Det kræver et stærkt fokus på investeringer i forskning og innovation samt i udvikling af kompetencer og færdigheder. Gennemskuelige og konkurrenceprægede politiske rammer er vigtige for at kunne tiltrække private investeringer. Alt i alt bør EU sørge for, at der er de rette betingelser for, at virksomhederne kan håndtere den digitale og den grønne omstilling, således at der skabes nye virksomheder og job og dermed også en række fordele.

3.8. Pandemiens stigende dødstal og sociale og økonomiske eftervirkninger udgør en stor udfordring for det europæiske projekt. Mere end nogensinde tidligere er det nu, at euroområdet skal udvise solidaritet og komme stærkere ud på den anden side. EØSU efterlyser, at der skrides mere afgørende ind for at mindske ulighederne i indkomst og velstand i medlemsstaterne i lyset af sammenhængen med uligheder i forventet levetid og adgangen til uddannelse og sundhedspleje af høj kvalitet.

3.9. En velkoordineret EU-sundhedspolitik vil være et vigtigt aktiv i kampen mod pandemien, idet medlemsstaterne så vil samarbejde og støtte hinanden. Ligelig fordeling af det medicinske udstyr, der anses for nyttigt og relevant for at bekæmpe spredningen af covid-19, bør være en prioritet for en EU-sundhedspolitik og et bevis for solidariteten mellem medlemsstaterne. Hvis vi ikke vinder over pandemien, kan vi glemme alt om en stærk og bæredygtig økonomisk genopretning.

4. Økonomisk og social genopretning

4.1. EØSU understreger, at det er nu, der skal handles, og ikke når covid-19-pandemien er ovre. Politiske tiltag og reformprocesser er nødt til at blive videreført i tider med meget stor usikkerhed. Helt konkret betyder det en snarlig genoptagelse af de forsinkede drøftelser om f.eks. evalueringen af den økonomiske styring og omlægningen af det europæiske semester, indledning af konferencen om Europas fremtid og gennemførelse af vigtige politikker som integration af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling i de retlige rammer. Covid-19-krisen kan også ses som en mulighed, hvis ellers EU er modig nok til at gribe den.

4.2. EØSU bifalder Rådets afgørelse om EU's genopretningsplan. Selv om de beløb, der er tale om, er beskedne i makroøkonomisk henseende, er det et overordentligt vigtigt skridt, fordi det styrker ECB's »whatever it takes«-holdning, der nu også er hele EU's. Next Generation EU, der gennemføres som led i FFR, skal spille en vigtig rolle i Europas økonomiske genopretning og hjælpe medlemsstaterne med at bekæmpe pandemien og sikre et hurtigt og bæredygtigt økonomisk opsving. Men der er stadig mangler, som skal afhjælpes. Det skal sikres, at der ikke er nogen risiko for negativ konditionalitet i de landespecifikke henstillinger og det europæiske semester, som i realiteten bliver mere bindende via deres rolle i genopretnings- og resiliensfaciliteten. Sigtet for genopretningsplanerne bør være at udbygge den bæredygtige og inklusive vækst gennem et forstærket fokus på verdensmålene og målene i den europæiske søjle for sociale rettigheder. Den socioøkonomiske situation i de enkelte medlemsstater bør også tages i betragtning.

4.3. EØSU bifalder EU's og medlemsstaternes hurtige reaktion på covid-19-pandemien. Udvalget mener, at der under den næste flerårige finansielle ramme (FFR) må afsættes de nødvendige midler til, at EU kan sikre en bæredygtig og inklusiv vækst, fungere uproblematisk og nå sine strategiske mål. Dette indebærer tilstrækkelig finansiering til FoU, digitale teknologier og kampen mod klimaforandringer. FFR skal desuden fastsætte de rette prioriteter for at forbedre samhørigheden mellem medlemsstaterne og i EU som helhed. EØSU konstaterer, at FFR på rådstopmødet blev fastsat til 1,05 % af BNI for EU-27, hvilket er under de 1,3 % af BNI, som Europa-Parlamentet og EØSU ønskede, og endda under de 1,1 % af BNI for EU-27, som blev foreslået i maj 2018. Desuden er de beløb, som var afsat under Next Generation EU til at kompensere for nedskæringerne i FFR til bl.a. samhørighedspolitikken blevet endeligt fjernet eller sat kraftigt ned. EØSU er også betænkelig ved nedskæringerne i investeringer i innovation og forskning, digitalisering og Fonden for Retfærdig Omstilling samt frafaldet af kravet om respekt for retsstatsprincippet. Endelig opfordrer udvalget til, at der træffes hurtige og omgående skridt til at mobilisere yderligere egne indtægter.

4.4. EØSU henstiller til, at der opretholdes en forsigtig balance mellem foranstaltningerne på udbudssiden og på efterspørgselssiden. Med hensyn til efterspørgslen er det vigtigt at huske på, at øgede investeringer i euroområdet til imødegåelse af klimakrisen, bekæmpelse af arbejdsløshed, fremme af velbetalte job og bekæmpelse af fattigdom ikke alene er mål i sig selv, men at de også har positive virkninger for den samlede efterspørgsel og derfor kan forstærke den økonomiske genopretning.

4.5. Den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM) har de nødvendige redskaber til at håndtere et chok som covid-19. Den 9. april 2020 besluttede Eurogruppen at vedtage en stor pakke på 540 mia. EUR, som omfatter et låneinstrument på 240 mia. EUR (pandemikrisehjælp — PCS), der baseres på stabilitetsmekanismens kreditlinje med skærpede betingelser. Instrumentet skulle være for alle lande i euroområdet. Den 15. maj 2020 enedes styrelsesrådet for stabilitetsmekanismen om at gøre PCS tilgængelig for medlemsstaterne i euroområdet. Det er styrelsesrådet, der beslutter, om den støtte, det enkelte land beder om, skal tildeles eller ej, hvilket sker på baggrund af den vurdering, som Kommissionen udarbejder sammen med ECB og ESM⁽¹¹⁾.

4.6. EØSU mener endvidere, at den hurtige aktivering af stabilitets- og vækstpagtens undtagelsesbestemmelse var et nødvendigt initiativ. Men EØSU noterer sig EFB's anbefalinger om, at der bør foreligge præciseringer af tidspunktet og betingelserne for en udtræden eller gennemgang i foråret 2021. I den forbindelse advarer EØSU mod en for tidlig tilbagevenden til de gældende regler fra før pandemien, da det vil indebære besparelser i de hårdest ramte lande, som ikke vil kunne opvejes af en eventuel støtte fra Next Generation EU. Endvidere bør eventuelle nye budgetregler ikke træde i kraft igen, før arbejdsløsheden er faldet markant.

4.7. EØSU tilskynder til en ændring hen imod velstandsorienteret og solidaritetsbaseret økonomisk styring. EØSU er enig med EFB i, at tendensen til at nedskære de offentlige investeringer, når de offentlige finanser kommer under pres, skal bekæmpes. Udvalget glæder sig over EFB's åbenhed over for at gennemføre en gylden regel og anbefalinger til at afhjælpe tidligere mangler i de finanspolitiske regler for at beskytte offentlige investeringer, herunder indførelse af en central finanspolitisk kapacitet⁽¹²⁾. EØSU opfordrer Kommissionen til at gå videre med den igangværende evaluering for at fremskynde moderniseringen af rammen for den økonomiske styring. For eksempel har vi stadig truslen om deflation hængende over hovedet trods en meget ekspansiv pengepolitik.

4.8. EU har aktivt prøvet at mobilisere alle tilgængelige midler, så medlemsstaterne kunne sætte omgående ind over for pandemien. EØSU bifalder den fleksibilitet i anvendelsen af EU-midler, der hurtigt er blevet indført, idet det er blevet muligt for medlemsstaterne at foretage overførsler mellem fonde, regioner og politiske mål. Samtidig mener EØSU, at medlemsstaterne er nødt til at forbedre deres programkapacitet markant og sikre, at alle de mobiliserede midler udnyttes fuldt ud og effektivt. Midlerne skal anvendes til investeringer med øjeblikkelig positiv effekt for at overvinde recessionen og/eller til investeringer i EU-medlemsstaternes omstilling til en bæredygtig, inklusiv og digitaliseret lavemissionsøkonomi. EØSU opfordrer Kommissionen til at tilvejebringe en struktureret oversigt over alle disponible ressourcer og midler.

4.9. Det europæiske semester er for EU et vigtigt planlægnings-, overvågnings- og styringsredskab, og det har for nylig fået en central placering i genopretnings- og resiliensfaciliteten. EØSU anerkender den bebudede reform af den europæiske semesterproces og forslaget om, at det europæiske semester som noget nyt skal koordinere genopretningsforanstaltningerne med fuld respekt for principperne i den europæiske grønne pagt⁽¹³⁾, den europæiske søjle for sociale rettigheder⁽¹⁴⁾ og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling⁽¹⁵⁾. EØSU bemærker dog, at politiske organer såsom Europa-Parlamentet og nogle nationale parlamenter ikke eller kun i minimalt omfang er involveret i processen, hvilket betyder, at der ikke er tilstrækkelig demokratisk kontrol. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne bør desuden spille en endnu større rolle.

4.10. Udvalget mener, at det ville være en stor hjælp, hvis EU-budgettet kunne anvendes mere fleksibelt til at håndtere negative chok, navnlig når disse ikke er af økonomisk oprindelse. EØSU anbefaler, at EU sigter på at indføre politikker til omgående forbedring af medlemsstaternes samarbejde i krisetider. Bedre protokoller og øget samarbejde vil muliggøre en hurtig og koordineret europæisk reaktion på enhver form for katastrofe.

⁽¹¹⁾ <https://www.esm.europa.eu/content/europe-response-corona-crisis>

⁽¹²⁾ Vurdering af den rette finanspolitiske kurs for euroområdet i 2021: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020_06_25_efb_assessment_of_euro_area_fiscal_stance_en.pdf.

⁽¹³⁾ En europæisk grøn pagt.

⁽¹⁴⁾ Den europæiske søjle for sociale rettigheder, (EUT C 428 af 13.12.2017, s. 10).

⁽¹⁵⁾ FN's verdensmål for bæredygtig udvikling.

4.11. Bankerne var til gengæld bedre rustede til denne krise, end de var til den finansielle krise i 2008. EØSU forventer, at bankerne i euroområdet vil fungere som buffere i forbindelse med krisen ved at tilføre den nødvendige likviditet og kredit til privatpersoner og virksomheder. Bankunionen bør fuldføres så hurtigt som muligt, hvilket også omfatter gennemførelse af den europæiske indskudsforsikringsordning. Desuden bør fuldførelsen af kapitalmarkedsunionen prioriteres lige så højt. EØSU understreger endvidere, hvor vigtig effektiv regulering af de finansielle markeder er for at opnå stabilitet i den finansielle sektor.

4.12. EØSU peger på, at bekæmpelsen af interne og eksterne ubalancer og ulighed er ensbetydende med på den ene side at gennemføre socialpolitikker på EU-niveau og via det europæiske semester for at rette op på markedssvigt eller understøtte markedsudviklingen på nationalt niveau. På den anden side bør der i forbindelse med alle EU's økonomipolitiske foranstaltninger — fra regulering af de finansielle markeder til bekæmpelse af klimakrisen og covid-19-krisen — være en overvejelse af foranstaltningernes fordelingsmæssige virkninger. Desuden afhænger husholdningernes velfærd mere og mere af europæiske faktorer, f.eks. ensidige budgetpolitikker, en svag social dimension og forsinkelser i udbygningen af ØMU'en. EØSU fremhæver, at en forudsætning for opnåelse af økonomisk og social modstandsdygtighed er, at der sættes ind over for de enorme ubalancer mellem og i medlemsstaterne.

5. Vejen frem

5.1. Omfattende og hurtige offentlige og private investeringer i FoU og færdigheder må efter EØSU's opfattelse prioriteres, hvis EU ønsker at tackle udfordringen med en skrumpende og aldrende befolkning og fremme digitaliseringen. EØSU har allerede udtalt, at »De europæiske arbejdstagere skal tilbydes uddannelse, omskoling, opkvalificering og livslang læring for fuldt ud at kunne drage fordel af den teknologiske udvikling«⁽¹⁶⁾. Regeringerne bør være villige til at fremme nye innovative idéer og finansiere eksperimenter i sektorer med høj vækstpotentiale.

5.2. For at undgå massiv nød er det nødvendigt at understøtte de nationale sociale sikringssystemer. For at skabe modstandsdygtige og solidaritetsbaserede strukturer, der stabiliserer euroområdet i krisetider og understøtter den sociale beskyttelse i medlemsstaterne, bør der indføres en europæisk arbejdsløshedsgenforsikringsordning. Som med andre arbejdsløshedssystemer vil den fungere som en automatisk stabiliseringsmekanisme og tillige i tilfælde af større recessioner understøtte de nationale arbejdsløhedsforsikringssystemer. Ordningen vil desuden styrke de nationale systemer ved at gøre tilskuddene betinget af, at de nationale ordninger finansieres på en robust og solidaritetsbaseret måde. SURE-instrumentet, dvs. EU's instrument for midlertidig støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation, er et skridt i den rigtige retning, men der bør gøres mere.

5.3. Kommissionens estimater fra slutningen af maj 2020 viser, at det for at gennemføre den grønne og den digitale omstilling er nødvendigt, at EU investerer mindst 595 mia. EUR om året⁽¹⁷⁾. EØSU mener, at den økonomiske genopretning skal være i fuld overensstemmelse med principperne i den europæiske grønne pagt og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Europa er allerede frontløber inden for cirkulær økonomi, den grønne omstilling og bekæmpelsen af klimaforandringer. EØSU mener, at en hurtig og effektiv udrulning af digitaliseringen vil øge tempoet i omstillingen til intelligent og grøn vækst.

5.4. EØSU har gentagne gange advaret om, at »så længe den nuværende sparepolitik ikke ledsages af en effektiv investeringsplan, vil Europas velstand være i farezonen«, og om at »der klart mangler en strategisk vision for fremtiden og kapacitet til at reagere hensigtsmæssigt på andre økonomiske og finansielle kriser«. Desuden pegede udvalget i begyndelsen af 2018 på behovet »for at udvikle nye finansielle instrumenter til kriseforebyggelse og til modvirkning af konjunkturforstærkende foranstaltninger«⁽¹⁸⁾. Igen efterlyser EØSU særlige foranstaltninger for at mindske presset på de offentlige finanser og skabe mere manøvrerum til at reagere over for udefrakommende chokpåvirkninger.

5.5. EØSU spekulerer på, hvordan medlemsstaterne i euroområdet ville reagere på et anderledes, asymmetrisk chok i efterdønningerne af den nuværende situation og den ventede vanskelige genopretning og i lyset af den usikkerhed, der stadig præger euroområdet. Ville EU reagere lige så hurtigt og omgående, hvis kun en eller to medlemsstater i euroområdet blev ramt af endnu en krise? EØSU mener på ingen måde, at et sådant asymmetrisk chok er ønskeligt, men er af den

⁽¹⁶⁾ EUT C 228 af 5.7.2019, s. 57.

⁽¹⁷⁾ SWD(2020) 98 final.

⁽¹⁸⁾ EUT C 262 af 25.7.2018, s. 28.

opfattelse, at det ville være en afgørende test af solidariteten i Unionen og af projektet som helhed. Derfor mener EØSU, at medlemsstaterne i euroområdet er nødt til at samarbejde mere, og at de har behov for specifikke instrumenter til at forbedre deres modstandsdygtighed og evne til at absorbere symmetriske og asymmetriske chok. Ud over at styrke den økonomiske robusthed skal der også oparbejdes robusthed på arbejdsmarkedet og socialt. En af de centrale faktorer for at nå dette mål er øget inddragelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer i alle processer på nationalt plan og EU-niveau ⁽¹⁹⁾.

5.6. I takt med at underskuddene og gælds niveauerne vokser i hele EU, er vi nødt til at genoverveje indstillingen til skatter og alle elementer, der påvirker skatter. Skatteunddragelse, udhuling af skattegrundlaget, overførsel af overskud, hvidvaskning af penge og bekæmpelse af korruption har været politisk vanskelige emner for mange medlemsstater, men EU kan ikke længere tillade sig den luksus at lade som ingenting. EØSU opfordrer til en reform af skattepolitikker, der endegyldigt lukker smuthuller og bekæmper unddragelse i hele Unionen. Derudover efterlyser EØSU en velkoordineret finanspolitik med henblik på at forbedre den monetære situation, bæredygtigheden af de offentlige finanser og modstandsdygtigheden over for chok i euroområdet. EØSU minder desuden om sine anbefalinger til medlemsstaterne og EU-institutionerne om at fremskynde bekæmpelsen af skatteundgåelse og skatteunddragelse, idet de nu er blevet endnu mere relevante. Der skal udformes en tidsvarende EU-skattedagsorden, som kan tackle fremtidens økonomiske, sociale og miljømæssige udfordringer, samtidig med at den demokratiske tilgang forbedres. Udvalget støttede faktisk allerede sidste år fuldt ud indledningen af drøftelserne om en gradvis overgang til afstemning med kvalificeret flertal og den almindelige lovgivningsprocedure på skatteområdet, men anerkendte samtidig, at alle medlemsstater og EU's institutioner og organer til enhver tid skal have passende mulighed for at deltage i beslutningsprocessen. EØSU anmoder om, at der hurtigst muligt træffes foranstaltninger vedrørende de relevante forslag fra Kommissionen i henhold til de betingelser, der anbefales i tidligere udtalelser fra EØSU ⁽²⁰⁾.

Bruxelles, den 29. oktober 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁹⁾ Se EØSU's udtalelse »En mere robust og bæredygtig europæisk økonomi« — (EUT C 353 af 18.10.2019, s. 23).

⁽²⁰⁾ Se fodnote 5.

BILAG

Følgende ændringsforslag blev forkastet under afstemningen, men opnåede mere end en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 1.17

Ændres som følger:

1.17 Skatteunddragelse, udhuling af skattegrundlaget, overførsel af overskud, hvidvaskning af penge og bekæmpelse af korruption er stadig følsomme og politisk vanskelige emner for mange medlemsstater. EØSU opfordrer til en reform af skattepolitikker, der endegyldigt lukker smuthuller og bekæmper unddragelse i hele Unionen. ~~Desuden støtter EØSU Kommissionens initiativ om afstemning med kvalificeret flertal og anser det for vigtigt, at det bliver indført gradvist, men startende med det samme.~~

Begrundelse

Afstemning med kvalificeret flertal i skattespørgsmål er et meget følsomt emne, der har stor betydning for landenes suverænitet inden for økonomiske anliggender. Der var velunderbyggede grunde til at lade beskatning forblive under national kompetence i EU-traktaten. Disse grunde er ikke blevet mindre væsentlige. En ændring af suveræniteten kan også være en hindring for at opnå økonomisk og social modstandsdygtighed. I betragtning af spørgsmålenes komplekse karakter bør en ny holdning fra EØSU til afstemning med kvalificeret flertal ikke nedfældes i et par sætninger her.

Punkt 5.6

Ændres som følger:

5.6 I takt med at underskuddene og gælds niveauerne vokser i hele EU, er vi nødt til at genoverveje indstillingen til skatter og alle elementer, der påvirker skatter. Skatteunddragelse, udhuling af skattegrundlaget, overførsel af overskud, hvidvaskning af penge og bekæmpelse af korruption har været politisk vanskelige emner for mange medlemsstater, men EU kan ikke længere tillade sig den luksus at lade som ingenting. EØSU opfordrer til en reform af skattepolitikker, der endegyldigt lukker smuthuller og bekæmper unddragelse i hele Unionen. Derudover efterlyser EØSU en velkoordineret finanspolitik med henblik på at forbedre den monetære situation, bæredygtigheden af de offentlige finanser og modstandsdygtigheden over for chok i euroområdet. ~~EØSU støtter derfor Kommissionens initiativ om afstemning med kvalificeret flertal og anser det for vigtigt, at det bliver indført gradvist, men startende med det samme.~~

Begrundelse

Afstemning med kvalificeret flertal i skattespørgsmål er et meget følsomt emne, der har stor betydning for landenes suverænitet inden for økonomiske anliggender. Der var velunderbyggede grunde til at lade beskatning forblive under national kompetence i EU-traktaten. Disse grunde er ikke blevet mindre væsentlige. En ændring af suveræniteten kan også være en hindring for at opnå økonomisk og social modstandsdygtighed. I betragtning af spørgsmålenes komplekse karakter bør en ny holdning fra EØSU til afstemning med kvalificeret flertal ikke nedfældes i et par sætninger her.

Der blev stemt om de to ændringsforslag under ét, og de blev forkastet med 81 stemmer for, 135 imod og 29 hverken for eller imod.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions
Publikationskontor
L-2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA